

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚE ALE INFORMĂRII

BIBLIOTECA

**CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA
COMUNITĂȚII ARMONIOASE,
DE ORDINE ȘI RESPECT**

METODOLOGII, ALGORITMI, TEHNOLOGII

**BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA CERCETARE ȘI DEZVOLTARE
ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚE ALE INFORMĂRII**

**BIBLIOTECA – CONTRIBUȚII LA
DEZVOLTAREA COMUNITĂȚII
ARMONIOASE, DE ORDINE ȘI
RESPECT**

Metodologii, algoritmi, tehnologii

CHIȘINĂU, 2020

CUPRINS

Director general: Elena Pintilei

Coordonatori de ediție: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci

Echipa de autori: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci, Ecaterina Dmitric, Valentina Popa, Victoria Vasilica, Margareta Cebotari, Natalia Ghimpu, Angela Drăgănel, Lilia Povestca, Svetlana Ucrainciuc

Coperta: Alexandru Burdila

Redactor: Ludmila Șimanschi

Procesare computerizată: Diana Odobescu

Biblioteca – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect : Metodologii, algoritmi, tehnologii / Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării / echipa de autori: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci, Ecaterina Dmitric [et al.] ; coordonatori de ediție: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci ; director general: Elena Pintilei. – Chișinău : BNRM, 2020. – 144 p. : tab. Cerințe de sistem: PDF Reader. Bibliogr.: p. 98-103 (40 tit.). – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. ISBN 978-9975-3425-0-6.
02
B 51

Ludmila CORGHENCI. Biblioteca pentru dezvoltarea spiritului comunitar sau în loc de Argument	5
Vera OSOIANU. Cultura digitală în era post-adevăr. Rolul bibliotecilor în formarea culturii comunicării în secolul tehnologiilor informaționale avansate. Neticheta	7
Margareta CEBOTARI. Ediția a treia a Programului Național <i>LecturaCentral</i> : orientări și conținut specific	17
Ecaterina DMITRIC, Natalia GHIMPU. Servicii și activități de bibliotecă în sprijinul comunității armonioase, de ordine și respect	28
Ludmila CORGHENCI, Lilia POVESTCA. Biblioteca crește și dezvoltă comunitatea: model de curriculum pentru training profesional	66
Victoria VASILICA, Angela DRĂGĂNEL. Forme și metode de atragere/ participare a membrilor comunității în activități cu cercetătorii pentru o mai bună înțelegere a științei	84
Valentina POPA, Svetlana UCRAINCIUC. Impactul activității bibliotecii în dezvoltarea unei comunități armonioase....	92
Margareta CEBOTARI. Biblioteca – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect: Bibliografie	98
Anexe	
Anexa nr. 1 Regulament de organizare și desfășurare a concursurilor naționale în cadrul Programului Național <i>LecturaCentral</i>	104
Anexa nr. 2 (Modulul 1) Text pentru lectura critică. Lucrare practică	128
Anexa nr. 3 (Modulul 1) Suport informațional pentru predarea modulului 1	130
Anexa nr. 4 Indicatori de performanță/ relaționali privind evaluarea activităților din cadrul Programului Național <i>LecturaCentral</i>	139
Autorii articolelor	144

LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR

APL	Autoritățile Publice Locale
BNRM	Biblioteca Națională a Republicii Moldova
IFLA	International Federation of Library Associations (Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci)
IT	Information Technology (Tehnologii Informaționale)
OCLC	Online Computer Library Center
ODD 2030	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030
ONG	Organizații Non-Guvernamentale
PNLC	Programul Național LecturaCentral
SNB	Sistemul Național de Biblioteci
STEM	Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică
STEAM	Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică
ȘP	Știința Participativă
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)

BIBLIOTECA PENTRU DEZVOLTAREA SPIRITULUI
COMUNITAR SAU ÎN LOC DE ARGUMENT

Ludmila CORGHENCI

„Acolo unde sentimentul de apartenență la comunitate,
dreptatea și controlul propriei vieți sunt asigurate,
șansele individului de a duce o viață bună cresc.”
(*Stefan Klein, fizician, eseist și scriitor german*)

Citatul de mai sus, aparținând influentului scriitor german de literatură științifică, insistă asupra ideii că o comunitate cu nivel ridicat de dezvoltare culturală și morală este un factor determinat pentru fiecare membru al acesteia. Iar biblioteca, parte componentă a comunității (teritoriale, instituționale) și serviciu public de asigurare a accesului la lectură și de dezvoltare a interesului pentru informare, învățare, educație și cercetare, activități culturale, de sporire a capacităților de implicare în transferul de cunoștințe și în formarea liberă a opiniilor, deține posibilități multiple de a o îmbunătăți.

Cu cât membrii comunității sunt mai valoroși, participă mai activ în viața acesteia, cu atât și comunitatea este mai democratică, mai armonioasă, mai valoroasă. Cu părere de rău, în societatea de azi, cu oameni sufocați de diverse probleme, dispare ideea de spațiu comun, spiritul comunitar fiind caracteristic unui cerc limitat. De aceea toți actorii comunitari, inclusiv biblioteca, trebuie să devină organizatori, coordonatori, verigi ale fenomenului comunitate armonioasă, democratică.

Iată de ce ediția a treia a Programului Național *LecturaCentral* este orientată spre intensificarea activității bibliotecilor drept actori-cheie în edificarea comunităților unite, participative, durabile. Iar prezenta lucrare vine în sprijinul implementării practice a acestui scop prin componentele teoretice, metodologice, educaționale și informaționale.

Astfel, reliefând specificul, cadrul de reglementare, concursurile organizate în cadrul Programului Național *LecturaCentral*, în lucrare sunt oferite suporturi pentru implementarea de noi servicii/ activități privind dezvoltarea competențelor utilizatorilor/ non-utilizatorilor de cultura lecturii, lectura critică, lectura rapidă, cultura comunicării în mediile virtuale.

Biblioteca este unicul promotor în comunitate al competențelor de cultura informației, deținerea cărora este importantă pentru fiecare membru al comunității: este vorba despre cunoștințe, abilități și atitudini privind accesarea informației, evaluarea acesteia și utilizarea etică și corectă a proprietății intelectuale. În acest scop, lucrarea pune la dispoziția personalului de specialitate din biblioteci două curriculum-uri ale trainingurilor profesionale, care pot fi reproduse în rețea.

Lucrarea centrează bibliotecile și pentru promovarea/ implementarea Științei Participative sau a Științei Cetățeanului, oferind forme și metode de atragere/ participare a membrilor comunității în activități cu cercetătorii, o mai bună înțelegere a rezultatelor cercetărilor prin accesul facil și operativ la informație.

Un aspect foarte important reflectat în lucrare este evaluarea impactului implicării bibliotecilor în Programul Național *LecturaCentral*, ediția a treia. Astfel, personalul de specialitate este familiarizat cu datele statistice, indicatorii de performanță/ relaționali, dovezi deduse, observate, care argumentează impactul activităților/ serviciilor, oferite în cadrul Programului, asupra persoanelor, instituțiilor, societății.

Lucrarea include și o bibliografie relevantă: 40 de titluri, integrând date despre monografii, contribuții în volume și reviste de specialitate.

Aspectele investigate în lucrare sunt prezentate într-o manieră accesibilă personalului de specialitate din toate tipurile de biblioteci, încurajând creativitatea și capacitatea imaginativă a acestuia.

Sperăm că lucrarea de față va fi de un real folos și va contribui la sustenabilitatea rolului comunitar al bibliotecii.

CULTURA DIGITALĂ ÎN ERA POST-ADEVĂR. ROLUL BIBLIOTECILOR ÎN FORMAREA CULTURII COMUNICĂRII ÎN SECOLUL TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE AVANSATE. NETICHETA

Vera OSOIANU

Printre responsabilitățile importante ale bibliotecarului modern un loc aparte îl ocupă aspectele tangențiale cu spațiul virtual. În era post-adevăr, competențele de evaluare a informației și asigurare a securității în spațiul virtual sunt baza activității de calitate. În mediul biblioteconomic mondial se consideră că anume aceste responsabilități constituie un argument puternic pro bibliotecă și vor asigura rezistența în timp a acesteia. Dacă până acum câteva decenii se considera o problemă insuficiența informației, în era digitală marea problemă constă în excesul și proliferarea rapidă a informației.

Bibliotecarul modern activează deopotrivă în spațiul fizic al bibliotecii și în spațiul virtual. Vorbim în acest sens de bibliotecile - „hibrid” unde conviețuiesc instrumentele biblioteconomice tradiționale și instrumentele moderne, bazate pe tehnologii avansate și acces la internet. Biblioteconomia virtuală este caracterizată de adoptarea masivă a inovațiilor oferite de spațiul informațional virtual.

Înțelegerea mai bună și exploatarea mai eficientă a lumii virtuale ajută bibliotecarii să găsească noi modele de distribuire a informației și produselor, noi căi de oferire a spațiilor colaborative pentru membrii comunității, noi platforme de promovare a culturii digitale.

În contextul promovării/ formării competențelor de cultura informației, acum se vorbește din ce în ce mai mult despre cultura web. Printre elementele distinctive ale culturii digitale un loc aparte îl ocupă: cultura media; comunicarea și colaborarea deschi-

să; managementul carierei și al identității; cultura și cunoașterea instrumentelor specifice tehnologiilor informaționale; noi abilități de învățare prin instruirea digitală; cultura informației. (De menționat că aici cultura informației este încorporată în cultura web). Cultura digitală reprezintă abilitățile și competențele necesare pentru explorarea/ lectura web, crearea conținuturilor/ scriere și participare web.

Explorarea eficientă a web-ului implică: navigare, mecanisme web, căutare, credibilitate, securitate. Crearea conținuturilor/ scriere presupune: scrierea/ postarea conținuturilor pe web, alcătuirea/ compunerea, indexarea, asigurarea accesibilității. Un element foarte important este conectarea/ participarea pe web, care implică: distribuirea, colaborarea, feedbackul.

Sarcina bibliotecarului de a găsi și selecta informația de calitate în spațiul tradițional este și mai complicată în spațiul virtual. Aici mai mult decât oriunde acesta trebuie să știe cum să evalueze informația spre a ajunge la cea de calitate. Scriitorul Umberto Eco, care în anul 2015 a primit titlul de DOCTOR HONORIS CAUSA în „Comunicare și Cultură mass-media” la Universitatea din Torino, în cadrul unei întâlniri cu jurnaliștii, menționa necesitatea și importanța filtrării riguroase a informației din Internet, specificând faptul că rețelele de socializare „dau drept de cuvânt unor legiuni de imbecili și că aceștia au acum același drept la cuvânt ca și un premiat Nobel”. „Drama internetului este că l-a promovat pe idiotul satului ca purtător de adevăr”, scria Umberto Eco. Instruirea bibliotecarilor în vederea utilizării web-ului și, în special, a creării instrumentelor web 2.0, 3.0 etc. trebuie să se facă concomitent cu instruirea ce ține de cultura digitală. Ca profesioniști de formațiune enciclopedică, bibliotecarii trebuie să cunoască faptul că decența este valoare universală.

Când au fost puse la dispoziția membrilor comunităților tehnologiile moderne de informare și comunicare, rețele de socializare și alte aplicații tehnologice, atunci au fost transferate și

responsabilitățile pentru faptele întreprinse. Responsabilitatea aparține fiecărei persoane în parte și aceste valori morale/ etice trebuie inoculate, atât personalului bibliotecar, cât și utilizatorilor și non-utilizatorilor bibliotecii. Pentru a se achita de aceste responsabilități, bibliotecile elaborează politici privind utilizarea instrumentelor web, create de bibliotecă, iar regulile de aur, privind comentariile pe web, solicită internauților: să fie respectuoși și să nu atace autorul sau persoanele care vin cu comentarii; să se concentreze pe idei, nu pe persoane; să nu folosească limbaj obscen; să se concentreze pe ideea principală și să nu distragă atenția de la această linie.

Biblioteca trebuie să aibă „față umană” și în spațiul virtual, iar elementele care umanizează fața bibliotecii sunt imaginile, materialele video, accesibilitatea, promptitudinea, lipsa excesului de cuvinte, etc. Fața bibliotecii în spațiul virtual începe cu pagina Web. Studiile realizate în ultimii ani dau semnale că aici bibliotecile nu excelează în mod deosebit. În ultimii ani a scăzut constant numărul persoanelor care utilizează pagina web a bibliotecilor. Un studiu OCLC demonstra încă acum câțiva ani că doar aproximativ 1% din respondenți începeau căutarea informației pornind de la pagina web a bibliotecii.

Cei care utilizează mai frecvent paginile web sunt persoanele tinere și cele cu educație superioară. Concluzie: de regândit concepția, de făcut pagina web mai interactivă, mai compatibilă cu instrumentele de comunicare care se modernizează permanent.

Pentru ca o pagină web să se bucure de succes trebuie să îndeplinească următoarele caracteristici: să interacționeze activ cu auditoriul; să publice conținut foarte bun (orientat spre auditoriul-țintă); să publice permanent (cel puțin o dată pe zi). Aceste caracteristici asigură distribuția postărilor – calea sigură ca aceste conținuturi să fie văzute de cât mai mulți oameni.

Existența bibliotecii s-a fundamentat dintotdeauna pe folosirea în comun a resurselor și a ideilor. Tehnologiile moderne

și spațiul on-line oferă un potențial enorm pentru diseminarea acestora, dar, mai ales, pentru comunicarea profesională. Instrumentele web reprezintă o platformă ideală pentru dialogul profesional. Rapiditatea circulației fluxului informațional, diseminarea concomitentă pentru un număr mare de beneficiari, feedbackul, utilizarea inteligenței colective în formarea conținuturilor sunt doar câteva dintre beneficiile oferite de instrumentele specifice mediului virtual.

Ca dovadă de eficiență, impact și feedback imediat poate fi invocată Conferința „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu susținerea și participarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, care a fost o primă încercare de întâlnire, pe aceeași platformă, a celor mai importanți actori angajați pe scena promovării lecturii și a culturii lecturii: reprezentanți ai sferei de decizie; ai mediului educațional, respectiv grădiniță, școală, universitate; mediul infodocumentar, biblioteci de toate tipurile; scriitori; cercetători. Feedback-ul nu s-a lăsat așteptat, iar cea mai înaltă apreciere a venit de la ilustrul pedagog Adrian Ghicov, care scria într-o postare pe Facebook imediat după sfârșitul conferinței:

„SATISFAȚIA PROFESIONALĂ A ZILEI: Conferința internațională *Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*, organizată impecabil de către angajații Bibliotecii Naționale. Recunoștință!

Am comunicat audienței despre cum să formăm un cititor pe tot parcursul vieții și despre nevoia de a relaționa cu personajele, cu eul liric sau chiar de a deveni unul dintre ele în timpul lecturii. O nouă și interesantă viziune. Mai ales că implică dezvoltarea personală, gândirea critică, percepțiile, preferințele și interesele cititorilor. A fost o formare cu judecăți de valoare și cu oameni dragi!” (https://www.facebook.com/search/top/?q=adrian%20ghicov&epa=SEARCH_BOX).

Bibliotecarii trebuie să-i învețe pe membrii comunității cum să selecteze din marea de resurse disponibile on-line cele mai reprezentative site-uri, liste de discuții, bloguri, rețele sociale, etc. La fel, ei trebuie atenționați că trebuie să fie foarte precauți la alegerea prietenilor. Studiile demonstrează că internauții pot menține în actualitate un număr de cel mult 100-200 de prietenii în mediul online.

Colegii și prietenii din spațiul fizic s-au transferat în spațiul virtual. De remarcat că în spațiul virtual conținuturile cu caracter profesional ajung mai ușor în afara profesiei. Dovadă este feedback-ul și aprecierile venite de la reprezentanții diferitor profesii și domenii: cadre didactice, ambasadori, scriitori, editori, librari, jurnaliști, avocați, oameni din spectrul politic, etc. Observațiile demonstrează că ei sunt foarte sensibili, mai ales, în probleme ce țin de promovarea cărții și a lecturii. Un exemplu elocvent în acest sens este Grupul de pe Facebook *LecturaCentral*. Experiențele și practicile de calitate diseminate de cei peste 1500 (situația la 19.02.2020) de membri ai grupului sunt de mare importanță pentru proliferarea ideilor. În spațiul virtual domeniul biblioteconomic este mult mai vizibil și transparent. Despre valoarea informației sau a conținuturilor se poate judeca după numele persoanelor care le-au plasat, distribuit, au dat like sau chiar după comentariile plasate. Comentariile, la rândul lor, pot fi apreciate prin like-uri sau comentate. Există un flux de aprecieri sau contestări, care n-a fost posibil în spațiul tradițional. Nume de referință ale domeniului ajută la evaluarea corectă a informației și, dacă acestea plasează, apreciază sau distribuie o postare pentru a atenționa și alte persoane, faptul te face atent și este un semn că avem în față un conținut ce merită citit.

Practica demonstrează că tehnologiile se schimbă mai repede decât oamenii. Mai greu decât asimilarea tehnologiilor este să convingi oamenii de importanța schimbării și avantajele inovațiilor, în special a celorla în baza noilor tehnologii. Studiile

demonstrează că marca bibliotecii rămâne a fi cartea, dar oferă și alte servicii, conform necesităților membrilor comunității, cum ar fi acces la calculatoare și internet, Wi-Fi, programe pentru copii, informații despre sănătate și modul sănătos de viață, instruiri în vederea utilizării tehnologiilor, etc.

Ofertele Universale ale Bibliotecii, care reprezintă factorii-cheie necesari pentru a demonstra impactul bibliotecii în secolul al XXI-lea, includ:

- Lectura;
- Informarea și Digitalul;
- Cultura și Creativitatea;
- Sănătatea și Bunăstarea.

Ofertele universale propun informații despre serviciile așteptate de utilizatori. Tehnologiile se vor moderniza mereu și biblioteca este o platformă ideală pentru a ajuta membrii comunității să nu rămână în urma progresului. În spațiul virtual volumul informației este mult mai mare decât era anterior. Deși căile și metodele de accesare a informației s-au schimbat, pentru a reuși oamenii au nevoie de informații, misiunea bibliotecii rămâne aceeași – oferirea accesului gratuit la informații, cultură și cunoaștere pentru toți, indiferent de format. Pentru a investi în biblioteci, fondatorii și finanțatorii trebuie să vadă contribuția bibliotecii în dezvoltarea comunității, în îmbunătățirea sănătății membrilor comunității, în nivelul de satisfacție al utilizatorului, etc. Pentru a face față provocărilor, bibliotecarii trebuie să investească în domeniile eficiență, responsabilitate, profesionalism.

Internetul devine o parte din ce în ce mai importantă a vieților noastre. Avantajele sunt uriașe, dar și problemele pe potrivă. Știrile false au devenit un fenomen foarte agresiv, în care anumite grupuri, organizații și persoane „fabrică” neadevăruri pe care le difuzează prin diferite canale în scopul dezinformării și manipulării anumitor segmente ale populației, în principal în zonele rurale.

Bibliotecile trebuie să organizeze ateliere de informare și conștientizare cu privire la influența nocivă și destabilizatoare a știrilor false asupra adulților și, în special, a copiilor. Cetățenii au nevoie de a-și dezvolta abilități pentru a evalua critic informațiile și pentru a deveni consumatori de informații competenți în viața de zi cu zi. Aceste ateliere pot fi organizate în asociere cu jurnaliștii locali, reprezentanți ai social media și personalități media din teritoriu, pe teme legate de provocările furnizării de informații online și offline și ele vor evidenția riscurile asociate dezinformării voluntare și programate, care pot influența dramatic adulții, viața lor de zi cu zi și opțiunile de luare a deciziilor.

Neticheta

În ultimii ani se discută mult despre codul bunelor maniere în spațiul virtual. Dex-ul online încă mai spune că cuvântul *neticheta* nu este în dicționar, dar internauții știu că este omniprezent.

„Netichetă” este un cuvânt compus din cuvintele *net* (în engleză: rețea de calculatoare) și *etichetă*. El se referă la regulile de conduită propuse sau recomandate internauților, ca una din formele valorii culturale a Internetului. Primele propuneri și recomandări de comportare de gen *netichetă* au apărut în rețeaua Usenet, dar, între timp, termenul este folosit în toate domeniile rețelelor de date și calculatoare, unde persoanele comunică nu numai cu echipamentele respective, dar și între ei.

Neticheta nu este un termen bine definit, existând simultan o multitudine de documente pe această temă, documente care sunt deseori neconsolidate, inconsistente, nesistematizate, neunitare sau chiar contradictorii între ele. De asemenea, nu există o netichetă unică universal recomandabilă în toate situațiile din Internet, multiplele netichete concurând între ele. Deoarece, de obicei, netichetele nu au aspecte sau consecințe legale, fiind vorba doar de recomandări binevoitoare.

Deoarece Internetul se află în continuă expansiune, netichete-

le trebuie și ele neapărat să țină pasul și, anume, prin permanenta adaptare la noutăți. În demersul de a face Internetul un loc mai bun pentru toți, bibliotecarii au de învățat de la lideri importanți ai spațiului virtual. Mozilla – creatorul Firefox, al doilea navigator ca număr de utilizatori, număr de utilizatori după Google Chrome de la Google, fiind folosit de aproximativ 28.9 % din toți utilizatorii Internetului de pe glob, luptă pentru a menține internetul o resursă globală, deschisă și accesibilă tuturor. Comunității virtuale îi este cunoscut Manifestul Mozilla, obiectivele cărui presupun: formularea clară a unei viziuni de internet pe care participanții la proiectul Mozilla vor ca Fundația Mozilla să o urmeze; comunicarea cu oamenii, indiferent dacă au sau nu au pregătire tehnică; inducerea unui sentiment de mândrie în rândul colaboratorilor la proiectul Mozilla și motivarea lor să continue și asigurarea unui cadru general pentru ca și alții să promoveze această viziune de internet.

Principiile Manifestului Mozilla reflectă toată gama de valori specifice spațiului virtual:

- Internetul este o parte integrantă a vieții moderne, o componentă-cheie în educație, comunicare, colaborare, afaceri, divertisment și în societate în ansamblu;
- Internetul este o resursă publică globală care trebuie să rămână deschisă și accesibilă;
- Internetul trebuie să îmbogățească viața ființelor umane;
- Securitatea și intimitatea persoanelor pe internet sunt fundamentale și nu trebuie tratate ca opționale;
- Oamenii trebuie să poată modela internetul și propriile experiențe pe internet;
- Eficacitatea internetului ca resursă publică depinde de interoperabilitate (protocoale, formate de date, conținut), inovație și participare descentralizată la nivel global;
- Softurile libere și cu sursă deschisă promovează dezvoltarea internetului ca resursă publică;

- Procesele transparente bazate pe comunități promovează participarea, responsabilizarea și încrederea;

- Implicarea comercială în dezvoltarea internetului aduce numeroase beneficii, dar este critic să existe un echilibru între profitul comercial și beneficiul public;

- Creșterea aspectelor de beneficiu public al internetului este un țel important, care merită să i se dedice timp, atenție și devotament.

Atât bibliotecarii, cât și cercurile largi de utilizatori reali și potențiali au ce învăța din principiile acestui Manifest.

Concluzii

Participarea bibliotecilor în realizarea obiectivelor specifice ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral* va contribui la amplificarea rolului bibliotecilor în formarea culturii comunicării virtuale în secolul tehnologiilor informaționale avansate, prin organizarea activităților axate pe următoarele criterii:

- Informarea membrilor comunității cu privire la oportunitățile utilizării noilor media de comunicare;

- Educarea culturii informației pentru selectarea și interpretarea corectă a informației virtuale;

- Educarea membrilor comunității cu privire la pericolele utilizării mediului virtual de comunicare (fenomenul dependenței de comunicarea online etc.);

- Formarea competenței de cultura comunicării online prin respectarea netichetei în spațiul virtual de comunicare.

În acest context menționăm fortificarea rolului bibliotecilor în dezvoltarea unei comunități armonioase, în care membrii comunității posedă competențe de cultura lecturii, cultura informației, cultura gândirii critice, cultura comunicării virtuale. Educarea acestor competențe sunt un rezultat al impactului bibliotecii asupra fiecărui cetățean în parte și asupra comunităților aflate în aria lor de servire.

Referințe bibliografice

1. ACT adițional la manifestul mozilla. Angajament pentru un internet sănătos [online]. [cit 17.02.2020]. Disponibil: <https://www.mozilla.org/ro/about/manifesto/>
2. MANIFESTUL Mozilla [online]. [cit 17.02.2020]. Disponibil: <https://www.mozilla.org/ro/about/manifesto/details/>
3. NETICHETA. regulile de comportament pe internet [online]. [cit 19.02.2020]. Disponibil: <https://prezi.com/p/1-6pmomvcc5y/neticheta-si-regulile-de-comportament-pe-internet/>
4. NETICHETĂ. [online]. [cit 19.02.2020]. Disponibil: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Netichet%C4%83>
5. NOILE media și noul sistem de competențe media în secolul XXI [online]. [cit 20.02.2020]. Disponibil: <https://biblio-emi.md/noile-media-si-noul-sistem-de-competente-media-in-sec-xxi/>
6. OSOIANU, Vera. Biblioteconomia virtuală ca dominantă a tendințelor actuale în domeniu [online]. [cit 17.02.2020]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/cdbclub/biblioteconomia-virtuala-vscurta-55738847>

EDIȚIA A TREIA A PROGRAMULUI NAȚIONAL *LECTURACENTRAL*: ORIENTĂRI ȘI CONȚINUT SPECIFIC

Analiză și sinteză:
Margareta CEBOTARI

Bibliotecile în ziua de azi au de realizat misiuni și sarcini tot mai diverse, pentru implementarea cărora sunt necesare asigurarea unor condiții favorabile pentru studiul, informarea și educarea membrilor comunității aflate în aria lor de servire. Ținând cont de aceste considerente, bibliotecarii au un rol bine definit pentru dezvoltarea constantă a cunoștințelor, a abilităților și a competențelor utilizatorilor, satisfacerea nevoilor ce țin de formarea și informarea membrilor comunității conform celor mai înalte standarde de calitate. Amplificarea gamei de servicii, promovarea accesului egal la educație și cultură, la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toți membrii comunității mențin rolul important al bibliotecilor în dezvoltarea comunităților.

Inițiat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în anul 2018, scopul Programului Național *LecturaCentral* (PNLC) este de a promova lectura prin dezvoltarea competențelor de cultura lecturii și cultura informației, pentru minimizarea analfabetismului funcțional, prin centrarea contribuțiilor bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort în domeniu și ale celor decizionali la formarea cetățenilor activi ai societății (4).

Ediția a treia a Programului Național *LecturaCentral* este orientată spre intensificarea activității bibliotecilor drept actori-cheie în edificarea comunităților unite, participative, durabile. În acest context, activitățile organizate în cadrul Programului Național *LecturaCentral* – 2020 vor fi orientate pe două axe principale:

- *Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc;*

▪ *Strategii câștigătoare pentru comunitate – Știința participativă sau Știința cetățenilor.*

Obiectivele Programului Național *LecturaCentral* – 2020 sunt în corelare cu specificul acestei ediții:

- Amplificarea rolului bibliotecilor în minimizarea analfabetismului funcțional;
- Dezvoltarea comunităților prin promovarea științei participative în cadrul bibliotecilor;
- Creșterea ratei de atragere a populației în procesul de lectură, de dezvoltare a competențelor de cercetare participativă prin intermediul bibliotecii;
- Cooperarea eforturilor bibliotecilor, instituțiilor educaționale, uniunilor de creație, institutelor de cercetare în promovarea/ acceptarea lecturii drept indispensabilă dezvoltării unei personalități active civic și educate;
- Reliefarea rolului și a implicațiilor bibliotecii privind direcționarea lecturii spre formarea și educarea unui comportament civilizată al cetățenilor prin însușirea bunelor maniere, pentru dezvoltarea comunității armonioase.

Astfel activitățile organizate de biblioteci în cadrul PNLC au sarcina de a promova inovativ cultura lecturii în scopul educării pe tot parcursul vieții a membrilor comunității, deoarece cultura lecturii este una din condițiile indispensabile unei comunități armonioase constituită din membri cu un nivel înalt de cultură intelectuală și de comunicare (7).

Argumentarea obiectivelor specifice ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral*

Conlucrarea autorităților și instituțiilor publice cu alți actori ai dezvoltării comunității, sectorul privat și cel neguvernamental, înțelegerea de către agenți a proceselor de dezvoltare comunitară durabilă, asumarea sprijinirii/ asistării comunităților în amplificarea propriei dezvoltări, reprezintă soluția unei dezvoltări sociale armonioase. Dezvoltarea socială bazată pe învățarea continuă,

valorizarea resurselor informaționale locale/ tradițiilor culturale locale, reprezintă mijloace sigure prin care comunitățile își pot asigura o dezvoltare armonioasă (9, pp. 3, 121).

Evident este importantă contribuția bibliotecilor la educarea, cultivarea și promovarea valorilor principale, valorilor-etalon ale omului: drepturile omului, solidaritatea umană, cumpătarea, modestia, hărnicia, altruismul, idealismul, conviețuirea și relațiile socio-umane, autodeterminarea și demnitatea persoanei etc. În conformitate cu specificul ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral*, bibliotecile pot promova, în cadrul activităților organizate, concepte și principii fundamentale morale, cum ar fi:

- Importanța ființei umane, unice și complexe;
- Dezvoltarea și afirmarea personală, demnitatea persoanei;
- Justiția socială, egalitatea de șanse, solidaritatea;
- Comunitatea socio-umană, relațiile umane.

Pentru a gândi sistematic și eficient, pentru a înțelege și utiliza inovațiile, pentru a fi creativ, este necesar un efort constant. Acest efort trebuie susținut și este necesar să fie amplificat pe parcursul întregii vieți. Bibliotecile pot veni în ajutorul dezvoltării personalității puternice. Formarea armonioasă a personalității presupune mai multe tipuri de educație: intelectuală, estetică, fizică, tehnologică, profesională, moral-civică și religioasă etc. Totuși o poziție centrală o ocupă educația intelectuală. Cele mai importante obiective ale acesteia, care pot fi dezvoltate de biblioteci în colaborare cu alte instituții educaționale, sunt:

- Asimilarea unui sistem de cunoștințe fundamentale, formarea gândirii critice de înțelegere și aplicare a acestor cunoștințe;
- Dezvoltarea continuă a orizontului de cultură generală, care facilitează formarea culturii profesionale și creativitatea;
- Dezvoltarea curiozității științifice, a intereselor de cunoaștere, a pasiunii pentru promovarea științei și a culturii umaniste;
- Formarea deprinderilor de muncă intelectuală privind localizarea, selectarea, organizarea și evaluarea informațiilor, asimi-

larea lor prin lectură științifică;

- Dezvoltarea spiritului de observare, a capacității de interpretare a informațiilor asimilate;
- Însușirea metodelor, a tehnicilor de lectură/ învățare eficientă;
- Dezvoltarea inteligenței și a creativității, dimensiuni importante ale personalității omului contemporan;
- Dezvoltarea capacităților de a gândi logic, analitic, critic, sintetic și interpretativ;
- Formarea capacității de invenție și inovație și a atitudinii creative profesionale.

În cadrul procesului de evoluție a unei personalități apte de a se perfecționa pe toată durata vieții, însușirea metodelor și tehnicilor de muncă intelectuală este esențială (6).

În conformitate cu specificul ediției a treia, Programul Național *LecturaCentral* optează pentru centrarea eforturilor bibliotecilor publice pentru promovarea valorilor unei societăți moderne, caracterizată prin: inițiativă, membri responsabili, creativitate, gândire logică, limbaj corect și coerent, educație civică/ comportament civilizată. În acest context vor fi organizate activități legate de atragere a cetățenilor în procesul de cercetare care semnifică știința participativă, știința publică, știința a cetățenilor. Ca rezultat are loc procesul de democratizare a științei, iar biblioteca are rolul de intermediar între elitele științifice și cetățeni.

Educația civică are drept scop formarea calităților cetățeanului activ și responsabil, dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică, capabil să-și asume responsabilitatea pentru propriul destin și destinul comunității. Consiliul Europei a aprobat *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică*, care sunt considerate competențe specifice ale educației civice, grupate convențional în patru componente de bază: valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică (<https://rm.coe.int/cdc-vol1-/168097e5d1>).

Valorile sunt convingeri generale în ceea ce privește obiectivele principale la care persoanele tind în viață. Acestea motivează persoanele să acționeze și oferă criterii pentru: evaluarea atât a propriilor acțiuni, cât și ale altor persoane; justificarea opiniilor, atitudinilor și comportamentelor; alegerea unei alternative; planificarea comportamentului; încercarea de a-i influența pe alții. Există trei seturi de valori esențiale pentru participarea la o cultură democratică, care trebuie să fie promovate de biblioteci, inclusiv în cadrul Programului Național *LecturaCentral*:

- Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului,
- Aprecierea diversității culturale,
- Valorizarea democrației, justiției, echității sociale, egalității și supremației legii.

În Republica Moldova a fost realizat un studiu de performanță care demonstrează rolul transformator al bibliotecilor publice în procesul educației membrilor comunității, prin organizarea activităților de dezvoltare a relațiilor comunitare, a competențelor sociale și civice, formarea abilităților de relaționare interpersonală și a abilităților sociale etc. (8).

Foarte important este rolul cărții în formarea viitorului cetățean, deoarece „bunătatea, înțelegerea, respectul și iubirea față de semenii, dragostea de Țară, toleranța și coeziunea spirituală în interiorul națiunilor și popoarelor nu vin de la sine, ele vin mult mai ușor prin intermediul cărții” (2).

Pentru a organiza activități productive în domeniul comunicării eficiente cu copiii și adolescenții, se recomandă ca spațiul bibliotecii să fie transformat în loc sigur pentru informare, odihnă și pregătire pentru viață, prin educarea de competențe și abilități de lectură comprehensivă, aptitudini creatoare și atitudini comportamentale de calitate. Cunoștințele acumulate în rezultatul învățării pe parcursul vieții contribuie, în mare măsură, la devenirea omului intelectual. În același timp, este necesară o conduită specifică intelectualului, un comportament bazat pe bune

maniere, care se învață acasă și la școală, în grupuri de studiu și cenacluri literare etc. Comportamentul civilizată se însușește și prin lecturi, în discuții cu oamenii de creație și personalitățile marcante din diverse domenii ale științei, culturii etc. (5).

Aceste considerente, la fel de importante atât în dezvoltarea personală, cât și în crearea unei societăți armonioase, constituie prima axă a specificului ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral* – 2020. În acest scop în biblioteci se pot organiza activități care să contribuie la formarea și fortificarea intelectului uman: conferințe științifice și literare, mese rotunde, discuții pe marginea unor subiecte actuale de interes social și comunitar etc.

Un alt specific al ediției a treia a PNLC -2020 ține de includerea în realizarea programului a inițiativelor educative de dezvoltare și promovare a dimensiunilor științei participative/ științei cetățenilor. Astfel, biblioteca va oferi comunității noi modalități de a cunoaște și a se integra în minimizarea fenomenului analfabetismului funcțional. Știința deschisă presupune modalități noi prin care cercetătorii interacționează unul cu celălalt și cu mediul extern, precum și noi moduri de a împărtăși informații. Una din aceste modalități este știința cetățenilor sau știința participativă, care se referă la implicarea publicului în procesul de cercetare. Știința participativă poate să se refere la: realizarea cercetărilor prin implicarea cetățenilor în colectarea datelor, efectuarea experimentelor științifice, soluționarea problemelor de cercetare; o mai bună înțelegere a științei de către public, prin accesul mai larg la informații despre procesul de cercetare (abilitatea de a utiliza date deschise de cercetare sau descărcarea articolelor în acces deschis); abilitatea cetățenilor de a înțelege și a se angaja în activități cu cercetătorii, printr-o comunicare mai deschisă prin bloguri și promovarea științei în mass-media etc. (10, p. 204).

Etape de realizare a Programului Național *LecturaCentral*

Din punctul de vedere al organizării activităților, ediția a treia a Programului Național *LecturaCentral* se va desfășura pe parcursul lunilor februarie – decembrie 2020, dar punctul culminant va fi organizarea unor ample activități de promovare a cărții și lecturii în perioada lunii septembrie (7).

În prima etapă de realizare a programului, Biblioteca Națională a Republicii Moldova va contribui la dezvoltarea competențelor bibliotecarilor, prin oferirea suportului metodologic necesar activităților de formare a culturii lecturii, dezvoltarea serviciilor/ activităților de bibliotecă care pot contribui la formarea unei comunități armonioase, de ordine și respect reciproc și promovarea științei participative. În acest scop în cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării a BNRM vor fi organizate traininguri privind dezvoltarea competențelor bibliotecarilor în vederea realizării ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral*, conform ofertei educaționale trimestriale. Instruirile tematice vor reflecta specificul PNLC-2020: *Cultura lecturii. Cultura informației – minimizarea analfabetismului funcțional; Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc: resurse, servicii/ produse; Lectura critică; Tehnologii informaționale pentru dezvoltarea lecturii. Inovații și creativitate; Inițiative ale bibliotecilor în sprijinul Științei participative. Leadership în bibliotecă ș. a.*

Urmează organizarea conferințelor zonale, în patru zone ale republicii, concepute pentru sprijinirea bibliotecilor în implementarea priorităților profesionale, stabilite pentru anul de referință prin cunoașterea experiențelor reprezentative/ istoriilor de succes etc. În acest context vor fi trasate principalele direcții pentru bibliotecile publice teritoriale în realizarea Programului Național *LecturaCentral*, ediția a treia, 2020.

Cea de-a doua etapă va include activitățile din luna septembrie, organizate în biblioteci și centrate pe utilizator în vede-

rea realizării specificului ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral*. În această perioadă Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în calitate de Centru Biblioteconomic Național, dar și principalul actor al desfășurării Programului Național *LecturaCentral*, va coordona și organiza următoarele activități:

- Conferința Internațională cu participare a specialiștilor din domeniile biblioteconomie, pedagogie, psihologie etc. cu genericul: *Lectura – interferențe biblioteconomice, pedagogice, psihologice și filosofice*, preconizată pentru finele lunii septembrie. Demonstrarea importanței lecturii în dezvoltarea societății moderne va constitui axa comunicărilor și a discuțiilor.

- Campania „Septembrie – nici o zi fără lectură” – BNRM și bibliotecile SNB vor organiza prezentări, lansări de carte; conferințe Skype, comunicare în direct cu autori, cercetători, alți specialiști, alte activități organizate de către bibliotecile participante la Programul Național *LecturaCentral* în conformitate cu agenda lunară, elaborată în prealabil de biblioteci.

- Campania „10 scriitori/ 10 întâlniri/ 10 localități” – în perioada lunii septembrie BNRM va coordona organizarea întâlnirilor scriitorilor cu utilizatorii bibliotecilor publice teritoriale din 10 localități.

- Campania 10 cercetători/ 10 întâlniri/ 10 localități – în perioada lunii octombrie vor fi organizate deplasări în teritoriu cu scopul de a organiza întâlniri ale experților/ specialiștilor notorii în diverse domenii ale științei cu utilizatorii bibliotecilor publice teritoriale.

- Campania „Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc” – în toate bibliotecile din Sistemul Național vor fi organizate activități de promovare a cărții și lecturii, vor fi dezvoltate servicii de formare a unor competențe de comportament civilizat care se vor încadra în realizarea ODD 2030 (*Obiectivul 4. Educație de calitate*).

- Ciclul de activități științifico-educative cu genericul „Strategii câștigătoare pentru comunitate – Știința participativă sau

Știința cetățenilor” care vor fi orientate pentru intensificarea interacțiunii sferei de cercetare și a comunităților, diseminarea informației pe înțelesul tuturor, o mai bună înțelegere a științei și vor include: întâlniri cu cercetătorii în bibliotecile din SNB cu scopul de a promova știința participativă în rândurile utilizatorilor, implicarea acestora pentru colectarea datelor în cadrul unor cercetări științifice, efectuarea experiențelor științifice, activități de promovare a științei etc.

În etapa a treia a realizării Programului Național *LecturaCentral* BNRM va organiza festivitatea de promovare a rezultatelor *Topului celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2019*, studiu sociologic realizat anual de către BNRM. Vor fi anunțați și premiați învingătorii concursurilor naționale anunțate în cadrul ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral*:

- *Cel mai activ cititor;*

- *Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne de informare și comunicare;*

- *Cel mai original proiect de promovare a cărților din „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018” (realizat anual de BNRM);*

- *Biblioteca cu cel mai ingenios/ original concept de organizare a Programului Național LecturaCentral, ediția a 2-a, 2019;*

- *Cel mai bun eseu despre lectură.*

Concursurile vor avea la bază activitatea bibliotecii din perioada 1 ianuarie – 1 noiembrie 2020. Bibliotecile participante la concursurile ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral* vor prezenta dosare de evaluare conform componentelor stipulate în „Regulamentul de organizare și desfășurare a concursurilor naționale în cadrul Programului Național *LecturaCentral*” (Anexa nr. 1). Juriul va desemna laureații concursurilor la nivel național, în baza dosarelor prezentate de Centrele biblioteconomice teritoriale/ Centrele biblioteconomice departamentale. Data-limită de prezentare a dosarelor – până la 15 noiembrie 2020.

Rezultatele *Topului celor mai citite 10 cărți, editate în anul*

2019 (în baza sondajului realizat de BNRM) și ale concursurilor ediției a treia a Programului Național *LecturaCentral* vor fi anunțate în cadrul Forumului Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci al Republicii Moldova.

Rezultate estimate

În mod special, ediția a treia a Programului Național *LecturaCentral-2020* poate contribui la soluționarea problemelor educării membrilor comunității pentru responsabilitatea civică prin cunoașterea, învățarea, implementarea valorilor și principiilor morale ale unei societăți democratice.

Utilizarea bibliotecii pentru cercetare și informare în scopuri educaționale și de loisir contribuie la comunicarea informală a membrilor comunității, la captarea unor experiențe de viață, la edificarea unor comunități armonioase, de drept și respect. În acest scop bibliotecile publice vor amplifica efortul pentru a satisface cerințele și necesitățile tuturor grupurilor din comunitate și pentru a asigura egalitatea de șanse pentru dezvoltarea personalității pe parcursul vieții (1, p. 17).

Realizarea obiectivelor PNLC-2020 va facilita dezvoltarea interesului membrilor comunităților pentru lectură, formarea competenței de cultura lecturii, cultura științei, promovarea conceptului științei deschise, științei participative, dezvoltarea cetățeanului activ și creativ cu abilități de gândire și analiză critică. Prin intermediul Programului vor fi cooperat eforturile instituțiilor bibliotecare, educaționale, uniunilor de creație și artă pentru promovarea valorilor unei societăți moderne, caracterizată prin: inițiativă, membri responsabili, creativitate, gândire logică, limbaj corect și coerent, comportament civilizată.

Activitățile organizate în cadrul PNLC vor avea un impact major asupra bibliotecii ca instituție și asupra membrilor comunității, în sensul creșterii numărului de utilizatori activi, oferirea unor servicii cât mai diverse și atractive. În același

timp, vor crește beneficiile indirecte ale activităților organizate de biblioteci asupra dezvoltării comunității prin contribuția la educație, la înțelegerea democrației etc. Formarea și dezvoltarea competențelor de cultura lecturii, cultura informației, de gândire critică vor contribui la creșterea calității vieții membrilor comunității. Astfel biblioteca va demonstra că este o instituție importantă și activă a comunității (3).

Promovarea on-line a activităților Programului Național *LecturaCentral* a fost realizată cu succes pe parcursul a două ediții din anii 2018/ 2019 și va continua în cadrul ediției a treia. Distribuirea informațiilor despre activitățile creative organizate de bibliotecile din Republica Moldova convinge membrii comunităților, factorii decizionali ai administrației publice locale asupra utilității și interesului membrilor comunității pentru continuitatea Programului Național *LecturaCentral* (<https://www.facebook.com/groups/205286133498142/>).

Strategia IFLA 2019-2024 reafirmă rolul vital al bibliotecilor ca instituții cu un demers clar de a ajuta comunitățile, ca instituții care contribuie la formarea unor societăți alfabetizate, informate și participative.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA publică: Linii directoare IFLA/ UNESCO pentru dezvoltare. Chișinău: Epigraf, 2007, 92 p.
2. CEMORTAN, Stela. Cartea pentru copii în formarea viitorului cetățean. In: Cartea. Biblioteca. Cititorul: Buletin metodic. Fascicula nr. 23. Chișinău, 2014, pp. 27-33.
3. ERICH, Agnes. Biblioteca publică și rolul ei în comunitate [online]. [citat 01.02.2020]. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A27026/pdf>
4. LECTURACENTRAL: În ajutorul activității de promovare a cărții și lecturii ca bază pentru cunoaștere, știință și cultură: Platforma on/ offline pentru bibliotecari. Coordonator: Biblioteca Națională a Republicii Moldova. alcătuitor: Vera Osoianu-Filip. Chișinău: BNRM, 2017. 132 p. ISBN 978-9975-3096-6-0 [citat 05. 02. 2020]. Disponibil: <https://lecturacentral.files.wordpress.com/2017/08/citate.pdf>

5. POHILĂ, Vlad. O șansă sigură pentru formarea intelectului: biblioteca. In: BiblioPolis. 2009, vol. 30, nr. 2, pp. 5-10.
6. PORUMBEANU, Octavia-Luciana. Elemente privind procesul de lectură. In: Porumbeanu, Octavia-Luciana. Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare. București: Ed. Univ. din București, 2011, pp. 228-230.
7. PROGRAMUL Național *LecturaCentral*, ediția a 3-a, 2020: Proiect, anexa 2. coordonatori: Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexei Rău”; Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 2019. 14 p. Manuscris.
8. ROLUL bibliotecilor în procesul educației civice = Роль библиотек в процессе гражданского воспитания. Chișinău: Princeps, 2017. 78 p.
9. STĂNICĂ, Viorel. Dezvoltare comunitară: Suport de curs. București, 2012, 224 p. [citat 03. 02. 2020]. Disponibil: http://www.politicipublice.ro/uploads/dezvoltare_comunitara.pdf
10. ȘTIINȚA deschisă în Republica Moldova: Studiu. Coordonat: Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale. Chișinău, 2018, 263 p. [citat 03.02.2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/38197771/Stiinta_deschisa_in_Republica_Moldova_Open_Science_in_the_Republic_of_Moldova

SERVICII ȘI ACTIVITĂȚI DE BIBLIOTECĂ ÎN SPRIJINUL COMUNITĂȚII ARMONIOASE, DE ORDINE ȘI RESPECT

Elaborare și adaptare de:
Ecaterina DMITRIC,
Natalia GHIMPU

În contextul anului 2020 declarat „Anul Lecturii”, la Forumul Managerilor din cadrul SNB, care a avut loc la 30 octombrie 2019, bibliotecile au un rol esențial în dezvoltarea comunităților puternice. Diversificarea serviciilor și activităților de bibliotecă este una din prioritățile de bază privind funcționarea și utilitatea bibliotecilor în societate. În acest sens oferim câteva recomandări de servicii/ activități, care au scopul de a contribui la amplificarea implicațiilor și rolului bibliotecii pentru dezvoltarea comunității armonioase. Recomandările sunt în sprijinul bibliotecilor din republică pentru a implementa, a ajusta unele idei la contextul local, dar și a genera idei noi, care vor contribui la dezvoltarea unei comunități armonioase, de ordine și respect.

Denumire serviciu / activitate	 Spune NU, Analfabetismului Funcțional!
Scop	Sensibilizarea față de analfabetismul funcțional prin dezvoltarea abilităților de cultura lecturii ale utilizatorilor, prin utilizarea unei metodologii, adaptate după instrumentele dialogului socratic cu scopul dezvoltării gândirii critice și creative
Grup-țintă	8-10 persoane (elevi, liceeni, studenți, adulți)
Descrierea succintă a serviciului / activității	<p>Fenomenul Analfabetismului Funcțional reprezintă un subiect de interes în instituțiile educaționale și biblioteconomice. Prin urmare, combaterea acestui fenomen poate fi realizată prin dezvoltarea anumitor competențe ale utilizatorilor de bibliotecă din perspectiva unor abordări și metode filosofice. Analfabetismul funcțional reprezintă capacitatea de a citi, dar fără o înțelegere a conceptelor. În cazul elevilor, aceștia au dificultăți în capacitatea de a explica un text și de a înțelege sensul anumitor cuvinte.</p> <p>Metoda socratică este un sistem de obținere a cunoașterii autentice prin recurs la dialog. Dialogul socratic, în viziunea lui Leonard Nelson, este „un proces solid care te călăuzește către definirea explicită a ceea ce cunoști deja în mod implicit”. Aspectul practic al metodei socratice constă în trecerea de la particular la general, prin extrapolarea a ceea ce este acceptat și recunoscut de către majoritatea oamenilor prin determinarea noțiunilor și definițiilor universale valabile. În acest context, fundamentală este interpretarea și înțelegerea unui text. Adaptarea metodologiei se asigură în contextul</p>

	<p>serviciilor de bibliotecă axate pe dezvoltarea competențelor de lectură a utilizatorilor. Afirmatia marelui filosof Hans-Georg Gadamer scoate în evidență faptul că „înțelegerea și interpretarea textelor nu este doar o îndeletnicire a științei, ci ține în mod evident de experiența mundană a omului în întregul ei”.</p> <p>Metodologie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Se selectează un text de jumătate de pagină care se repartizează fiecărui utilizator. Utilizatorul timp de 15 minute trebuie să identifice ideea principală, abordată printr-un enunț concis, coerent, bazat pe logică. Bibliotecarul urmărește ca răspunsul să fie bazat pe o judecată logică, recurgând la dialogul cu fiecare utilizator în parte, implicând și alți utilizatori, astfel se ajunge la un dialog în grup. ▪ Se selectează o întrebare spre exemplu „Ce este libertatea?” sau „Ce este integritatea?” pentru utilizatori. După 10-15 minute de reflecție, utilizatorii trebuie să prezinte răspunsurile privind acest subiect. Răspunsurile vor genera un dialog în grup pe care bibliotecarul îl va modera. <p>Sugestii de organizare a dialogului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planificarea întrebărilor care canalizează spre identificarea unei semnificații și care orientează discuția; ▪ Folosirea timpului de așteptare: de acordat utilizatorilor cel puțin 30 de secunde de gândire pentru a răspunde; ▪ Dezvoltarea răspunsurilor utilizatorilor; ▪ Adresarea întrebărilor de explorare;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rezumarea periodică în scris a principalelor elemente discutate; ▪ Atragerea cât mai multor utilizatori posibili în discuție; ▪ Lăsarea utilizatorilor să descopere singuri cunoștințe prin întrebările de explorare care le sunt adresate. <p>Tehnica întrebărilor socratice implică diferite tipuri de întrebări. Câteva exemple:</p>										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;">Tip de întrebare socratică</th> <th>Exemplu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Întrebări de clarificare</td> <td><i>Ce vrei să spui cu...? Poți să formulezi și altfel? Care crezi că e problema principală? Poți să ne dai un exemplu? Poți să dezvoltți în continuare ideea asta?</i></td> </tr> <tr> <td>Întrebări legate de o întrebare inițială sau problemă inițială</td> <td><i>De ce este importantă întrebarea asta? E dificil sau ușor de răspuns la întrebarea asta? De ce crezi lucrul ăsta? Ce putem să presupunem pe baza acestei întrebări duce la alte întrebări sau probleme importante?</i></td> </tr> <tr> <td>Întrebări legate de presupuneri</td> <td><i>De ce am presupune asta? Ce se presupune _____ prin asta? Ce altceva am putea presupune în loc? Se pare că presupui _____. E corect ce am înțeles?</i></td> </tr> <tr> <td>Întrebări legate de motive și</td> <td><i>Ce exemplu am putea da? De ce crezi că e adevărat lucrul ăsta? De ce alte informații avem nevoie? Poți să ne explici motivele?</i></td> </tr> </tbody> </table>	Tip de întrebare socratică	Exemplu	Întrebări de clarificare	<i>Ce vrei să spui cu...? Poți să formulezi și altfel? Care crezi că e problema principală? Poți să ne dai un exemplu? Poți să dezvoltți în continuare ideea asta?</i>	Întrebări legate de o întrebare inițială sau problemă inițială	<i>De ce este importantă întrebarea asta? E dificil sau ușor de răspuns la întrebarea asta? De ce crezi lucrul ăsta? Ce putem să presupunem pe baza acestei întrebări duce la alte întrebări sau probleme importante?</i>	Întrebări legate de presupuneri	<i>De ce am presupune asta? Ce se presupune _____ prin asta? Ce altceva am putea presupune în loc? Se pare că presupui _____. E corect ce am înțeles?</i>	Întrebări legate de motive și	<i>Ce exemplu am putea da? De ce crezi că e adevărat lucrul ăsta? De ce alte informații avem nevoie? Poți să ne explici motivele?</i>
Tip de întrebare socratică	Exemplu										
Întrebări de clarificare	<i>Ce vrei să spui cu...? Poți să formulezi și altfel? Care crezi că e problema principală? Poți să ne dai un exemplu? Poți să dezvoltți în continuare ideea asta?</i>										
Întrebări legate de o întrebare inițială sau problemă inițială	<i>De ce este importantă întrebarea asta? E dificil sau ușor de răspuns la întrebarea asta? De ce crezi lucrul ăsta? Ce putem să presupunem pe baza acestei întrebări duce la alte întrebări sau probleme importante?</i>										
Întrebări legate de presupuneri	<i>De ce am presupune asta? Ce se presupune _____ prin asta? Ce altceva am putea presupune în loc? Se pare că presupui _____. E corect ce am înțeles?</i>										
Întrebări legate de motive și	<i>Ce exemplu am putea da? De ce crezi că e adevărat lucrul ăsta? De ce alte informații avem nevoie? Poți să ne explici motivele?</i>										

	dovezi	<i>Cum ai ajuns la concluzia asta? Există un motiv să ne îndoim de dovezile acestea? Ce te-a făcut să crezi asta?</i>
	Întrebări legate de origine sau sursă	<i>De unde ai luat ideea asta? Ce te-a făcut să crezi așa? Este ideea ta sau ai auzit-o în altă parte? Întotdeauna ai crezut asta? Opinia ta a fost influențată de ceva sau de cineva?</i>
	Întrebări legate de implicații și consecințe	<i>Ce efect ar avea asta? S-ar putea într-adevăr să se întâmple așa sau e probabil să se întâmple? Care ar fi o alternativă? Ce implică asta? Dacă s-ar întâmpla așa, ce altceva s-ar mai întâmpla în consecință? De ce?</i>
	Întrebări legate de punctul de vedere	<i>Cum ar răspunde alte grupuri de persoane la această întrebare? De ce? Cum ai putea răspunde la obiecția că _____? Ce ar putea să creadă cineva care era de părere că _____? Care ar fi o alternativă? În ce fel sunt ideile lui _____ și _____ asemănătoare? Diferite?</i>
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: proiector, aparat foto, imprimantă, hârtie, fișe color etc.) 	
Parteneriate	Instituții educaționale	

Denumire serviciu/ activitate	Învăță cum să înveți Activitatea nr. 1. Cum să întocmim un eseu Activitatea nr. 2. Cum să citim mai bine și mai rapid
Scop	Conștientizarea necesităților de învățare a utilizatorilor, prin identificarea oportunităților disponibile, procesarea și asimilarea de noi cunoștințe și deprinderi.
Grup-țintă	8-10 persoane (liceeni, studenți, adulți)
Descrierea succintă a serviciului/ activității	<p>Activitatea nr. 1. Cum să întocmim un eseu</p> <p>(După Derek Rowntree, <i>Învăță cum să înveți. Introducere programată în tehnica studiului.</i> București, 1980)</p> <p>Scrierea unui eseu sau a unei lucrări personale are cel puțin trei avantaje importante pentru cel care o scrie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Îl stimulează să-și organizeze gândirea și să-și precizeze punctul de vedere cu privire la subiectul lucrării; 2. Îi permite să descopere anumite calități pe care le are și pe care trebuie să le întărească, precum și anumite puncte slabe, pe care trebuie să le remedieze, dacă vrea să reușească în domeniul lui de interes; 3. Scrierea este pasul care completează procesul gândirii și al învățării. Deoarece aproape orice activitate umană cere capacitatea de exprimare în scris, aceasta este în mod clar „o calificare pe viață”. <p>Procesul scrierii unui eseu implică următorii pași:</p> <p>I. Precizarea temei eseului;</p>

	<p>II. Colectarea și cercetarea materialului documentar;</p> <p>III. Structurarea eseului;</p> <p>IV. Redactarea eseului;</p> <p>V. Evaluarea critică a versiunii preliminare;</p> <p>VI. Rescrierea eseului.</p> <p style="text-align: center;">I. PRECIZAREA TEMEI ESEULUI</p> <p>Un eseu poate fi produsul unei solicitări pentru temele din cadrul instituțiilor de învățământ, pentru participarea la diferite concursuri, care are scopul de a dezvolta abilități de expunere a gândurilor. De aceea, pentru a începe lucrul în mod corect, este important să urmăm regulile de mai jos:</p> <p>A. Notați cu atenție și exactitate formularea temei.</p> <p>B. Analizați cu atenție formularea temei, folosindu-vă de întrebări cum ar fi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Solicită tema o abordare generală sau una specifică? 2. Se cere prezentarea experienței personale sau a propriilor convingeri ori numai cunoașterea pozițiilor exprimate de alții? 3. Se recomandă în special o anumită sursă de informații? 4. Se cere doar o descriere a lucrurilor sau și o analiză a lor? 5. Este necesară discutarea implicațiilor și a aplicațiilor care decurg din concluzii?
--	---

	<p>II. COLECTAREA ȘI CERCETAREA MATERIALULUI DOCUMENTAR</p> <p>A. Lista bibliografică</p> <p>Selectarea surselor bibliografice se realizează cu ajutorul bibliotecarului conform catalogului bibliotecii, bazelor de date.</p> <p>B. Întrebările</p> <p>Acestea au rolul de a direcționa lectura și de a evita pierderea de timp cu lectura integrală a întregului material selectat. Cea mai bună abordare este aceea de a pune o serie de întrebări pentru clarificarea titlului sau a temei eseului.</p> <p>C. Gândirea</p> <p>Începeți pregătirea lucrării cât mai devreme posibil, pentru a permite gândirii să „rumege” subiectul.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fiți atenți la idei relevante și la exemplificări sugestive, pe care le puteți întâlni curent în mediul vostru. 2. Oferiți subconștientului ocazia de a vă furniza idei creative de abordare a subiectului. <p>D. Fișarea materialului</p> <p>Toate materialele documentare cercetate trebuie să fie fișate, menționându-se întotdeauna sursa (autorul, titlul lucrării, editura, localitatea, anul apariției, pagina) din care am preluat o anumită idee, expresie, frază-citat etc. Există mai multe metode de fișare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. notițele făcute pe un caiet (cea mai folosită, dar și cea mai ineficientă);
--	--

<p>2. fișele de lectură (cea mai eficientă și mai ieftină metodă clasică de fișare);</p> <p>3. notele introduse în baze de date computerizate.</p> <p>Folosirea fișelor de lectură (foi de hârtie, eventual liniate, de mărimea unei foi A4 tăiată în opt, pe care se scrie pe o singură parte) are avantajul că este la îndemâna oricui și permite aranjarea materialului documentar în mai multe feluri, precum și folosirea lui ulterioară la alte teme de studiu.</p> <p style="text-align: center;">III. STRUCTURAREA ESEULUI</p> <p>Pentru a putea lucra în mod eficient, materialul fișat trebuie triat, eliminând tot ceea ce este banal, irelevant sau obscur. Acest lucru este realizat mai ușor după ce am conceput deja structura generală a eseului.</p> <p>Propunem celor mai puțin experimentați în acest domeniu următoarea schemă generică pentru lucrarea scrisă:</p> <p>A. Introducere</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Comentarii cu privire la subiectul eseului: ce înseamnă și care este importanța lui.
2. Ce aspecte veți prezenta și de ce? <p>B. Tratare</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Dezvoltarea argumentației în 3-4 idei principale;
2. Exemplificarea ideilor. <p>C. Concluzie</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Recapitularea ideilor principale.
2. Concluzie și implicații, eventual viitoare perspective de studiu.

<p style="text-align: center;">IV. REDACTAREA ESEULUI</p> <p>Redactarea eseului se bazează pe acuratețea ideilor formulate în baza enunțurilor concise și coerente, conectate prin raționamente logice.</p> <p>A. Ordinea</p> <p>Este bine să începeți scrierea eseului cu ultimul ei alineat, cel care conține concluziile. Acest lucru are cel puțin două avantaje:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Dă orientare redactării, știind care sunt concluziile spre care vă îndreptați.
2. Vă asigură convingerea că lucrarea se va încheia cu o concluzie clară. <p>B. Stilul</p> <p>Stilul reprezintă modul cum ne exprimăm ideile. Acesta trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Să fie simplu și direct.
2. Să evite argoul și exprimarea colocvială.
3. Să conțină fraze scurte.
4. Să fie concis. <p>C. Forma</p> <p>Punerea textului în pagină trebuie să reflecte structura gândirii.</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Folosiți titluri și subtitluri.
2. Fiecare idee principală trebuie să înceapă dintr-un nou alineat.
3. Folosiți material ilustrativ. Acesta economisește mult text.
4. Delimitați clar ideile proprii de cele împrumutate de la alții și menționați
---

	<p>întotdeauna sursele.</p> <p>5. Întocmiți o bibliografie a lucrărilor consultate.</p> <p>V. EVALUAREA CRITICĂ A VERSIUNII PRELIMINARE</p> <p>A. Momentul evaluării</p> <p>Prima variantă a lucrării trebuie lăsată deoparte timp de câteva zile „ca să se răcească” și pentru ca „orgoliul autorului” să se domolească. Aceasta vă va permite o evaluare mai obiectivă a eseului. De asemenea, acest lucru presupune că eseul nu trebuie să fie scris în ultimul moment.</p> <p>B. Întrebări de evaluare</p> <p>Puteți folosi pentru evaluare următorul set de întrebări de control:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Răspunde eseul la ceea ce se cere sau la subiectul stabilit? 2. Acoperă el cu suficientă adâncime toate aspectele principale? 3. Este conținutul lui corect și relevant pentru subiect? 4. Este materialul aranjat în mod logic? 5. Este fiecare idee susținută în mod corespunzător prin exemple și argumente? 6. Există o delimitare precisă între propriile idei și cele preluate de la alți autori? 7. Menționați toate sursele și referințele? 8. Este corectă lungimea eseului în raport cu scopul ei? 9. Este stilul eseului limpede și simplu, fără stângăcii și formulări confuze? (Pentru
--	---

	<p>verificare, citiți-l cu voce tare.)</p> <p>10. Este textul scris în mod ordonat și corect ca punctuație, gramatică și ortografie?</p> <p>C. Procesul evaluării</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dacă găsiți că vă vine greu să vă evaluați singuri propria lucrare, solicitați ajutorul unui prieten care este cât de cât competent în acel domeniu. 2. În procesul evaluării, încercați să priviți eseul din punctul de vedere al celui căruia îi este el adresat. <p>VI. RESCRIEREA ESEULUI</p> <p>După ce ați răspuns la întrebările de mai sus, sunteți pregătit pentru a începe redactarea finală a lucrării.</p> <p>Activitatea nr. 2. Cum să citim mai bine și mai rapid</p> <p>(După Derek Rowntree, <i>Învață cum să înveți. Introducere programată în tehnica studiului.</i> București, 1980)</p> <p>În ciuda faptului că cititul este o experiență comună, puține persoane citesc astfel ca cele citite să aibă impact asupra lor. Cei mai mulți citesc prea lent, nu se pot concentra.</p> <p>I. CUM PUTEM CITI MAI BINE</p> <p>Ideea esențială în acest caz este îmbunătățirea înțelegerii textului. În acest sens accentul se pune pe următoarele componente:</p> <p>A. Ideile principale</p> <p>B. Detaliile importante</p>
--	--

	<p>C. Evaluarea textului</p> <p>A. Ideile principale</p> <p>Ideile principale se regăsesc în capitole și subcapitole.</p> <p>În textele discursive ideea principală este conținută într-o frază-cheie, aflată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La începutul textului, în abordările deductive, în care mai întâi se formulează o idee, iar apoi este argumentată. 2. La sfârșitul textului, în abordările inductive, în care se pornește de la fapte și argumente, pentru a se ajunge în final la concluzii. <p>B. Detaliile importante</p> <p>Acestea pot fi dovezi, exemple sau argumente în favoarea ideii principale. Observarea detaliilor poate fi ușurată de urmărirea câtorva tipuri de indicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indicii de structură a textului:<ol style="list-style-type: none"> a. diferite tipuri de caractere tipografice (sublinate, cursive, aldine); b. numerotări; c. aranjarea textului în pagină. 2. Indicii morfo-sintactice <p>Acestea sunt cuvinte și expresii-cheie, cum ar fi: „pe de altă parte”, „totuși”, „cu toate acestea”, „de exemplu”, „de aceea” etc.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Diagrame și tabele <p>Deși unii cititori neexperimentați au tendința neglijarii lor, aceste indicii pot fi de mare valoare:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. ne ajută la înțelegerea ideilor principale și a detaliilor importante;
--	---

	<ol style="list-style-type: none"> b. pot face să nu mai fie necesară lectura textului; c. pot cuprinde idei și amănunte importante nemenționate în text. <p>C. Evaluarea textului</p> <p>O bună înțelegere a unui text presupune:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. interacțiunea cu textul; b. o atitudine sceptică, critică față de acesta; c. aprecierea textului din perspectiva implicațiilor practice pe care le poate avea pentru noi. <p>Următoarele întrebări s-ar putea dovedi extrem de utile în evaluarea textului citit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sunt corecte datele faptice prezentate în text? 2. Face el distincție între date factice și opinii? 3. Rezultă concluziile lui din datele factice? 4. S-ar putea extrage și alte concluzii din faptele prezentate? 5. Concordă concluziile lui cu ale tale și cu ale altora? <p>II. CUM PUTEM CITI RAPID</p> <p>A. Elementele citirii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. FIXĂRILE — opriri ale ochilor în timpul parcurgerii textului (atunci are loc, de fapt, citirea).<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reducerea numărului de fixări poate duce la mărirea vitezei de citire. 2. CÂMPUL VIZUAL — numărul de cuvinte pe care le poate cuprinde și citi ochiul
--	--

	<p>dintr-odată în momentul fixării.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mărirea prin exerciții și efort intens a câmpului vizual poate duce la mărirea vitezei de citire. <p>3. REVENIRILE — mișcări înapoi ale ochilor în timpul citirii, datorate lipsei de concentrare.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prin concentrare și reducere la maximum a revenirilor se poate mări viteza de citire. <p>4. SUBVOCALIZAREA — pronunțarea în gând sau în șoaptă a cuvintelor citite.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Deoarece viteza pronunțării cuvintelor este mai mică decât viteza de mișcare a ochilor, este necesară eliminarea subvocalizării pentru mărirea vitezei de citire. <p>B. Sugestii pentru îmbunătățirea vitezei de citire:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verificați dacă nu aveți cumva nevoie de ochelari. 2. Încetați să mai pronunțați cuvintele în gând. 3. Faceți eforturi conștiente de a citi mai rapid. 4. Citiți pe unități de gândire. 5. Îmbogățiți-vă în mod continuu vocabularul: <ol style="list-style-type: none"> a. citind în mod diversificat; b. învățând rădăcinile grecești și latinești ale cuvintelor; c. notând cuvintele noi pe care nu le înțelegeți; d. folosind dicționarul pentru a identifica sensul cuvintelor noi; e. utilizând în scris și în vorbire cuvintele nou învățate.
--	--

	<p>C. Exersarea citirii rapide:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Exerciții de citire rapidă seara, înainte de culcare (15-20 de minute): <ol style="list-style-type: none"> a. citirea unor articole de lungime constantă; b. cronometrarea vitezei de lectură și notarea progresului; c. controlul înțelegerii. 2. Citirea mai rapidă a tuturor textelor.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, prezentare Power Point, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: proiector, aparat foto, imprimantă, hârtie, etc.)
Parteneriate	Instituții educaționale

Denumire serviciu/ activitate	Alege biblioterapia – pentru o viață armonioasă
Scop	Terapia prin lectură – remediu cu valențe educogene în scopul înțelegerii și rezolvării problemelor relevante ale unei persoane.
Grup-țintă	Acest serviciu este oferit atât individual, cât și pentru grupuri de elevi, liceeni, studenți, adulți
Descrierea succintă a serviciului/ activității	<p>Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Eliberarea persoanei de presiunea emoțională și mentală; ✓ Dezinhibarea persoanei; ✓ Ajutarea individului de a crea un plan personal pentru rezolvarea problemelor sale. <p>Direcții de activitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea unei atmosfere propice pentru consiliere; ✓ Diagnosticarea aptitudinilor și capacităților pacienților/ cititorilor cu ajutorul testelor de personalitate accesibile pentru fiecare utilizator; ✓ Plasarea individului într-un grup de cititori adecvat aptitudinilor și intereselor sale; ✓ Informarea asupra literaturii disponibile prin eliberarea de rețete de lectură. <p>Metodologia activității biblioterapeutice prin dialog: Una din metodele recomandate presupune că atât bibliotecarul, cât și utilizatorul trebuie să fie familiarizați cu ideile unei cărți. Astfel dialogul cu utilizatorul se utilizează cu scopul de a explora împreună contextul și</p>

	profunzimea conceptelor sau a ideilor. Bibliotecarul îndrumă utilizatorul în călătoria sa pe tărâmul lecturilor cât, și a reflecțiilor personale. Dialogul trebuie să aibă ca scop nu atât stabilirea unui diagnostic și a unor pași terapeutici de urmat în baza lui, ci să conducă la descoperirea importanței de a găsi răgazul necesar examinării propriei vieți a utilizatorului, spre a căuta soluții pentru liniștea sufletească, pentru stabilitate emoțională și coerență decizională.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: proiector, aparat foto, imprimantă, hârtie, etc.)
Parteneriate	Utilizatorii bibliotecii, instituții educaționale, APL, ONG-uri, psihologul instituției de învățământ.

Denumire serviciu/ activitate	Serviciul L@bor@toruLecturii³ (L@bor@toruLecturii la CUB) „Deschide-ți brațele către schimbare, dar nu renunța la valorile tale” <i>/Dalai Lama, lider budist, 1935/</i>
Tipul serviciului	Dezvoltare personală
Scop	Dezvoltarea gândirii analitice a participantului din perspectiva tangenței intereselor: Valorile personale & Valorile de grup (familiale) & Valorile sociale/ ale vieții. Obiective: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conturarea și depistarea valorilor personale prin lectură; ▪ Identificarea unicității tangibile a valorilor personale și de grup (familia) prin lectură; ▪ Depistarea valorilor vieții/ sociale și formarea unui cetățean cu responsabilitate civică.
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ▪ 35-64 ani ✓ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ✓ apartenența de gen (bărbați, femei) ✓ criterii lingvistice (română, rusă)
Durata/ periodicitatea de prestare a serviciului nou	Serviciul „L@bor@toruLecturii ³ ” este recomandat o dată la două luni. Fiecare activitate este consacrată discuției unei cărți, analizei personajului îndrăgit din carte.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ✓ echipa de implementare a serviciului nou (coordonatori) – (numele, prenumele persoanei) ✓ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet,

	proiector, aparat foto, imprimantă, videoproiector, hârtie, fișe color etc.) ✓ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneri	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității
Preambul	<p>Valorile personale îți influențează viața și trebuie să fii conștient că ele există și sunt prioritare pentru tine. Ele apar ca standarde pe care și le definește fiecare pentru a trăi și influențează adesea atitudinea și comportamentul nostru, ne influențează deciziile de viață, ne conturează unicitatea și ne definesc autenticitatea. Valorile personale sunt standarde pe care le definește fiecare individual pentru a trăi conform lor. Procesul de definire și redefinire este continuu și este influențat de mediul extern. O valoare este o valoare personală, un standard de viață individuală. O persoană care apreciază „libertatea” trebuie să dețină capacități cum ar fi „curiozitatea”, „creativitatea” și „respectul pentru tradiție”.</p> <p>Valorile devin criterii pe bază cărora oamenii și colectivitățile fac distincția dintre bine și rău, dintre frumos și urât, dintre dezirabil și indezirabil.</p> <p>Valorile unui individ sau ale unei colectivități (familie) nu sunt izolate sau în dezordine. Ele sunt legate unele de altele, interdependente, ceea ce determină formarea unui sistem de valori. Când o valoare nouă este adoptată sau împrumutată de indivizi este afectat tot sistemul de valori.</p> <p>Valorile de grup (familie) Valorile de grup includ cultivarea valorilor</p>

	<p>personale la nivel de familie, instituție. În timpul activității în grup persoana este încurajată să își spună părerea, să activeze în echipă și să-și dezvolte noi valori precum „deschiderea”, „nonconformismul”, „creativitatea” și „încrederea în sine”. Persoana este încurajată să asculte și să păstreze ordinea și liniștea, își cultivă valori noi precum „tradiționalismul”, „securitatea”, „autoritatea”, „conformitatea”. Fiecare în parte analizează valorile sale personale pentru ca să coincidă sau să se intercaleze cu valorile cultivate de mediul din companie.</p> <p>Valorile de grup pot cuprinde: autoritatea, responsabilitatea personală și obligația de a transmite adevăruri principale despre existența umană și valorile morale, spirituale și religioase, libertatea morală, etica relațiilor și ele lucrează atunci când nu sunt defavorizate în limitele libertății personale a persoanei.</p> <p>Valorile sociale/ ale vieții</p> <p>La nivel de țară se pot identifica și cultiva anumite valori în funcție de oamenii-model mediatizați și de legile statului. De exemplu: o lege socială ce acorda o susținere financiară tinerelor mame, care va cultiva valori precum „familia” și va încuraja creșterea natalității. Mediatizarea aspectului fizic al persoanelor va cultiva valori precum „imaginea” ce poate genera probleme de alimentație incorectă. Și valorile personale, prin atitudini și comportamente, pot influența, de exemplu, adoptarea unei legi.</p>
Conținut	Identificarea unei cărți pentru lectură. Se selectează grupul care dorește să participe în

	cadrul Serviciului L@bor@toruLecturii ³ (numărul de participanți nu este limitat).				
Resurse informaționale	Se va folosi Tabelul de valori personale elaborat de Schwartz, S.H. expert în psihologia socială experimentală (Tabelul de valori personale conform celor 10 grupe care au fost descoperite în urma unui studiu pe 64271 de persoane din 68 de țări) ³ .				
Confirmare	Shalom H. Schwartz este psiholog social, cercetător intercultural și creator al Teoriei Valorilor Umane de Bază. El a contribuit, de asemenea, la formularea scării valorilor în contextul teoriei învățării sociale și a teoriei cognitive sociale				
Etapă I	Fiecare participant din grup citește cartea propusă. După care completează individual valorile personajului: personale/ de grup/ sociale (valorile aparțin eroului preferat din cartea citită) în Tabelul: Grupe de valori elaborate de Schwartz, S. H., pe care le-a depistat și au tangențe cu valorile sale personale.				
Tabelul: 10 Grupe de valori elaborate de Schwartz, S.H.					
	Grupe de valori elaborate de Schwartz, S.H	Valori	Valori personale	Valori de grup (familie)	Valori sociale
1.	Universalism	Deschidere, [înțelegere, apreciere, toleranță și protecție pentru binele oamenilor și al naturii]	Comuniune cu natura, O lume frumoasă, O lume pacifistă, Înțelepciune, Egalitate, Liniște		

		sufletească, Protecția mediului, Dreptate socială			
2.	Putere [statut social și prestigiu, control sau dominanță asupra oamenilor și resurselor]	Recunoaștere socială, Bogăție, Putere socială, Autoritate, Păstrarea imaginii personale în public			
3.	Binefacere [conservarea și îmbunătățirea bunăstării celor aproșiți]	Prietenie adevărată, Dragoste matură, O viață cu sens, O viață spirituală, Responsabilitate, Loialitate, Onestitate, Săritor, Iertare			
4.	Realizare [succes personal prin demonstrarea competențelor conform standardelor sociale]	Influent, De succes, Ambițios, Capabil, Inteligent			
5.	Tradiție [respect, apartență și	Umilință, Detașare, Respect pentru			

	acceptare a tradițiilor, ideilor pe care cultura tradițională și religia le furnizează]	tradiție, Credință, Moderație, Acceptare a soartii			
6.	Hedonism [plăcere și satisfacție personală]	Bucuria de a trăi, Indulgent cu sine, Plăcere			
7.	Conformitate [limitarea acțiunilor, încălnațiilor și impulsurilor ce ar putea să deranjeze pe alții sau să încalce normele și așteptările sociale]	Auto-disciplină, Respect pentru bătrâni, Politețe, Obediență			
8.	Stimulare [senzații tari, lucruri noi și provocări adevărate]	Îndrazneală, Variatate în viață, Senzații tari în viață			
9.	Siguranța [siguranță, armonie și stabilitate în societate, relații și pentru sine]	Sănătate, Siguranța familiei, Ordine socială, Curățenie, Întoarcerea favorurilor,			

		Securitate națională, Sentimentul de apartenență			
10.	Auto-direcție [independență în gândire și în acțiune, libertate de decizie de a crea și de a explora]	Libertate, Curiozitate, Independență, Creativitate, Alegerea propriilor obiective, Intimitate, Respect de sine			
Etapa II Lucru în grup		Se oferă Tabelul: 10 Grupe de valori elaborate de Schwartz, S. H, în format A1. Se adună grupul, fiecare participant vine cu tabelul său completat și fiecare participant prezintă șirul de valori selectate individual pentru a completa tabelul comun al valorilor personajului – personale/ de grup/ sociale.			
Etapa III		Se discută în grup valorile selectate ale personajului: personale/ de grup/ sociale care au tangențe cu valorile cititorilor. Acest proces va accentua valorile existente în carte (se va atrage atenția în ce an este scrisă cartea) și valorile actuale ale momentului prezent, se va valorifica Valoarea Valorilor, care sunt prezente în timp și care dau o nuanță de calitate vieții.			
Validarea Valorile prin intermediul Tehnicilor de evaluare „6 De ce?” <i>*NOTĂ (Tehnica de succes creată de Sakichi Toyoda și folosită de Toyota</i>		Pentru a valida o valoare se întrebă de ce ea e valoare personală și se cere să fie scris pe o foaie răspunsul la întrebarea „de ce?”, apoi se întrebă din nou „de ce?” și întrebarea se repetă de 6 ori. Dacă ce se pune întrebarea de 6 ori, va apărea adevăratul motiv pentru Valoarea persoanei. Dacă se pare că motivul e cam șubred, înseamnă că valoarea respectivă nu a fost validată. Dacă se			

<i>Motor Company în îmbunătățirea metodologiilor de producție, ulterior preluată în multe industrii)</i>	argumentează toate 6 De ce?, atunci valoarea este validată și face parte din valorile persoanei. EXEMPLU: Responsabilitatea e valoarea mea. <ul style="list-style-type: none"> ▪ De ce? Pentru că îmi place să mă țin de cuvânt când promit ceva. ▪ De ce îți place să te ții de cuvânt? Pentru că îmi place ca oamenii să se poată baza pe mine. ▪ De ce vrei să se poată baza pe tine? Ca să fiu un om în care poți să ai încredere. ▪ De ce vrei să fii de încredere? Pentru că simt că sunt necesar pentru cineva ▪ De ce vrei să fii necesar pentru cineva? Pentru că așa pot fi fericit. ▪ De ce vrei să fii fericit? Pentru că a fi fericit e ce îmi doresc eu de la viață. Valoarea este validată, deoarece reiese că te ajută să fii fericit, anume aceasta îți dorești de la viață.
Evaluarea	Etapa evaluării va fi orientată spre motivarea utilizatorului pentru consolidarea gradului de înțelegere și utilizare rațională a informației însușite. Etapa evaluării este și un demers complex de descoperire de sine, de reconectare la ceea ce este cu adevărat important pentru fiecare, la reevaluare valorilor sociale și morale ale umanității. Evaluarea va da senzația și sentimentul de putere interioară și încredere de sine a participanților. Onorarea valorilor personale înseamnă conștientizarea și respectarea lor, integrarea lor în fiecare aspect al vieții participantului. Un astfel de mod de raportare la valorile personale demonstrează respect și valorizare de sine, conducând, implicit, la dezvoltarea stimei de sine și a sentimentului de împlinire. Se va urmări ca prin evaluare să se poată observa achizițiile utilizatorilor la nivel de atitudini, convingeri, conduite personale și mentalități.

Denumire serviciu/ activitate	Atelier de Lectură Hipologografică <i>*Cea mai bună prezentare a cărții prin tipul de lectură hipologografică (cuvânt/ imagine). Lectură hipologografică – abordarea ilustrativă a cărții (logogramă – semn sau grup de semne reprezentând cuvântul/ textul)</i>
Scop	Promovarea lecturii, dezvoltarea creativității și învățarea artei oratorice
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani • apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) • apartenența de gen (bărbați, femei) • criterii lingvistice ce țin de oferirea serviciului (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/ activității	Se propune spre lectură o carte selectată de cititori sau de bibliotecar. Se stabilește timpul pentru lecturarea cărții, ținând cont de numărul de doritori care participă la atelierul de lectură. După ce toți doritorii au lecturat cartea, se împarte cartea conform paginilor sau capitolelor între numărul participanților cu sarcina de a prezenta conținutul prin imagini. Se stabilește o zi pentru organizarea atelierului. Fiecare participant se prezintă cu foi de hârtie sau cu alt suport material unde este prezentat prin imagini (desen, aplicație, grafică, benzi desenate etc.) conținutul cărții de care a fost responsabil. Derularea povestirii conținutului cărții se face paralel cu povestirea în voce și prezentarea desenelor. Povestirea și prezentarea imaginilor

	este făcută conform conținutului cărții prin schimbarea actorilor. La sfârșitul atelierului va fi broșată cartea din imagini sau benzi desenate, care va iniția o nouă colecție de cărți elaborate de cititorii bibliotecii.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoprojector, hârtie, fișe color etc.) ▪ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității

Denumire serviciu/ activitate	Campania „Rezumat-fluviu” (scriere creativă) <i>*Pentru a organiza Campania „Rezumat-fluviu” este necesar de a implementa „Tehnica scrisorii-fluviu”, care a fost experimentată pe parcursul mai multor proiecte educaționale și a fost premiată în cadrul Târgului de Inventică Didactică la Școala de Iarnă a Educației de Excelență, în anul 2009, în România, pentru multiplele ei valențe educative.)</i>
Scop	Creșterea interesului comunității pentru lectura de plăcere (texte literare și nonliterare, eseistică, biografii ale unor personalități, recenzii, monografii etc.), precum și încurajarea creativității în exprimarea individualității (încadrarea în spațiu, dispunerea informațiilor, utilizarea unor imagini, fotografii/ spoturi pregătite din timp și simboluri, a gamei largi de culori sau semne etc.).

Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani ▪ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ▪ apartenența de gen (bărbați, femei) ▪ criterii lingvistice (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/ activității	<p>Se recomandă spre lectură o carte sau mai multe cărți (nu mai mult de 3 cărți). Cititorii își aleg cartea pe care doresc să o lectureze. Este stabilit termenul, timp (3 zile), pentru lecturarea cărții și se formează grupuri de cititori pentru fiecare carte.</p> <p>După lecturarea cărților se stabilește o zi când sunt prezenți toți participanții, se vor grupa după titlul cărții citite și vor elabora o lucrare comună, de tip „Rezumat-fluviu”, în care vor consemna impresiile de lectură (text și imagini). Pentru „Rezumat-fluviu” se pregătește din timp o foaie de rulou sau din coli de hârtie A1 (scrisorii-fluviu), de cca 5 metri lungimea, pentru fiecare carte. Pe o foaie-rulou se deapănă text și imagini referitoare la conținutul/ valorile/ impresiile dintr-o carte lecturată (dacă se discută 3 cărți vor fi propuse 3 foi-rulou). Sunt rezervate spații de redactare de cca 25-30 cm pe fiecare foaie a ruloului. Participanții deapănă scrierea textului și desenează imaginile dorite, dar concomitent redactează textul lor scris precum și pe cel al membrilor din echipă (autorul, titlul cărții selectate, argumentarea alegerii cărții, impresii ale participanților, valorile personajelor, ideile-cheie ale cărții, prezentarea conținutului prin analiza textului, impresiile de lectură/ opiniile față de o temă/ fragment/ capitol etc). Apoi sunt</p>

	<p>așezați în linie, în fața ruloului de hârtie, la o distanță care să le permită libertatea de mișcare, dar și care să-i determine să colaboreze, să discute și să se antreneze reciproc în activitate. După completare, Scrisoarea-fluviu colectivă va fi prezentată de către echipă și va fi recepționat feedback-ul celorlalți participanți. Prezentarea Scrisorii-fluviu va dura 10 minute.</p>
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproietor, hârtie, fișe color etc.) ▪ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	<p>Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității</p>
Denumire serviciu / activitate	<p>Lecție publică – Cunoaștem Capitala Mondială a Cărții (World Book Capital) în anul 2020 – Kuala Lumpur (Malaysia) <i>*Titlul a fost instituit în 2001 pentru a ajuta la promovarea lecturii și a industriei editoriale. Este conferit de către Conferința Generală UNESCO unui oraș ca o recunoaștere a calității programelor de a promova cunoașterea și lectura. UNESCO invită Asociația Internațională a Editorilor (International Publishers Association), Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci (International Federation of Library Associations – IFLA) și Federația Internațională a Librarilor (International Booksellers Federation) de a participa la dezvoltarea celor trei ramuri majore ale industriei de carte.</i></p>

Scop	Conștientizarea valorii cărții prin intermediul activităților de nivel mondial
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani ▪ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ▪ apartenența de gen (bărbați, femei) ▪ criterii lingvistice (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/activității	Se prezintă informație despre Organizația Internațională UNESCO, Asociația Internațională a Editorilor (International Publishers Association), Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci (International Federation of Library Associations – IFLA) și Federația Internațională a Librarilor (International Booksellers Federation). Se prezintă informația despre importanța Conferinței Generale UNESCO, rezultatele și importanța ce țin de alegerea Capitalei Mondiale a Cărții (World Book Capital). De asemenea, se prezintă Orașul ales pentru anul 2020 (ca teritoriu geografic/ populație/ apartenență religioasă), pentru a accentua valoarea cărții și a lecturii care este la nivel mondial.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproietor, hârtie, fișe color etc.) ▪ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității

Denumire serviciu/activitate	Lecție publică – Capitale Europene ale Culturii (European Capitals of Culture) – Galway (Irlanda) și Rijeka (Croatia) * Este un titlu conferit de către Uniunea Europeană unui sau mai multor orașe pentru o perioadă de un an calendaristic, în care se organizează o serie de evenimente culturale cu o puternică rezonanță europeană. Programul se derulează din 1985, când Melina Mercouri, ministrul culturii al Greciei, și omologul său francez, Jack Lang, au venit cu ideea de a desemna (anual) o Capitală a culturii pentru a apropia europenii prin evidențierea bogăției și diversității culturilor europene și sensibilizarea pentru cunoașterea valorilor și istoriei lor comune.
Scop	Accentuarea diversității culturale și promovarea egalității de șanse în secolul al XXI-lea
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani ▪ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ▪ apartenența de gen (bărbați, femei) ▪ criterii lingvistice (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/activității	Diversitatea presupune crearea unui mediu primitor și a unor practici de care să beneficieze atât organizația, cât și oamenii. Oamenii diferă unii de ceilalți în foarte multe moduri. Înțelegerea, aprecierea și gestionarea acestor diferențe pot avea ca rezultat o mai mare participare, care poate influența succesul la nivel individual, de echipă și organizațional. Egalitatea de șanse și diversitate cuprinde șapte arii principale:

	<ul style="list-style-type: none"> vârstă; dizabilități; rasă/ etnie; gen (incluzând transgender); religie/ credință și cultură; orientare sexuală; echilibrul muncă — timp liber. <p>Egalitatea de șanse înseamnă a trata oamenii în mod corect și fără prejudecăți, dar și a crea condiții care să încurajeze, să aprecieze diversitatea și să promoveze demnitatea în mediul de lucru și în societate. De asemenea egalitatea susține incluziunea și evită discriminările nejustificate.</p>
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproiector, hârtie, fișe color etc.) resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității

Denumire serviciu / activitate	Lecție publică – Prezentarea editurilor de succes
Scop	Promovarea editurilor și produselor editoriale din Republica Moldova
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> criteriul vârstei (în dependență de solicitări)

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) apartenența de gen (bărbați, femei) criterii lingvistice (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/ activității	<p>Conținut: Editura „Cartier”, fondată în anul 1995, în anul 2020 împlinește 25 de ani de la înființare. Bibliotecarul în colaborare cu profesorul de română, elevi, voluntari prezintă site-ul https://www.cartier.md/, Pagina Wikipedia https://ro.wikipedia.org/wiki/Editura_Cartier, pagina de Facebook https://www.facebook.com/pages/category/Cultural-Center/Editura-Cartier-1827847457535207/, INFOBASE https://www.infobase.md/ro/companies/1002600022131/editura-cartier-srl</p> <p>LIBRARIUS https://librarius.md/ro/publisher/000140-cartier-popular-etc. Această activitate va oferi informații despre noutățile editoriale anuale, despre reducerile oferite de editură. Această activitate face parte din promovarea lecturii, prioritatea anului 2020 — Anul lecturii.</p>
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproiector, hârtie, fișe color etc.) resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Denumire serviciu/ activitate	Ora de educație civică – Prezentarea edițiilor periodice cu autoritate în ani *Revista „Noi” (Ziarul „Scânteia leninistă”, fondată în anul 1930) are ca grup-țintă pe copii și adolescenți și împlinește 90 de ani de la fondare.
Scop	Promovarea edițiilor periodice din Republica Moldova și formarea conduitei patriotice a membrilor comunității
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani ▪ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ▪ apartenența de gen (bărbați, femei) ▪ criterii lingvistice (română, rusă)
Descrierea succintă a serviciului/ activității	Se oferă o prezentare în imagini și text a activității pe parcursul anilor a Revistei „Noi”. Această activitate va contribui la promovarea și accentuarea activității în timp, va contribui la enumerarea diversității domeniilor abordate, va arăta atitudinea de susținere și promovarea tinerelor talente și a tinerilor erudiți. Finalitatea predominantă urmărită timp de 90 de ani a fost bazată pe cultivarea patriotismului în rândul tinerii generații, schimbarea principiilor de bază ale educației moral-civice privind educația patriotică. Patriotismul reprezintă una din trăsăturile fundamentale ale personalității fiecărui om (atașamentul omului față de pământul natal, aprecierea și respectarea tradițiilor acumulate de-a lungul istoriei, a limbii și culturii precum și încrederea în viitorul și prosperitatea țării). Pentru formarea conduitei patriotice este responsabilă comunitatea/ societatea, familia, instituțiile de învățământ,

Metodologii, algoritmi, tehnologii

	bibliotecile etc. La baza activității Revistei „Noi” stau trei principii de bază, care îi pot determina pe copii și adolescenți să se atașeze de locul în care trăiesc: 1. Exemplul pozitiv; 2. Respectul față de tradiții, obiceiuri și religie; 3. Implicare în acțiunile comunității.
Resurse utilizate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) ▪ resurse informaționale (documente din colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.) ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoprojector, hârtie, fișe color etc.) ▪ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
Parteneriate	Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității

Denumire serviciu/ activitate	Oră de astrologie – Anul Șobolanului Alb de Metal
Scop	Încurajarea lecturii din diferite domenii pentru dezvoltarea personală a membrilor comunității
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ criteriul vârstei (în dependență de solicitări) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Până la 16 ani (10 + ani etc.) ✓ 35-64 ani ▪ apartenența funcțională (profesori din instituții de învățământ liceal, de gimnaziu și general, specialiști din domenii practice, bibliotecari, elevi, liceeni) ▪ apartenența de gen (bărbați, femei) ▪ criterii lingvistice (română, rusă)

<p>Descrierea succintă a serviciului/activității</p>	<p>Se organizează un șir de activități, discuții și promovarea Zodiacului chinezesc. La prima activitate se prezintă o scurtă istorie a Zodiacului chinezesc (chineză: 生肖; pinyin: shēngxiào), care este un zodiac ce are la bază un ciclu de 12 ani. Zodiacul chinezesc a apărut cu mai mult de 3 mii de ani în urmă, mult mai devreme decât astrologia europeană, și numai recent a devenit un concurent serios pentru sistemul zodiacal din Occident în determinarea caracterului oamenilor. Spre deosebire de astrologie, care prezice în funcție de așezarea Soarelui, a stelelor și a planetelor, calendarul chinezesc se bazează pe fazele lunare. Fiecare an al ciclului de 12 ani are denumirea unui anumit animal. În Orientul Îndepărtat se știe ca cele 12 animale au capacitatea de a înzestra cu anumite caracteristici persoana născută în anul respectiv. Legenda spune că aceste douăsprezece animale au venit odată să întâlnească Anul Nou cu Buddha. Deși el a chemat toate animalele să sărbătorească cu el, au venit doar șobolanul, bivolul, tigrul, iepurele, dragonul, șarpele, calul, capra, maimuța, cocosul, câinele și mistrețul – douăsprezece animale, douăsprezece luni, doisprezece ani.</p> <p>Se vor organiza 12 ore de astrologie (fiecare oră va fi dedicată unui semn zodiacal). Prima activitate, desigur, va fi – Anul 2020 al Șobolanului Alb de Metal, care promite noroc tuturor celor care își vor realiza visele prin metode oneste.</p>
<p>Resurse utilizate</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ echipa de implementare a serviciului nou sau a activității (coordonatori) ▪ resurse informaționale (documente din

	<p>colecțiile bibliotecii, resurse Internet, etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ resurse materiale, fizice (spațiu, echipament tehnic: computere conectate la internet, proiector, aparat foto, imprimantă, videoproiector, hârtie, fișe color etc.) ▪ resurse financiare prevăzute (birotică, Internet)
<p>Parteneriate</p>	<p>Cititori, școli, licee, profesori de litere, membrii comunității</p>

Referințe bibliografice:

1. ANIVERSĂRI culturale 2020 [online]. [citat 20. 02. 2020]. Disponibil: https://www.bncreanga.md/pdf/Aniversari_culturale_2020.pdf
2. BIBLIOTERAPIE. Îndrumar metodic destinat bibliotecilor publice. Chișinău, Primex.com, 2016, 16 p. ISBN 978-9975-9696-7-3
3. CALENDAR Național 2020. Chișinău, 2019 [online]. [citat 20.02.2020]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/calendar%202020.pdf>
5. FRUNZĂ, Sandu. Comunicare și consiliere filosofică. București, 2019, 236 p. ISBN 978-606-49-0002-9
6. GADAMER, Hans-Georg. Adevăr și metodă [online]. [citat 20.02.2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/18348989/Hans-Georg_Gadamer_-_Adev%C4%83r_%C5%9Fi_metod%C4%83_Wahrheit_und_Methode
8. MARINOFF, Lou. Înghite Platon, nu Prozac. București, 2009, 510 p. ISBN 978-973-707-355-6
9. REPUBLICA Moldova în PISA 2018 [online]. [citat 20.02.2020]. Disponibil: http://aee.edu.md/sites/default/files/raport_pisa2018.pdf
10. ROWNTREE, Derek. Învață cum să înveți. Introducere programată în tehnica studiului. București, 1980 [online]. [citat 20.02.2020]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/129432136/Invata-Cum-Sa-Inveti-Derek-Rown-tree>

BIBLIOTECA CREȘTE ȘI DEZVOLTĂ COMUNITATEA

Training profesional: Model curriculum

**Elaborare și sinteză de:
Ludmila CORGHENCI, Lilia POVESTCA**

Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova oferă comunității profesionale curriculumul trainingului profesional modular cu genericul „Biblioteca crește și dezvoltă comunitatea”.

Scopul trainingului: optimizarea implicațiilor bibliotecii pentru formarea membrilor comunității în spiritul unei comunități armonioase, pentru motivarea și participarea acestora în dezvoltarea comunității.

Obiective ale trainingului:

- formarea unei mentalități și a unui comportament adecvat societății democratice (a personalului de specialitate din bibliotecă, iar prin intermediul acestuia – a membrilor comunității);
- identificarea particularităților unei comunități prospere, armonioase, dinamice;
- încurajarea prezenței active a bibliotecii pentru mobilizarea comunității în soluționarea participativă și cooperantă a problemelor comunității;
- stimularea implicării bibliotecilor pentru dezvoltarea comunității democratice.

Grup-țintă al trainingului: personalul de specialitate din bibliotecă, implicat în dezvoltarea competențelor membrilor comunităților (formarea acestora ca potențiali formatori).

Formatori potențiali: responsabili pentru formarea profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul centrelor biblioteconomice.

Conținuturi recomandate:

Modulul 1. Comunitatea din diverse perspective. Biblioteca și parteneriatul comunitar (24 de ore academice):

- Conceptul de comunitate. Cetățeanul și comunitatea. Actorii comunitari;
- Comunicarea eficientă în comunitate. Avantaje ale parteneriatului comunitar;
- Biblioteca construiește parteneriate pentru a soluționa probleme.

Modulul 2. Biblioteca dezvoltă spiritul și parteneriatul comunitar (26 de ore academice):

- comunitatea armonioasă – o comunitate educată din punctul de vedere al culturii informației;
- accesul la informație: ce trebuie să cunoască și să aplice utilizatorul bibliotecii?
- cunoașterea/ învățarea criteriilor de evaluare a informației;
- ABC-ul proprietății intelectuale. Utilizarea etică și corectă a informației. Comunitatea spune: „Nu plagiatului!”

**MODULUL 1. BIBLIOTECA DEZVOLTĂ SPIRITUL
ȘI PARTENERIATUL COMUNITAR
(24 de ore academice)**

Argument

Comunitatea este unitatea de baza a societății, iar în totalitate determină și orientează societatea în ansamblu. Importanța dezvoltării comunității e incontestabilă.

Puterea unei comunități (teritoriale, a unei instituții de învățământ etc.) ține de atitudinea membrilor acesteia, de conștientizarea apartenenței și necesitatea implicării fiecăruia pentru binele comun.

Biblioteca, „ca un serviciu public de asigurare a accesului la lectură și de dezvoltare a interesului pentru informare, învățare, educație și cercetare, activități culturale, precum și prin sporirea capacităților de implicare a bibliotecii în transferul de cunoștințe și în formarea liberă a opiniilor”, contribuie la dezvoltarea competențelor membrilor comunității și acesteia în general.

Modulul conține o ofertă educațională de pionierat orientată pentru înțelegerea și acceptarea conceptului de comunitate ca valoare personală și ca o competență socială.

Modulul „Biblioteca dezvoltă spiritul și parteneriatul comunitar” se axează pe trei componente de bază:

- Conceptul de comunitate. Cetățeanul și comunitatea. Actorii comunitari;
- Comunicarea eficientă în comunitate. Avantaje ale parteneriatului comunitar;
- Biblioteca construiește parteneriate pentru a soluționa probleme.

Obiective Generale ale Modulului la nivel de:

a) cunoaștere și înțelegere de către formabil:

- să identifice elementele și caracteristicile de bază ale comunității;
- să cunoască/ să știe problemele comunității, direcțiile de dezvoltare (prin accesul/ cunoașterea cadrului de reglementare comunitar, deciziilor administrației etc.).

b) aplicare de către formabili:

- să manifeste un comportament bazat pe dialog, toleranță și dezbateri, prezentări;
- să întrețină dialoguri pe diverse teme, la niveluri diferite;
- să contribuie la stabilirea unui dialog permanent, la intensificarea relațiilor cu diaspora și atragerea acesteia în viața

comunității;

- să ia decizii optime în procesul de rezolvare a problemelor comunității.

c) integrare:

- să identifice/ să cunoască situațiile-problemă din comunitate și modalitățile de rezolvare a acestora;
- să se implice/ să elaboreze strategii de soluționare a problemelor comunității;
- să manifeste atitudine responsabilă față de promovarea și păstrarea valorilor materiale și spirituale ale comunității;
- să contribuie la creșterea vizibilității comunității (articole, monografii ale satului, promovarea personalităților etc.).

Competențe dezvoltate prin intermediul modulului:

a) competențe generale:

- să dea dovadă de capacități de documentare și informare coerentă;
- să stimuleze/ încurajeze învățarea, comunicarea;
- să dețină competențe interpersonale, civice, morale;
- să demonstreze competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori);
- să dea dovadă de competențe de învățare/ a învăța să înveți;
- să dețină competențe acțional-strategice;
- să dețină competențe de auto-cunoaștere și autorealizare;
- să manifeste toleranță în comunicare cu colegii și utilizatorii bibliotecilor.

b) competențe specifice:

- să identifice și să se orienteze pentru particularitățile unei comunități prospere;
- să contribuie la crearea în cadrul comunității a unor relații

bazate pe dialog, atitudini deschise și comportament empatic;

- să fie cooperant în soluționarea problemelor comunității;
- să promoveze în comunitate valorile naționale și general-umane, inclusiv cele democratice.

Pregătire și facilitare pentru prestarea modului 1:

Solicitați-le participanților să formeze un cerc. Explicați-le că vor juca un joc pentru a identifica ce este o comunitate. Începeți prin a pune întrebarea: „Ce este o comunitate?” și rugați-i pe participanți să-și împărtășească ideile. Faceți o minge, mototolind o foaie de hârtie. Fiecare persoană care primește mingea trebuie să spună, fără a sta prea mult pe gânduri, un cuvânt care are legătură cu termenul „comunitate”.

Spuneți-i grupului că sunt doar două reguli: (1) mingea nu trebuie să fie aruncată de două ori aceleași persoane și (2) odată ce o idee a fost exprimată, ea nu ar trebui să se mai repete. Notați ideile principale pe o tablă sau pe o coală de *flip chart*.

Rugați-l pe un voluntar să definească comunitatea pe baza răspunsurilor enunțate. Dacă este nevoie, completați definiția cu cel puțin următoarele caracteristici:

- Grup de persoane;
- Care trăiesc într-o anumită zonă geografică;
- Care au un sens de apartenență la acel spațiu;
- Care relaționează și împărtășesc credințe, valori și norme de viață comune;
- Care participă la viața comunității.
(preluat: <http://impact-clubs.org/ro/ce-este-o-comunitate>)

UNITĂȚI DE CONȚINUT ȘI REPARTIZAREA ORELOR:

Nr d/r	Unități de conținut	Nr. ore prezentări în auditoriu	Nr. ore practicum	Nr. ore lucru individual	Evaluare
1.	Conceptul de comunitate. Cetățeanul și comunitatea. Actorii comunitari	2	2		
2.	Comunicarea eficientă în comunitate. Avantaje ale parteneriatului comunitar	2	2	2	
3.	Biblioteca construiește parteneriate pentru a soluționa probleme		2	10	
4.	Evaluarea (aplicarea testelor de evaluare)				2
	Total – 24 de ore	4	6	12	2

CONȚINUTURI STRUCTURATE PE TEME

Obiective de referință	Unități de conținut
Subiectul 1:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să cunoască caracteristicile unei comunități democratice, unite; ▪ să se orienteze în contextul specificului comunităților în Moldova; ▪ să identifice unicitatea, caracteristicile comunității sale; ▪ să fie apt pentru participare cetățenească; ▪ înțeleagă noțiunea de actor comunitar; ▪ să identifice actorii comunitari din localitate/ comunitate; 	Conceptul de comunitate din diverse perspective. Cetățeanul și comunitatea. Actorii comunitari.

Subiectul 2:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să accepte importanța și necesitatea comunicării în comunitate; ▪ să cunoască și să aplice tehnicile care permit comunicări eficiente între factorii de decizie, actorii și membrii comunitari; ▪ să abordeze conceptual fenomenul parteneriate comunitare și esența lor; ▪ să cunoască și să aprecieze avantajele parteneriatului comunitar; ▪ să poată formula mesaje comunitare. 	<p>Simularea comunicării constructive și distructive.</p> <p>Biblioteca – stimulator al procesului.</p> <p>Tehnici de comunicare eficientă în comunitate:</p> <p>Ascultarea activă.</p> <p>Parafrazarea.</p> <p>Întrebarea directă.</p> <p>Întrebarea indirectă.</p> <p>Întrebarea sugerată.</p> <p>Cum poate fi elaborat un mesaj constructiv. Avantaje ale parteneriatului comunitar.</p>
Subiectul 3:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să îmbine statutul de utilizator activ al bibliotecii cu cel de membru activ al comunității; ▪ să stimuleze și să contribuie la participarea democratică a comunității în activitatea bibliotecii; ▪ să inter-relaționeze cu comunitate; ▪ să fie interesat și informat privind rezultatele, perspectivele, strategiile dezvoltării bibliotecii. 	<p>Biblioteca – verigă a comunității.</p> <p>Biblioteca construiește parteneriate pentru a soluționa probleme.</p> <p>Biblioteca – centru de informare comunitară</p>

**FORME ȘI METODE DE ORGANIZARE A MODULULUI 1
AL TRAININGULUI**

Nr d/r	Forme de organizare/ tipuri de evaluare	Nr. de ore	Metode și activități didactice dominante
1.	<p>Mini-prezentări:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ introductivă ▪ tematică 	22	<p>Noțiuni. Termeni. Argumente. Problematizare.</p> <p>Portofoliul cursului.</p> <p>Explicații. Exemplificații.</p> <p>Prezentări.</p>
2.	<p>Lucrări practice (individuale și în echipă)</p>	6	<p>Lectura critică a textului „Conceptul despre comunitate” (a se vedea Anexa nr. 2 a modulului 1);</p> <p>Descrierea comunității, utilizând noțiuni din textul lecturat</p> <p>Lista problemelor existente în comunitate. Identificarea soluțiilor (2 ore);</p> <p>Brainstorming „Comunitatea mea: Ce-mi place și ce mă deranjează” (2 ore);</p> <p>„Ești ceea ce vorbești” (meditații, reflecții și exemple de vorbire corectă a membrilor comunității) (2 ore).</p>
3.	<p>Lucru individual al formabililor</p>	12	<p>Elaborarea eseului „Care este locul bibliotecii în contextul actorilor comunitari”;</p>

4.	Evaluarea continuă	2	<i>Evaluarea preliminară:</i> analiza potențialului viitorilor formabili; <i>Evaluarea curentă</i> (pe durata cursului): observare, conversații, dezbateri, activismul la ore; <i>Evaluarea finală:</i> a prestației formatorului și a cunoștințelor acumulate de către formabili – chestionar de evaluare, test.
----	--------------------	---	---

Bibliografie:

1. BANCIU, Doina. Biblioteca și societatea / Doina Banciu, Gheorghe Buluță, Victor Petrescu. – București : Ager, 2001. – 144 p. – ISBN 973-85542-0-9.
2. CIOBANU-ȚURCANU, Viorica. Educația cetățenească / Viorica Ciobanu-Țurcanu. – Chișinău : Pontos, 2005. – 152 p. – ISBN 9975-926-58-4.
3. CLARKE Paul. Comunități de învățare: școli și sisteme / Paul Clarke; trad. de Diana Stanciu. – Chișinău : Arc, 2002. – 212 p. – ISBN 9975-61-244-X.
4. CUCOȘ, Constantin. Pedagogie / Constantin Cucuș. / Iași : Polirom, 2006. – 464 p. – ISBN 973-681-063-1.
5. GORAȘ-POSTICĂ, Viorica, UZICOV, Nina. Educație pentru dezvoltarea comunității: Curriculum opțional preuniversitar [online] / Viorica GORAȘ-POSTICĂ, Nina UZICOV. Chișinău, 2015.- Mod de acces: https://mecc.gov.md/sites/default/files/co_ed_dezv_comunit.pdf (Citat: 16.02.2020).
6. Manual de psihologia comunității / coord.: Bruna Zani, Augusto Palmolari; trad.: Hanibal Stănciulescu. – Iași : Polirom, 2003. – 420 p. – ISBN 973-681-092-5.
7. McCook, Kathleen de la Pena. Un loc la masă: participarea la dezvoltarea comunității / Kathleen de la Pena McCook; red. : Lidia Kulikovski; trad.: Victoria Kulikovski; Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”. – Chișinău : „Magna-Principes” SRL, 2010. – 112 p. ISBN 978-9975-4132-3-7.
8. NEMEȘ-VINTILĂ, Ion Onuc. Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună” / Ion Onuc Nemeș-Vintilă // Biblioteca. – 2017. – Nr 1. – P. 21-25 ; Nr. 2. – P. 48-53.
9. Rolul bibliotecilor în procesul educației civile = Роль библиотек в процессе гражданского воспитания / Filiala din Chișinău a Inst. Intern. De Monitorizare a Dezvoltării Democrației, Parlamentarismului și Respectării Drepturilor Electorale ale Cetățenilor din Statele Membre ale AIP CSI.- Chișinău : Principes, 2017. – 78 p. ISBN 978-9975-4492-8-1.

**MODULUL 2. DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR
DE CULTURA INFORMAȚIEI A MEMBRILOR
COMUNITĂȚII
(26 ore academice)**

Argument

Actualmente comunitatea pentru a exista are nevoie nu doar de condiții bune de trai, alimentație sănătoasă, salarii decente, dar și de informație. Apare cu certitudine întrebarea: oare într-o societate informațională avem puțină informație, atunci când nimeni nu-și imaginează viața fără Internet, rețele sociale? Problema rezidă nu în cantitatea informației disponibile, ci, mai ales, în capacitatea fiecărui membru al comunității de a deține competențe de conexiuni deschise, de calitate și de interacțiune în mediul informațional.

Cultura informației, deci și a învățării, constituie o prezență indispensabilă pentru oricare membru al comunității. Preocupările bibliotecii pentru dezvoltarea acesteia se înscriu în realizarea următoarelor obiective: formarea unui stil de gândire adecvat cerințelor Societății Informației și a Cunoașterii; formarea priceperilor și abilităților de lucru cu sursele de informare; soluționarea independentă a problemelor, prin accesarea, prelucrarea, stocarea și transmiterea informației.

Nivelul de cultura informației a membrilor comunității influențează potențialul de participare și integrare a acesteia în mecanismele democratice, de implicare a persoanelor în dezvoltarea comunității. O persoană formată din punctul de vedere al culturii informației demonstrează capacități de gândire critică, nu poate fi supus manipulării și poate soluționa independent probleme prin deținerea competențelor de accesare, evaluare și utilizare etică și corectă a informației. Competențele de cultura informației oferă posibilitatea de a dezvolta capacități complexe de înțelegere și cunoaștere a informației, a lecturii.

Modulul oferă formabililor suportul necesar teoretic și practic pentru orientare în structurile informaționale, în sistemul de servicii prestate de către acestea, în fluxul produselor de informare moderne, în metodele eficiente de depistare și utilizare corectă/etică a informației, de aplicare a tehnicilor muncii intelectuale, de respectare a proprietății intelectuale și protejare privind plagiatul.

Modulul „Dezvoltarea competențelor de cultura informației” se axează pe trei componente de bază:

- formarea/ dezvoltarea competențelor de găsire/ regăsire a informației (indiferent de locul amplasării acesteia: în colecțiile bibliotecii sau la distanță);
- evaluarea informației (orientarea membrilor comunități pentru utilizarea informației de calitate prin învățarea/ deținerea criteriilor de evaluare);
- dezvoltarea competențelor de utilizare etică și corectă a informației și de interpretare a acesteia (ABC-ul de proprietății intelectuale; minimizarea fenomenului plagiat, îndeosebi a plagiatului electronic, înțelegerea și interpretarea informației, citarea corectă a resurselor informaționale etc.).

OBIECTIVE GENERALE ALE MODULULUI LA NIVEL DE:

d) cunoaștere și înțelegere de către formabil:

- să definească genurile și tipurile de documente, utilizându-le eficient în procesul de studiu și lectură;
- să argumenteze rolul codurilor de identificare a documentelor (ISBN, ISSN, ISMN, DOI etc.);
- să cunoască sursele de accesare a informației;
- să înțeleagă și să promoveze conținuturile Științei Deschise;
- să cunoască criteriile de evaluare a informației (pe suport hârtie, electronică) ;

- să fie informat privind proprietatea intelectuală, dreptul de autor;
- să cunoască rolul și necesitatea elaborării/ prezentării referințelor bibliografice.

e) aplicare de către formabili:

- să se orienteze în fluxul documentar și să selecteze informația relevantă;
- să selecteze și să utilizeze motoarele de căutare a informației în funcție de diferite criterii;
- să opereze cu categorii concrete de genuri/ tipuri de documente (în funcție de necesitatea informațională);
- să utilizeze eficient bazele de date, alte resurse informaționale;
- să utilizeze conținuturile științifice deschise (resurse educaționale deschise, Instrumentul Bibliometric Național, re-pozitorii etc.);
- este capabil de a aplica criteriile de evaluare a informației și de utilizare corectă/etică a acesteia;
- să prevină plagiatul;
- să gestioneze informația (conspectarea documentului, stocarea informației electronice, fișiere de lucru individual etc.).

f) integrare:

- să formuleze/ recunoască nevoia de informare;
- să localizeze/ acceseze informația necesară, economisind timpul personal/ profesional;
- să înțeleagă și să aplice criteriile de evaluare a calității informației;
- să organizeze și să comunice informația altor persoane;
- să dezvolte permanent competențele de cultura informației.

**COMPETENȚE DEZVOLTATE PRIN INTERMEDIUL
MODULULUI:**

c) competențe generale:

- să dea dovadă de capacități de documentare și informare coerentă;
- să dețină capacități de gestionare a informației;
- să dețină capacități de utilizare a resurselor informaționale, a bazelor de date, a portalurilor informaționale, de evaluare a informației;
- să stimuleze/ încurajeze învățarea, comunicarea;
- să manifeste toleranță în comunicare cu colegii și utilizatorii bibliotecilor.

d) competențe specifice:

- să interpreteze principiile, obiectivele și componentele culturii informației;
- să aplice cunoștințele pentru soluționarea problemelor concrete privind dezvoltarea culturii informației și a învățării;
- să abordeze/ să implementeze cultura informației și a învățării în contextul modurilor de interacțiune în comunitate, specificului acesteia;
- să dezvolte permanent competențele de cultura informației.

UNITĂȚI DE CONȚINUT ȘI REPARTIZAREA ORELOR:

Nr d/r	Unități de conținut	Nr. ore prezentări în auditoriu	Nr. ore practicum	Nr. ore lucru individual	Evaluare
1.	Cultura informației – reper al învățării pe parcursul întregii vieți. Obiective în contextul edificării Societății Informației și a Cunoașterii. Componentele culturii informației	2			
2.	Ce abilități trebuie să dețină utilizatorul din punctul de vedere al culturii informației	2		2	
3.	Accesarea informațiilor: definirea și conturarea nevoii de informare. Localizarea și regăsirea informației. Economisirea timpului profesional		2	4	
4.	Criterii de evaluare a informației. Evaluarea informației Citată on-line		2	2	
5.	Utilizarea etică și corectă a informației. Nu plagiatului!		2	2	

Metodologii, algoritmi, tehnologii

6.	Elaborarea, prezentarea și citarea referințelor bibliografice		2	2	
7.	Evaluarea (aplicarea testelor de evaluare)				2
	Total – 26 de ore	4	8	12	2

CONȚINUTURI STRUCTURATE PE TEME

Obiective de referință	Unități de conținut
Subiectul 1:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească componentele culturii informației; ▪ să recunoască importanța/ indispensabilitatea culturii informației; ▪ să analizeze impactul informațional, social, practic al fenomenului. 	Cultura informației – parte integrantă a culturii intelectuale, reper al învățării pe parcursul întregii vieți. Obiective în contextul Societății Informației și a Cunoașterii. Conceptul culturii informației și al învățării. Componentele culturii informației și a învățării
Subiectul 2:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să posede abilități de accesare a informației; ▪ să înțeleagă și să accepte necesitatea aplicării criteriilor de evaluare a informației; ▪ să accepte fenomenul „proprietatea intelectuală” și necesitatea utilizării etice și corecte a informației. 	Descrierea abilităților pe care trebuie să le dețină utilizatorul din punctul de vedere al culturii informației

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Subiectul 3:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să definească și să contureze nevoia de informare; ▪ să identifice și să poată accesa sursele de informare on-line ale bibliotecilor; ▪ să dețină capacități de utilizare a conținuturilor științifice deschise (Acces Deschis, date științifice deschise, resurse educaționale deschise); ▪ să selecteze și să extragă informația găsită. 	Accesarea informațiilor: definirea și conturarea nevoii de informare. Cum se caută informația. Surse de accesare a informației. Cataloage electronice. Baze de date cu texte integrale ale documentelor.
Subiectul 4:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să cunoască și să aplice criteriile de evaluare a cărților, articolelor și altor documente (pe suport hârtie); ▪ să cunoască și să aplice criteriile de evaluare a informației on-line. 	Evaluarea informației
Subiectul 5:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să posede ABC-ul proprietății intelectuale; ▪ să evite plagiatul. 	Utilizarea etică și corectă a informației. Nu plagiatului!
Subiectul 6:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ să identifice corect elementele referinței bibliografice pentru cărți, contribuții din reviste și ziare, documente on-line; ▪ să citeze corect sursele utilizate. 	Elaborarea, prezentarea și citarea referințelor bibliografice

**FORME ȘI METODE DE ORGANIZARE A MODULULUI
2 AL TRAININGULUI**

Nr d/r	Forme de organizare/ tipuri de evaluare	Nr. de ore	Metode și activități didactice dominante
1.	Prezentări teoretico-explicative: <ul style="list-style-type: none"> ▪ introductivă ▪ tematică 	22	Noțiuni. Termeni. Argumente. Problematizare. Portofoliul cursului. Explicații. Exemplificații. Prezentări.
2.	Lucrări practice (individuale și în echipă)	8	Criterii de evaluare a calității documentelor tradiționale și on-line (2 ore); Utilizarea cataloagelor electronice. Instrumentul Bibliometric Național. Căutarea informației în baze de date (2 ore); Elaborarea, prezentarea și citarea referințelor bibliografice (2 ore).
3.	Lucru individual al formabililor	12	Evaluarea calității cărții/ articolului electronic (2 ore) Analiza referințelor; bibliografice în publicațiile periodice naționale (2 ore).
4.	Evaluarea continuă	2	<i>Evaluarea preliminară:</i> analiza potențialului viitorilor formabili; <i>Evaluarea curentă</i> (pe durata cursului): observare, conversații, dezbateri, activismul la ore; <i>Evaluarea finală:</i> a prestației formatorului și a cunoștințelor acumulate de către formabili – chestionar de evaluare, test.

Bibliografie:

1. CORAVU, Robert. Ce este plagiatul și cum poate fi prevenit (dacă se dorește) / Robert Coravu. - Mod de acces: <https://unibuc.academia.edu/RobertCoravu> (Accesat 3 martie 2020).
2. CORAVU, Robert. Cultura informației – concepte fundamentale. – Mod de acces: https://www.academia.edu/5361202/Cultura_informa%C8%9Biei_-_concepte_fundamentale (Accesat 3 martie 2020).
3. CORGHENCI, Ludmila. Cultura lecturii și cultura informației: interferențe și condiționare reciprocă / Ludmila Corghenci // Lectura și scările / Biblioteca Națională a Rep. Moldova. – Chișinău : Prut Internațional, 2020. –384 p. – ISBN 978-9975-54-455-9. DOI 10.5281/zenodo.3661869
4. CORGHENCI, Ludmila. Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare // Revista Camerei Naționale a Cărții. - 2012. - Nr. 1. - P. 59-63. - ISSN 1857-4750.
5. DECLARAȚIA de la Lyon privind accesul la informare și dezvoltare. - Mod de acces: http://www.bibnat.ro/dyn-img/noutati/Declaratie_Lyon_final.pdf (Accesat 3 martie 2020).
6. LAU, Jesus. Linii directe privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți. –Chișinău, 2010. - 64 p. - ISBN 978-9975-4070-2-1. - Mod de acces: <http://www.abrm.md/files/public%5B02%5D.pdf> (Accesat 3 martie 2020)
7. OBIECTIVELE de Dezvoltare Durabilă. - Mod de acces: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015/sdg-overview.html> (Accesat 2 martie 2020).
8. [PORTAL informațional în problemele culturii informației]. - Mod de acces: http://kosson.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=509:recomandari-ifla-cultura-informatie-media&catid=124:cultura-informatiei&Itemid=32&lang=ro (Accesat 2 martie 2020).
9. REPANOVICI, Angela. Ghid de cultura informației. - București, 2012. - 115 p. - ISBN 978-973-85962-9-0. – Mod de acces: <http://old-site.abr.org.ro/index.php/documente/autori-romani/angela-repanovici/15-ghid-de-cultura-informatiei-pdf/file> (Accesat 3 martie 2020).
10. TUTORIALE în cultura informației. – Mod de acces: <https://www.kosson.ro/resurse-profesionale/248-cultura-informatiei/tutoriale-ci/547-tutoriale-cultura-informatiei-lenuta-ursachi> (Accesat 3 martie 2020).

**FORME ȘI METODE DE ATRAGERE/ PARTICIPARE A
MEMBRILOR COMUNITĂȚII ÎN ACTIVITĂȚI
CU CERCETĂTORII PENTRU O MAI BUNĂ
ÎNȚELEGERE A ȘTIINȚEI**

**Victoria VASILICA,
Angela DRĂGĂNEL**

Cercetarea funcțiilor sociale și educative ale bibliotecii este una din temelii și problemele fundamentale ale biblioteconomiei. La fiecare etapă istorică acestei probleme i-au fost consacrate studii substanțiale de către profesioniștii în domeniu și de fiecare dată se credea că repertoriul funcțional este exhaustiv. Însă fiecare schimbare a directoriilor dezvoltării istorice, impunerea de fiecare dată revenirea la acest subiect.

Apariția termenului de *știință participativă*, componentă a științei deschise, oferă bibliotecilor o nouă nișă de revizuire a pachetelor de servicii și produse pe care acestea le oferă comunității. Știința participativă este un concept relativ flexibil care poate fi folosit în diverse contexte și discipline. Știința participativă sau știința cetățeanului constă în implicarea cetățenilor în procesul de cercetare, prin contribuție la procesele de colectare și analiză a datelor științifice. Aceasta include, de asemenea, contribuția cetățenilor în activitățile de diseminare și exploatare a rezultatelor cercetărilor.

Biblioteca s-a transformat într-un centru cultural-informativ-comunicativ, cu un spațiu atractiv și confortabil care livrează produse și servicii sau, cum spune Vera Prodan, bibliotecară din satul Rogojeni, Șoldănești, biblioteca este o instituție care „slujește comunitatea” (5). Desigur, aceasta este important și rezultă din rolul și misiunea bibliotecii, dar evoluția comunității implică și implicarea cetățenilor în diferite procese civice, cercetări comunitare inițiate de către bibliotecă sau în parteneriat.

Bibliotecile publice pot găsi sinergii cu conceptul științei cetățenilor în scopul diseminării cunoștințelor și a rezultatelor cercetării. Bibliotecile publice pot fi considerate un loc de întâlnire și un spațiu pentru dezbaterile și cercetarea de grup; centre comunitare în care bibliotecarii își asumă roluri din ce în ce mai active, cum ar fi coordonator, moderator, facilitator etc. Există conjuncturi în care cele mai deschise și participative moduri de abordare a științei au fost convergente și s-au încadrat perfect în esența bibliotecilor publice. Acest compartiment propune definirea bibliotecilor publice ca spații în care oamenii, grupurile și comunitățile pot practica știința cetățenească la nivel individual, comunitar și local.

Cel mai răspândit model de știință a cetățenilor se bazează pe o „paradigmă participativă”, care concentrează cetățenii, comunitatea, care pot ajuta oamenii de știință în sarcina colectării datelor, însă există și un număr tot mai mare de cazuri în care cetățenii sunt implicați și în alte etape de cercetare. Și apoi există personalități, precum Alan Irwin (2), care consideră că știința (sau cel puțin știința cetățeanului) ar trebui să răspundă la preocupările și nevoile publice, să recunoască și să valideze cunoștințele științifice produse de cetățeni.

Dezbaterile despre rolul cetățeanului de rând în progresul științific își au originea de la începutul Revoluției Industriale. În Marea Britanie, de exemplu, la începutul secolului al XIX-lea, a fost introdusă disciplina educație științifică pentru elevii din învățământul general. Aceasta a influențat dezvoltarea industrială și progresul științific. Mai târziu, indiferența publicului, lipsa transparenței în publicarea datelor de cercetare a determinat o staționare a progresului științific.

Știința cetățeanului este ca un mecanism interdependent. Cetățeanul adună datele primare, apoi le transmite cercetătorilor, finalitatea acestui mecanism ar fi transformarea datelor primare în rezultate ale cercetărilor. Cum bibliotecile ar putea încuraja

utilizatorii lor să se implice în astfel de proiecte? În Occident, bibliotecile sunt instituțiile care împrumută truse pentru a cerceta diferite fenomene ale naturii. Acestea sunt împrumutate ca și cărțile utilizatorilor care vor să se implice. Domeniile de aplicare ale acestor truse sunt foarte variate, începând cu biologie, botanică, fenologie, până la arheologie și istorie locală.

De exemplu, o bibliotecă publică din Bronx (New York, Statele Unite) împreună cu un grup de rezidenți locali au petrecut doi ani documentând experiențe de violență, discriminare și maltratare împotriva persoanelor de culoare. Datele obținute au fost folosite pentru o cercetare sociologică cu impact în regiune. În rezultat a fost lansată campania *Acte de siguranță comunitară*, care vizează introducerea reformelor pentru a pune capăt comportamentului discriminatoriu din oraș.

Cum a început proiectul de implicare a bibliotecilor în mișcarea știința cetățeanului? În Occident sunt exemple când s-au făcut coaliții sau parteneriate între biblioteci care au comunități similare, în sens de probleme, implicare civică, comunitate științifică care lucrează la cercetări similare. Mai apoi au semnat un document „Știința Cetățeanului în acțiune”. În baza acestui act, bibliotecarii împreună cu cercetătorii din regiune și cu APL au creat o platformă cu proiecte științifice în derulare care necesită implicarea cetățenilor și pot fi implementate prin intermediul bibliotecilor.

În timpul sesiunilor de creare a platformei, membrii APL și bibliotecarii au preluat rolul de facilitatori în procesele de transformare a comunității. Astfel de eforturi au dezvoltat competențe persoanelor implicate, dar și spațiul public a fost acaparat de mișcarea știința cetățeanului.

Au fost colectate date cu privire la numărul familiilor socio-vulnerabile din teritoriile analizate și care este rata de acces la locuință oferită de către APL pentru acestea. Datele obținute au fost analizate cu ajutorul comunității și cu membrii APL, prezenți

și ei la aceste activități. Iată de ce, drept urmare a cercetării, acești indicatori sociali au crescut.

De fapt, bibliotecile ar trebui să fie de mare interes pentru orice cercetare științifică și nu doar în calitate de suport informațional, dar și ca implicare. Bibliotecile publice sunt atractive, pentru dezvoltarea mișcării de știința cetățenească, putem observa că dețin un potențial deocamdată neexploatat în acest sens. De asemenea, bibliotecile au o capacitate uriașă de a aduce schimbarea prin varietatea de servicii pe care le oferă spre cunoaștere, cultură și știință. Nu mai puțin importanți sunt bibliotecarii care creează punți dintre cetățenii implicați în știința participativă și oamenii de știință. Ei au prilejul de a asculta preocupările cetățenilor și de a-și asuma un rol esențial în consolidarea comunității, prin crearea noilor cunoștințe împreună cu cercetătorii.

A venit momentul să umplem bibliotecile cu inițiative de valorificare a rezultatelor cercetărilor. Biblioteca poate și trebuie să aducă știința mai aproape de comunitate, prin implicarea în sărbătorirea zilelor științei, organizarea întâlnirilor cu cercetătorii, discuții despre știința cetățenească la o cafenea științifică, traininguri despre cum să faci o fotografie științifică, festivaluri științifice, „Flashmob pentru știință” pentru a măsura luminozitatea cerului de noapte, expoziții, competiție „Cum să construiești un proiect pe Zoounivers”, înregistrarea unei referință în Wikipedia sau, pur și simplu, prin educația tinerei generații în spiritul abordării moderne, interdisciplinare a cercetării și inovării. Atunci când Carl Jung a propus arhetipul artistului-om de știință sau când Albert Einstein a spus că știința și arta au rădăcini comune în mister, nu au făcut altceva decât să reflecte o perspectivă istorică încetățenită: cele două domenii au o afinitate naturală. Astfel, A de la arte își găsește foarte ușor locul în mijlocul acronimului STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică), care devine STEAM. Proiectul *Ora să ȘTIM* a transformat bibliotecile din țară în laboratoare pentru experiențe STEAM. Astfel 63

de biblioteci din 30 de raioane au beneficiat de donația de carte, editată ca suport de educație STEAM, prin care micii utilizatori, mai exact publicul cu vârsta cuprinsă între 3-10 ani, pot cunoaște lumea înconjurătoare într-un mod interactiv și interesant (poza 1, poza 2).

În acest fel, bibliotecile devin catalizatori ai creării, dezvoltării și promovării unui ecosistem educațional capabil să ofere membrilor comunității o educație completă, echilibrată și de calitate. Rolul bibliotecii ca instituție comunitară devine palpabil conceptual, iar implicarea acesteia sugerată include:

- Dezvoltarea abilităților pentru implicarea în ȘP;
- Promovarea atitudinii pozitive față de ȘP;
- Sprijinirea proiectelor civice în bibliotecă sau oferirea serviciilor respective altor organizații;
- Crearea colecțiilor de protocoale, formulare de date și materiale educaționale;
- Oferirea infrastructurii (pentru servicii IT, servere, repozitorii instituționale, spații pentru întâlniri și conferințe);
- Contribuirea la procesele de evaluare;
- Comunicarea noilor descoperiri și susținerea comunicării științifice;
- Participarea la procesele de recrutare și de consultare a voluntarilor pentru participarea la proiecte de ȘP;
- Participarea la activități de marketing.

Pentru atingerea acestui scop este nevoie de parteneri în aceste activități. Aceștia pot fi identificați atât la nivel local, cât și național, parteneri în diverse proiecte de știință participativă pot fi: Federația Națională a Fermierilor din Moldova (Edineț, Bălți, Orhei, Cahul, Vulcănești, Cantemir, Hîncești, Basarabeasca, Leova, Cimișlia, Ceadâr-Lunga, Comrat, Taraclia.); ONG-urile care se ocupă de activități civice cu tinerii; Organizațiile de mediu locale; Mișcări ecologiste; Centre de Analiză și Investigații Sociologice. La fel biblioteca poate iniția programe de cercetare

a istoriei locale sau studii monografice în care să implice activ comunitatea.

Bibliotecile din Republica Moldova implementează modele de știință participativă. De exemplu, la Ungheni, Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir” a fost atrasă în calitate de partener într-un proiect de cercetare. Cercetarea consta în investigarea fenomenului horal din Basarabia în cadrul proiectului „Contextualizarea culturii tradiționale în contemporaneitate: Hora satului în spațiul geocultural al Republicii Moldova”, Programul de Stat „Valorificarea potențialului culturii tradiționale în dezvoltarea Republicii Moldova”. În această cercetare au fost implicați cetățeni instruiți în prealabil, care au efectuat cercetări de teren în localitățile raionului Ungheni, având drept reper chestionarul. Finalitatea acestui proiect a fost organizarea Simpozionului național științifico-practic „In memoriam folcloristul Efim Junghietu – 80 de ani de la naștere”, cu genericul „Hora satului în contextul culturii tradiționale contemporane”, care a avut loc la Ungheni și la care au fost prezentate rezultatele cercetării.

Un alt exemplu ar fi proiectul „Educația ecologică – o șansă pentru viitor”, implementat de Mișcarea Ecologistă Ștefan Vodă, în colaborare cu Direcția cultură, tineret, sport și turism, Direcția generală educație, cu Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova și cu susținerea financiară a Agenției de Dezvoltare Austriacă (4). În acest proiect, vedem implicarea a 11 biblioteci din localitățile: Ștefan Vodă, Cioburciu, Carahasani, Lazo, Semionovca, Feștelița, Tudora, Popeasca, Talmaza și Ermoclia. Bibliotecarii au avut sarcina de a culege de la populație legende ce țin de locurile pitorești din localitatea lor, care au fost publicate ulterior într-o broșură „Localitățile raionului Ștefan Vodă în legende” (1). Prin intermediul concursurilor, excursiilor și expedițiilor educative, elevii, profesorii, educatorii, muzeograful au fost provocați să descrie/ să illustreze diversitatea și frumusețea locurilor în care trăiesc, să culegă și să scrie eseuri

legendare, să fotografieze locurile pitorești ale satului natal, să contribuie direct la promovarea patrimoniului cultural-natural al zonei de sud-est a Republicii Moldova. Publicarea legendelor culese de la populație a avut drept scop scoaterea în evidență a caracterului special al zonei, creșterea gradului de cunoaștere și de atașament al localnicilor de baștină, precum și conștientizarea faptului că ei înșiși sunt promotorii valorilor culturale (3).

Rapoartele de activitate a bibliotecilor publice teritoriale oferă modele incipiente de știință participativă, care merită să fie menționate și reproduse.

Îndemnul nostru către biblioteci este:

- să promoveze știința cetățenilor prin evenimente, programe educaționale și oportunități de voluntariat pentru ca cetățenii să exploreze știința sau tehnologia pe cont propriu;
- să ofere cetățenilor acces la informații fiabile, complete și în timp util;
- să promoveze activ Accesul Deschis;
- să acționeze în calitate de intermediari/ mediatori între cetățeni, administrație și oamenii de știință cu scopul de a obține impact vizibil (asupra sănătății, vieții sociale, mediului etc.) pentru asigurarea funcționării unei societăți democratice;
- să conecteze oamenii de știință și experții în materie cu localnicii implicați în știința participativă pentru a le împărtăși experiențele și, eventual, pentru a-i implica în cercetare;
- să identifice și să promoveze proiecte potrivite cu subiectele de interes ale comunității;
- să identifice proiecte care necesită date specifice localității;
- să promoveze valorile culturale și naționale în societate, sprijinind activitățile de cercetare în această direcție, implicându-se și angajând populația în proiecte publice de cercetare;
- să construiască parteneriate durabile pentru promovarea mesajului comun despre valoarea științei cetățenilor;
- să încurajeze în continuare participarea publicului la conce-

perea, dezvoltarea, implementarea, evaluarea și susținerea proiectelor științifice în orice domeniu.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECILE PUBLICE TERITORIALE DIN RAIONUL ȘTEFAN VODĂ ÎN ANUL 2019. Raport Analitic, p. 7. (Manuscris).
2. IRWIN, Alan. Citizen Science: A Study of People, Expertise and Sustainable Development [online]. [Citat: 16. 02. 2020]. Disponibil: https://books.google.md/books?id=MFiuIsC5hAUC&printsec=frontcover&hl=ro&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
3. LOCALITĂȚILE RAIONULUI ȘTEFAN VODĂ ÎN LEGENDE/ îngrijire: Viorel Miron [et al.]. – Chișinău: Ideea-Com, 2019, p. 3. ISBN 978-9975-3127-9-0.
4. MARIN, Tatiana. O pagină interesantă din istoria raionului [Ștefan Vodă] [online]. [Citat: 26. 01. 2020]. Disponibil: <https://stefan-voda.md/o-pagina-interesanta-din-istoria-raionului/>
5. PRODAN, Vera. Pentru ce există o bibliotecă? [online]. [Citat: 26. 01. 2020]. Disponibil: <http://cuvintul.md/article/pentru-ce-exista-o-biblioteca/>

**IMPACTUL ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII
ÎN DEZVOLTAREA UNEI COMUNITĂȚI ARMONIOASE**

**Valentina POPA,
Svetlana UCRAINCIUC**

Bibliotecile se modernizează într-un ritm foarte alert, oferind servicii noi, acces la computer și internet. Membrii comunităților, prin intermediul serviciilor moderne oferite de biblioteci, se informează despre locurile de muncă disponibile, află despre posibilitățile de instruire oferite de diverse instituții de învățământ, pot comanda medicamente sau alte mărfuri necesare prin intermediul vânzărilor on-line, pot găsi oportunități de implementare a diverselor proiecte/ mici afaceri și oportunități de finanțare a lor etc. În acest fel, biblioteca contribuie la dezvoltarea socio-economică a comunității. Cu alte cuvinte, ajută administrația publică să-și realizeze obiectivele din strategia de dezvoltare, pentru că orice consiliu local este interesat să faciliteze accesul la locuri de muncă, la educație, la servicii de sănătate, etc. Acum toate acestea se pot realiza la bibliotecă prin dezvoltarea serviciilor moderne. Biblioteca poate fi utilă comunității, depinde doar de fiecare dintre noi să găsim serviciile necesare cetățenilor.

Comunitatea se schimbă și, respectiv biblioteca trebuie să se schimbe odată cu ea. Este timpul de a reevalua importanța, rolul și scopul bibliotecii și a decide cum poate răspunde schimbărilor în așa fel, încât să rămână relevantă pentru comunitate. Astfel, bibliotecile trebuie să se adapteze și să se modernizeze pentru a corespunde necesităților în continuă schimbare ale oamenilor și comunităților.

În condițiile modernizării activității, bibliotecile trebuie să poată demonstra periodic valoarea bibliotecii prin evaluarea impactului lor atât asupra societății, cât și asupra membri-

lor comunității. Această necesitate este mai actuală acum decât în oricare altă etapă de dezvoltare. În caz contrar, membrii comunității nu vor conștientiza valoarea și importanța bibliotecilor, nu vor simți că primesc exact ceea ce au nevoie și, prin urmare, nu vor percepe bibliotecile ca instituții utile, iar factorii decizionali nu vor fi siguri că investițiile pentru întreținerea și dezvoltarea bibliotecilor sunt justificate, și, prin urmare, nu vor considera bibliotecile drept instituții indispensabile dezvoltării comunitare, care aduc plusvaloare atât persoanelor individuale, cât și comunității în ansamblu.

Pentru a măsura impactul, valoarea și efectul activității bibliotecii, a justifica resursele investite în dezvoltarea componentelor fizice și umane ale bibliotecii moderne, se cere timp rezervat special analizei de impact, cunoașterea unor metode și tehnici de lucru complexe. Comunitatea profesională dispune de standardul SM ISO 16439:2018 „Informare și Documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor”, aprobat prin decizia nr. 188 din 31. 07. 2018 a Institutului de Standardizare din Moldova. Acest standard oferă îndrumări privind formulele și metodele de evaluare a impactului și a valorilor bibliotecilor. În standard sunt stabilite următoarele definiții, care pot veni în ajutorul înțelegerii și evaluării corecte a valorii bibliotecilor:

- *Impact* – influența bibliotecilor și a serviciilor acestora asupra persoanelor și/ sau asupra societății, diferență sau schimbare la nivel de persoană sau grup în rezultatul contactului cu serviciile bibliotecii;

- *Impactul asupra persoanelor* se manifestă prin schimbări în competențe, cunoștințe, abilități, atitudini și comportament al persoanelor;

- *Impactul social* – influența activității și serviciilor bibliotecii asupra schimbării modului de viață a populației din comunitatea servită.

În scopul realizării demersului informațional și educațional

al bibliotecilor în dezvoltarea durabilă a comunității, în anul 2018, BNRM a inițiat Programul Național *LecturaCentral*, orientat spre promovarea lecturii ca factor esențial de dezvoltare a societății democratice și a accesului liber la informație. Deoarece cunoașterea deschide noi oportunități în formarea personalității puternice, implicarea bibliotecilor publice din Republica Moldova în realizarea acestui program contribuie la implicarea și creșterea rolului lor în dezvoltarea unei comunități armonioase.

Toți membrii comunității, indiferent dacă sunt sau nu utilizatori, trebuie invitați să participe la activitățile din cadrul Programului Național *LecturaCentral*. Invitațiile pot fi adresate personal sau prin mass-media. În localitățile mai mici, unde fiecare persoană este bine cunoscută, invitațiile se fac mai mult de la persoană la persoană. Cu cât mai activ sunt implicați membrii comunității în organizarea evenimentului, cu atât mai mare este impactul acestuia. Afișele (care vor avea același concept pentru toate bibliotecile) trebuie să fie puse în locurile mai aglomerate din localitate. Bibliotecile, care dispun de pagină web, bloguri, conturi pe rețele de socializare, pot plasa cât mai multă informație on-line despre activități. La organizarea programului poate fi folosită munca voluntarilor.

Masurarea impactului activităților/ serviciilor din cadrul Programului Național *LecturaCentral* (PNLC)

Valoarea adăugată a Programului Național *LecturaCentral* este generată de beneficiile specifice ale activității bibliotecilor pentru asigurarea dezvoltării personale a membrilor comunității și dezvoltarea valorilor democratice în societate, generând o societate cu știință de carte, informată și participativă.

Rezultatele preconizate ale implementării proiectului Programul Național *LecturaCentral*, ediția a 3-a, 2020, vor constitui: stimularea cererii de lectură și creșterea numărului de utilizatori; cunoașterea de către utilizatori, promovarea, asigurarea prezenței în biblioteci a autorilor, cercetătorilor și altor personalități –

creatori de produse științifice; facilitarea accesului și diversificarea serviciilor oferite de către biblioteci; creșterea capacității instituționale de a soluționa problemele comunitare prin intermediul parteneriatelor, colaborărilor cu structurile similare.

Bibliotecarii și membrii comunității vor dezvolta și acumula cunoștințe și experiențe prin participarea la activitățile Programului, pentru consolidarea competențelor și realizărilor profesionale. Impactul proiectului este unul dintre pașii importanți pe care trebuie să ne concentrăm, deoarece acesta este elementul care evaluează succesul și relevanța bibliotecii pentru nevoile societății sau comunității.

Metode/ indicatori recomandați de evaluare a impactului implicării bibliotecii în dezvoltarea comunității:

▪ **Indicatorii statistici** – instrumente de măsurare a cantității de intrări și ieșiri, care identifică evoluția bibliotecii în raport cu dezvoltarea comunității și cu realizările membrilor societății. Pentru a garanta succesul implementării acestui instrument este necesar de a planifica, estima rezultatele finale prin identificarea itemilor: numărul de utilizatori activi, intrări la bibliotecă, împrumuturi, vizite virtuale blog/ site, numărul de persoane instruite etc.

▪ **Indicatorii de performanță** – expresii (numerice, simbolice sau verbale), folosite pentru a caracteriza activitățile (evenimente, obiective, persoane) în termeni calitativi și cantitativi pentru a determina valoarea lor, însoțite de metode de calculare. Spre deosebire de indicatorii statistici tradiționali, indicatorii de performanță nu sunt doar rezultatul evidenței proceselor de bibliotecă, ci și al corelației conform metodologiei de calculare a cel puțin doi dintre indicatorii statistici. Indicatorii de performanță exprimă impactul, cum ar fi, de exemplu, procentul membrilor comunității înscriși la bibliotecă, intrări per utilizator, împrumut per utilizator etc. Indicatorii de performanță pentru biblioteci au menirea: să funcționeze ca instrumente de evaluare a calității și

eficacității serviciilor, resurselor și a altor activități prestate de bibliotecă; să evalueze eficiența resurselor alocate de bibliotecă pentru servicii și activități. Prezentăm un set de indicatori de performanță selectați din standardul SM ISO 11620: 2016 „Informare și Documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci”, care pot fi utilizați pentru evaluarea și monitorizarea realizării obiectivelor PNLC. Aceștia pot fi utilizați cu succes și în activitatea de advocacy. Indicatorii de performanță, prezentați mai jos, constituie dovezi importante de evaluare a activităților din cadrul Programului Național *LecturaCentral* (vezi anexa nr.1).

▪ **Studiu de impact** reprezintă evaluarea calitativă a rolului bibliotecii în comunitate, pentru a identifica percepția bibliotecii și a necesităților bibliotecilor publice, din perspectiva autorităților publice locale și a membrilor comunității. Studiul se realizează prin intermediul chestionarelor tipărite și/ sau online, chestionarelor repartizate în interiorul bibliotecii și în comunitate. În cadrul evaluării impactului se recomandă oferirea întrebărilor de înțelegere a rolului bibliotecii de către comunitate. Pentru a evalua impactul activităților PNCL în rândul comunității vă propunem să studiați anexa nr.1 a publicației metodologice, elaborată de BNRM: *Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018 „Informare și Documentare. Metode și proceduri de evaluare a impactului bibliotecilor”* (Chișinău, 2018), accesând linkul: <http://bnrm.md/files/publicatii/Ghid-Informare-si-Documentare.Metode-si-proceduri-pentru-evaluarea-impactului-bibliotecilor.pdf>.

Referințe bibliografice:

1. Biblioteca publică și impactul asupra comunității: contribuții în sfere vitale pentru cetățeni [citată 25.03.2020] Disponibil: <https://www.slideshare.net/rm-biblioteci/comunicare-vo>
2. Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018 „Informare și Documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor” [citată 25. 03. 2020] Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/Ghid-Infor->

mare-si-Documentare.Metode-si-proceduri-pentru-evaluarea-impactului-bibliotecilor.pdf

3. Indicatori de performanță (relaționali) pentru biblioteci: Ghid în sprijinul implementării SM ISO 11620:2016 „Informare și Documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci” [citată 25. 03. 2020] Disponibil: <http://bnrm.md/files/publicatii/Ghid-Indicatori-de-performanta-2018.pdf>
4. PROGRAMUL Național *LecturaCentral*, ediția a 3-a, 2020. Proiect, anexa nr. 2. Coordonatori: Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 2019. 14 p. (Manuscris).

**BIBLIOTECA – CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA
COMUNITĂȚII ARMONIOASE, DE ORDINE ȘI RESPECT
BIBLIOGRAFIE**

Elaborare: Margareta CEBOTARI

Publicații monografice

1. **Armeș, Nicolae. Codul manierelor elegante** / Nicolae Armeș ; il. de Violeta Diordiev. – Chișinău : Prut Internațional, 2006. – 184 p. : il. – ISBN 9975-69-817-4.

2. **Conferința internațională „Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor”** (Chișinău, 12 decembrie 2013) / Academia de Studii Economice a Moldovei, Biblioteca Științifică ASEM ; coord.: Silvia Ghinculov, Natalia Cheradi. – Chișinău : ASEM, 2014. – 176 p. – ISBN 978-9975-75-682-2.

3. **Erich, Agnes. Biblioteca publică și rolul ei în comunitate** [Resursă electronică]. – București, 2015. – 26 p. – Mod de acces: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A27026/pdf>.

4. **Fortin, Simona. Lectura adolescenților** : Dimensiuni culturale și educative / Simona Fortin. – București : Ed. Universității din București, 2015. – 240 p. – ISBN 978-606-16-0702-0.

5. **Ghicov, Adrian. Lectura atitudinală și creațiile verbale ale elevilor** : Ghid pentru profesori / Adrian Ghicov ; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Institutul de Științe ale Educației. – Chișinău : IȘE, 2019. – 64 p. – ISBN 978-9975-48-166-3. – Mod de acces: http://ise.md/uploads/files/1577221864_lectura_atitudinala_si_creatiile_verbale_ale_elevilor.pdf

6. **Lectura Central : În ajutorul activității de promovare a cărții și lecturii ca bază pentru cunoaștere, știință și cultură** : Platforma on / off line pentru bibliotecari / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; alcăt.: Vera Osoianu-Filip. – Chișinău :

BNRM, 2017. – 132 p. – ISBN 978-9975-3096-6-0. – Mod de acces: <https://lecturacentral.files.wordpress.com/2017/08/citate.pdf> [Citat la 05. 02. 2020].

7. **Lectura și scările** : Culegere de articole / Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Clubul Homo Aestheticus ; director general: Elena Pintilei ; consultant șt., pref.: Mihai Cimpoi ; coord.: Vera Osoianu, Angela Drăgănel. – Chișinău : Prut Internațional ; BNRM, 2020 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”) – 384 p. – ISBN978-9975-54-455-9 (Prut Internațional). – ISBN 978-9975-3361-9-2 (BNRM). – Mod de acces: <https://zenodo.org/record/3661869#.XkZCRIozbIU>

8. **Littauer, Florence. Personalitate plus** : Cum să-i înțelegi pe ceilalți înțelegându-te pe tine însuși / Florence Littauer ; trad.: Anca Florina Sârbu. – Ed. a 2-a . – București : Business Tech International Press, 2016. – 38 p. – ISBN 978-973-8495-99-9.

9. **Rolul bibliotecilor în procesul educației civice** = Роль библиотек в процессе гражданского воспитания / Filiala din Chișinău a Inst. Internațional de Monitorizare a Dezvoltării Democrației, Parlamentarismului și Respectării Drepturilor Electorale ale Cetățenilor din Statele Membre ale AIP CSI. – Chișinău : Princeps, 2017. – 78 p. – Tit., text paralel în lb. română și lb. rusă. – Carte-„valet” (inversă). – ISBN 978-9975-4492-8-1.

10. **Știința deschisă în Republica Moldova** : Studiu = Open Science in the Republic of Moldova : Study / Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale; Gheorghe Cuciureanu, Igor Cojocaru, Irina Cojocaru [et al.]. – Chișinău : Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, 2018. – 263 p. – ISBN 978-9975-3220-3-4. – eISBN 978-9975-3220-4-1. – DOI 10.528/zenodo.1468418. – Mod de acces: https://www.academia.edu/38197771/Stiinta_deschisa_in_Republica_Moldova_Open_Science_in_the_Republic_of_Moldova

Articole în culegeri și publicații seriale

11. **Balan, Elena. Instruirea și educația civică – factori favorabili pentru edificarea societății civile** / Elena Balan // Активные методы гражданского образования : Научно-практическая конференция (Комрат, 20 мая, 2013) / ред. кол.: Андрей Боршевский [et al.]. – Комрат, 2013. – P. 176-181. – ISBN 978-9975-4190-8-6.

12. **Bejan, Eugenia. „Autodezvoltarea personalității”** : Program de formare pentru adolescenți la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” / Eugenia Bejan // Cartea. Biblioteca. Cititorul : Buletin metodic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” ; resp. de ed.: Claudia Balaban ; coord.: Lilia Tcaci. – Chișinău, 2015. – Fascicula 24. – P. 82-86. – ISBN 978-9975-4232-7-4. – ISSN 1857-1182. – Mod de acces: https://www.bncreanga.md/pdf/cbc_fasc24.pdf

13. **Borună, Adriana-Elena. Rolul bibliotecii în incluziunea socială** / Adriana-Elena Borună // Biblioteca. – 2018. – Nr. 12. – P. 353-354.

14. **Caraman, Iurie. Educația civică și orientările valorice ale tineretului din Republica Moldova** / Iurie Caraman // Активные методы гражданского образования : Научно-практическая конференция (Комрат, 20 мая, 2013) / ред. кол.: Андрей Боршевский [et al.]. – Комрат, 2013. – P. 169-175. – ISBN 978-9975-4190-8-6.

15. **Cebotari, Aurelia. Abordarea și conștientizarea șanselor egale în instituțiile infodocumentare** / Aurelia Cebotari, Lilia Lupan, Elena Mațev // Conferința internațională „Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor” / coord.: Silvia Ghinculov, Natalia Cheradi. – Chișinău, 2014. – P. 153-158.

16. **Cemortan, Stela. Cartea pentru copii și formarea viitorului cetățean** / Stela Cemortan // Cartea. Biblioteca. Cititorul : Buletin metodic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

; resp. de ed.: Claudia Balaban ; coord.: Lilia Tcaci. – Chișinău, 2015. – Fascicula 23. – P. 27-33. – ISBN 978-9975-4420-7-7. – ISSN 1857-1182. – Mod de acces: https://www.bncreanga.md/pdf/cbc_fasc23.pdf

17. **Cheradi, Natalia. Biblioteca - spațiu de formare a toleranței** / Natalia Cheradi, Elena Railean // Conferința internațională „Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor” / coord.: Silvia Ghinculov, Natalia Cheradi. – Chișinău, 2014. – P. 125-133.

18. **Cheradi, Natalia. Rolul bibliotecii universitare în asigurarea informațională și popularizarea științei** / Natalia Cheradi // Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare: Științe sociale : conf. șt. (2012 ; Chișinău) / Universitatea de Stat din Moldova [et al.]. – Chișinău, 2012. – P. 55-58.

19. **Debate : Ce este debate-ul (dezbateri academice)?** [online]. – Mod de acces: <http://www.nonformalii.ro/metode/debate> [Citat la 05. 02. 2020].

20. **Grigorescu, Nicoleta Liliana. Biblioteca – al treilea spațiu educațional** / Nicoleta Liliana Grigorescu // Biblioteca. – 2017. – Nr 6. – P. 161.

21. **Ghinculov, Silvia. Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație și la informație** / Silvia Ghinculov // Conferința internațională „Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor” / coord.: Silvia Ghinculov, Natalia Cheradi. – Chișinău, 2014. – P. 116-124.

22. **Gogoiu, Luminița. Biblioteca publică și rolul ei în societatea modernă** / Luminița Gogoiu // Curier. – 2015. – Nr 1. – P. 30-33.

23. **Handrabura, Loretta. Rolul bibliotecii din învățământ în demersul de modernizare a sectorului educației** / Loretta Handrabura // *Didactica Pro...* – 2015. – Nr 2. – P. 36-38

24. **Harjevschi, Mariana. Rolul transformator al bibliotecilor în procesul de educație civică** / Mariana Harjevschi // Bibli-

oPolis. – 2017. – Vol. 67, Nr 4. – P. 9-26.

25. **Kulikovski, Lidia. Rolul bibliotecilor în procesul educării civice** / Lidia Kulikovski // BiblioPolis. – 2017. – Vol. 66, Nr 3. – P. 8-31.

26. **Lungu, Angela. Competența lectorială, între lichidarea analfabetismului funcțional și performanța școlară** / Angela Lungu // Lectura și scările : Culegere de articole / Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Clubul Homo Aestheticus; director general: Elena Pintilei ; consultant șt., pref.: Mihai Cimpoi ; coord.: Vera Osoianu, Angela Drăgănel. – Chișinău : Prut Internațional ; BNRM, 2020 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”) – P. 109-124. – Mod de acces: <https://zenodo.org/record/3661869#.XkZCRIozbIU>

27. **Mistreanu, Tatiana. Educația civică – abordare axată pe competențe** / Tatiana Mistreanu // Dialoguri chișinăuiene. – 2017. – P. 74-80.

28. **Osoianu-Filip, Vera. Biblioteca și consolidarea relațiilor intercomunitare** / Vera Osoianu-Filip // Osoianu-Filip, Vera. Biblioteca publică între percepția tradițională și utilizatorul modern. – Chișinău, 2015. – P. 183-185. – ISBN 978-9975-4493-8-0

29. **Pohilă, Vlad. O șansă sigură pentru formarea intelectului: biblioteca** / Vlad Pohilă // BiblioPolis. – 2009. – Vol. 30, Nr 2. – P. 5-10.

30. **Țurcan, Nelly. Inovațiile în comunicarea științifică: utilizarea instrumentelor de cercetare** / Nelly Țurcan // Biblioteca. – 2018. – Nr 6. – P. 163-169.

31. **Țurcan, Nelly. Rolul bibliotecilor în cultivarea interesului pentru știință și tehnică** / Nelly Țurcan // Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare: Științe sociale: conf. șt. (2012 ; Chișinău) / Universitatea de Stat din Moldova [et al.]. – Chișinău, 2012. – P. 52-54.

32. **Ursu, Zinaida. Cunoaștere și autocunoaștere prin dialog** : (Ciclul de ringuri intelectuale și dezbateri „Adolescentul în

lumea cunoașterii”) / Zinaida Ursu, Lolita Caneev // Cartea. Biblioteca. Cititorul : Buletin metodic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” ; resp. de ed.: Claudia Balaban ; coord.: Lilia Tcaci. – Chișinău, 2015. – Fascicula 23. – P. 34-39. – ISBN 978-9975-4420-7-7. – ISSN 1857-1182. – Mod de acces: https://www.bncreanga.md/pdf/cbc_fasc23.pdf

33. **Zanet, Elena. Provocările bibliotecii în societatea contemporană** / Elena Zanet // Asachiana. – 2018. – Anul V, Vol. 9. – P. 12-25.

În limba rusă

34. **Барышев, Р. А. Воспитательные информационно-библиотечные сервисы библиотеки вуза** / Р. А. Барышев // Библиотековедение. – 2017. – Т. 66, № 1. – С. 37-40.

35. **Буйлина, А. Е. Создаем позитивный контент** : Виртуальные просветительские проекты / А. Е. Буйлина // Библиотечное дъло. – 2018. – № 22. – С. 20-21.

36. **Гадула, И. В. Взаимодействие семьи и библиотеки** : Важный фактор формирования читателя-ребёнка / И. В. Гадула // Библиотечное дъло. – 2018. – № 05. – С. 31-36.

37. **Головнова, К. А. Литературные проекты** : Формирование эстетической культуры молодежи / К. А. Головнова // Библиотечное дъло. – 2018. – № 16. – С. 27-29.

38. **Лещинская, В. В. Роль библиотеки для молодёжи в социальном моделировании и активации позитивных общественных тенденций** / В. В. Лещинская // Библиотечное дъло. – 2016. – № 02. – С. 25-27.

39. **Никонорова, Е. В. Устойчивое развитие культурного и человеческого капитала: роль библиотек и ее оценка** / Е. В. Никонорова // Библиотековедение. – 2017. – Т. 66, № 1. – С. 19-27.

40. **Чаднова, И. В. Межкультурный диалог в библиотеках: теоретические и практические аспекты** / И. В. Чаднова // Библиотековедение. – 2017. – Т. 66, № 6. – С. 636-640.

REGULAMENT

de organizare și desfășurare a concursurilor naționale în cadrul Programului Național *LecturaCentral* (PNLC)

I. Dispoziții generale

Programul Național *LecturaCentral* este inițiat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova pentru amplificarea rolului și locului bibliotecii în stimularea lecturii, promovarea culturii lecturii, dezvoltarea de parteneriate cu factorii interesați și cu responsabilități în domeniu. Programul are drept scop promovarea lecturii prin dezvoltarea competențelor de cultura lecturii, cultura informației, pentru minimizarea analfabetismului funcțional, prin centrarea contribuțiilor bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort în domeniu și ale celor decizionali la formarea cetățenilor activi ai societății.

În cadrul Programului Național *LecturaCentral* sunt organizate anual concursuri naționale, susținute de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, în colaborare cu Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO.

II. Scopul și obiectivele concursurilor

Scopul organizării concursurilor este centrat pe stimularea participării bibliotecilor în activități de promovare a cărții, lecturii, bibliotecii, amplificarea și consolidarea valorilor naționale și locale, în special în promovarea culturii și dezvoltarea comunității în general.

Obiective:

- conștientizarea rolului cărții și a lecturii în dezvoltare;
- cultivarea culturii informației/ culturii lecturii;
- combaterea analfabetismului funcțional;
- îmbunătățirea comunicării sociale;
- formarea unei atitudini de respect față de carte și lectură;
- motivarea, stimularea membrilor comunităților de a se implica în promovarea cărții și lecturii;
- diseminarea experiențelor și practicilor de calitate în cadrul Sistemului Național de Biblioteci al Republicii Moldova.

III. Condiții de participare la concursuri

La concursuri pot participa toate tipurile de biblioteci din Sistemul Național de Biblioteci (SNB) din Republica Moldova.

Decizia de a participa la concursuri este benevolă. La etapa raională/ municipală/ orășenească responsabili de organizare sunt Direcțiile/ secțiile de cultură raionale, municipale/ orășenești și bibliotecile - Centre biblioteconomice teritoriale, care efectuează totalurile și prezintă primul clasat pentru participare la etapa națională. Decizia de participare la concursuri a altor tipuri de biblioteci aparține bibliotecilor - Centre biblioteconomice departamentale.

Pentru participare la etapa națională de evaluare, directorii Centrelor biblioteconomice teritoriale/ Centrelor biblioteconomice departamentale vor prezenta secretariatului concursurilor Programului Național *LecturaCentral* procesele-verbale ale hotărârilor juriilor raionale/ municipale/ orășenești/ departamentale, însoțite de dosare informaționale pentru fiecare concurs, incluzând toate componentele stipulate în prezentul regulament.

Dosarele care nu vor fi completate conform criteriilor de evaluare stipulate în prezentul regulament nu vor fi admise pentru participare la etapa națională.

Data-limită de prezentare a dosarelor pentru participare la

concursuri este anunțată anual prin scrisori de informare trimise Secțiilor/ Direcțiilor de cultură raionale/ municipale/ orășenești și directorilor bibliotecilor - centre biblioteconomice teritoriale și departamentale.

IV. Organizarea și desfășurarea concursurilor

Concursurile organizate în cadrul Programului Național *LecturaCentral* se desfășoară în două etape:

- etapa raională/ municipală/ orășenească pentru bibliotecile publice teritoriale și etapa locală organizată de Centrele biblioteconomice departamentale, pentru bibliotecile dintr-o rețea concretă (biblioteci științifice, universitare, școlare, specializate etc);
- etapa națională, organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Direcțiile/ Secțiile de Cultură, Tineret și Sport, bibliotecile - Centre biblioteconomice teritoriale/ bibliotecile - Centre biblioteconomice departamentale coordonează acțiunile de promovare a cărții și a lecturii, constituie componenta juriului raional/ municipal/ orășenesc/ departamental, asigură evaluarea concursurilor, desemnează învingătorii etapei raionale/ municipale/ orășenești/ departamentale și înaintează demersuri de participare la etapa națională. Bibliotecile școlare pot adera la etapa de jurizare organizată de Centrele biblioteconomice teritoriale (bibliotecile raionale/ municipale/ orășenești).

Modul de evaluare și de identificare a învingătorilor la această etapă este decis de juriu.

Etapa raională/ municipală/ departamentală este organizată de către Direcțiile/ Secțiile Cultură, Tineret și Sport, Centrele biblioteconomice teritoriale, Centrele biblioteconomice departamentale și include următoarele componente și perioade:

- Informarea bibliotecilor din comunitățile locale și a bibliotecilor din rețeaua specifică Centrului bibliotecomic departamental despre concursurile organizate în cadrul Programului

Național *LecturaCentral*;

- Monitorizarea desfășurării acțiunilor de promovare a cărții și lecturii;
- Înaintarea cererilor de participare și prezentarea dosarelor de evaluare ale fiecărui concurs către Direcția/ Secția de Cultură, Tineret și Sport, Centrele biblioteconomice teritoriale, Centre biblioteconomice departamentale;
- Evaluarea dosarelor de către juriul raional/ municipal/ departamental și desemnarea învingătorilor etapelor raionale/ municipale/ departamentale;
- Prezentarea către juriul național a demersurilor de participare la etapa finală și a dosarelor informaționale completate pentru fiecare concurs, conform cerințelor stipulate în prezentul regulament.

Pentru participare la etapa națională pot fi înaintate bibliotecile clasate pe primul loc la etapa raională/ municipală/ orășenească/ departamentală. În baza rezultatelor evaluării dosarelor prezentate se întocmește procesul-verbal al ședinței juriului raional/ municipal/ departamental, avizat cu ștampila bibliotecii - Centru bibliotecomic teritorial/ bibliotecii - Centru bibliotecomic departamental și semnăturile membrilor juriului.

Etapa națională include următoarele componente:

- Bibliotecile din Sistemul Național de Biblioteci, învingătoare ale concursurilor anunțate în cadrul Programului Național *LecturaCentral*, pot participa la etapa națională de evaluare a rezultatelor concursurilor în baza prezentării dosarelor informaționale, conform criteriilor stipulate în prezentul regulament;
- Juriul, alcătuit din specialiști în biblioteconomie, reprezentanți ai bibliotecilor - Centre biblioteconomice teritoriale/ Centre biblioteconomice departamentale, secretarul general al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO (președintele juriului), va desemna laureații concursurilor

naționale anunțate în cadrul Programului Național *LecturaCentral*, în baza dosarelor prezentate de bibliotecile din Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova;

- Juriul este desemnat prin ordinul directorului general al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova,
- Dosarele pot fi prezentate în formă tradițională sau electronică la adresa secretariatului concursurilor Programului Național *LecturaCentral*;
- Biblioteca Națională a Republicii Moldova va disemina rezultatele concursurilor prin organizarea festivității de totalizare a Programului Național *LecturaCentral*.

V. Criterii de evaluare

Dosarul de participare la etapa națională de evaluare a concursurilor va include:

- Decizia juriului raional/ municipal/ departamental despre desemnarea persoanei/ bibliotecii învingătoare a concursului;
- Reflectarea rezultatelor jurizării bazate pe două componente de evaluare:

Evaluarea cantitativă include:

- Fișa de evaluare statistică și acordarea punctajului final, conform criteriilor de evaluare ale fiecărui concurs.

Evaluarea calitativă include:

- Informația succintă despre motivele nominalizării unei persoane sau a unei biblioteci la etapa națională a acestui concurs;
- Eseu (prezentat de persoana/ biblioteca nominalizată la concurs);
- Poze de la activități, materiale audio-video, link-uri, materiale promoționale, alte informații de argumentare a indicatorilor statistici prezentați.

Evaluarea calitativă este anexată la dosar.

Dosarele înaintate la etapa națională de evaluare a concursurilor vor respecta cerințele și criteriile prezentate în *Fișa de eva-*

luare a fiecărui concurs (Fișele 1-5, anexate la regulamentul).

În baza rezultatelor evaluării dosarelor prezentate se întocmește procesul-verbal al ședinței juriului Programului Național *LecturaCentral*, semnat de secretarul general al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO (președintele juriului), directorul general al BNRM (vicepreședintele juriului), reprezentantul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din Republica Moldova și membrii juriului (reprezentanți ai Direcției Dezvoltare și Cercetare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, reprezentanți ai Sistemului Național de Biblioteci).

Numărul de concursuri și criteriile de evaluare pot fi modificate în conformitate cu scopul și obiectivele anuale specifice ale Programului Național *LecturaCentral*.

VI. Mențiuni/ Premiere

a) Câștigătorii concursurilor la nivel raional/ municipal/ orășenesc/ departamental vor fi menționați de către autoritățile publice locale, bibliotecile - Centre biblioteconomice teritoriale/ bibliotecile - Centre biblioteconomice departamentale.

b) Câștigătorilor clasați pe locurile 1-3 ai fiecărui concurs la nivel național le vor fi decernate *Testimonii de Laureat*, semnate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, Biblioteca Națională a Republicii Moldova și premii bănești acordate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. *Diplome de mențiune* vor primi alți învingători din cadrul concursurilor care au fost remarcați prin rezultate deosebite.

c) Rezultatele concursurilor vor fi anunțate prin scrisori de informare trimise Secțiilor/ Direcțiilor de Cultură, Tineret și Sport raionale/ municipale/ orășenești, directorilor bibliotecilor - Centre biblioteconomice teritoriale, bibliotecilor - Centre biblioteconomice departamentale.

Secretariatul concursurilor Programului Național *Lectura-Central* se află pe adresa:

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, str. 31 august, 78A, 2012 Chișinău, Republica Moldova, tel./fax: (373 22) 22 14 75, tel.: (373 22) 24 00 70 (Secția Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale informării), e-mail: dbiblio@bnrm.md

Elaborat: Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării

FIȘE DE EVALUARE PRIVIND CONCURSURILE
NAȚIONALE DIN CADRUL PROGRAMULUI NAȚIONAL
LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020

FIȘA 1

Fișa de evaluare „CEL MAI ACTIV CITITOR”

(biblioteca, numele persoanei nominalizate, vârsta, ocupația/ funcția)

EVALUAREA CANTITATIVĂ

Nr	Criterii de evaluare	Cuantificarea participării la un proces sau o activitate	Volum realizat (date statistice)	Punctaj acumulat
1.	Număr de intrări în bibliotecă	1 punct/ 10 intrări		
2.	Număr de cărți citite în perioada de referință	1 punct/ 1 carte		
3.	Promovarea cărților citite pe rețelele de socializare personale sau administrate de bibliotecă (impresii de lectură etc.)	3 puncte/ 1 postare		
4.	Participări la activități informaționale (reviste bibliografice, ore de informare „Achiziții noi”, prezentarea expozițiilor, lansări de carte etc.)	5 puncte/ 1 activitate		

5.	Participări, cu intervenții/ comunicări la activități culturale de promovare a cărții și lecturii (ore de lectură, concursuri literare, ateliere literare, cercuri de lectură, cenacluri poetice etc.)	10 puncte/ 1 activitate		
6.	Participări/ cu intervenții la activități de promovare a rezultatelor științei (știință participativă, care ar include activități de voluntariat, diseminarea și acumularea chestionarelor în cadrul sondajelor de cercetare științifică etc.)	10 puncte/ 1 activitate		
7.	Participări la activități socio-comunitare organizate de bibliotecă (campanii de promovare a conceptelor ecologice, campanii de promovare a modului sănătos de viață, campanii de promovare a culturii juridice, campanii de promovare a bunelor maniere etc.)	10 puncte/ 1 activitate		
8.	Alte implicări în promovarea cărții și lecturii	2 puncte/ 1 activitate		
	PUNCTAJ TOTAL:			

EVALUAREA CALITATIVĂ

- Informație succintă despre motivele nominalizării cititorului la acest concurs. (0,5 – 1 pag.)
- Eseu despre carte și lectură, prezentat de persoana nominalizată la concurs, impresii ale utilizatorului despre importanța cărții, lecturii, bibliotecii în viața sa. (0,5 –1 pag.)
- Anexe (poze de la activități, alte informații de argumentare a indicatorilor statistici prezențați)

FIȘA 2

Fișa de evaluare „CEL MAI ORIGINAL PROIECT DE PROMOVARE A CĂRȚII ȘI LECTURII, INCLUSIV CU AJUTORUL TEHNOLOGIILOR”

(denumirea proiectului, instituția nominalizată, adresa)

EVALUAREA CANTITATIVĂ

Nr	Criterii de evaluare	Cuantificarea participării la un proces sau o activitate	Volum realizat (date statistice)	Punctaj acumulat
1.	Originalitatea/ unicitatea proiectului (punctajul se acordă în baza informației de argumentare, alăturată fișei de evaluare).	până la 10 puncte	x	
2.	Metodologia organizării și desfășurării proiectului nominalizat (în baza modelului anexat)	până la 30 puncte	x	

Metodologii, algoritmi, tehnologii

3.	Activități informaționale organizate în cadrul proiectului nominalizat/ utilizarea TIC	5 puncte/ 1 activitate		
4.	Activități culturale organizate în cadrul proiectului nominalizat/ utilizarea TIC	5 puncte/ 1 activitate		
5.	Activități de promovare a științei organizate în cadrul proiectului nominalizat/ utilizarea TIC	5 puncte/ 1 activitate		
6.	Număr de participanți în cadrul activităților organizate în cadrul proiectului nominalizat: - 5-10 participanți - 11-20 participanți - 20-30 participanți - mai mult de 30 participanți	2 puncte/ 1 activitate 3 puncte/ 1 activitate 4 puncte/ 1 activitate 5 puncte/ 1 activitate		
7.	Forme și metode de implicare a tehnologiilor informaționale în realizarea proiectului de promovare a cărții și lecturii (enumerare):	5 puncte/ pentru fiecare formă sau metodă aplicată		
8.	Materiale promoționale elaborate în cadrul proiectului (inclusiv în format electronic)	5 puncte/ 1 unitate		
9.	Promovarea proiectului în mass-media: - presa scrisă - Radio - TV	10 puncte/ 1 articol 10 puncte/ 1 informație 20 puncte/ 1 informație		

Metodologii, algoritmi, tehnologii

10.	Promovarea proiectului pe rețelele de socializare administrate de bibliotecă	1 punct/ 1 publicare		
PUNCTAJ TOTAL:				

EVALUAREA CALITATIVĂ

- Informație succintă despre originalitatea proiectului (0,5 – 1 pag.);
- Informații despre impactul proiectului asupra utilizatorului, asupra bibliotecii, asupra dezvoltării comunității (impact social) (1– 2 pag.);
- Anexe (poze de la activități, alte informații de argumentare a indicatorilor statistici prezentați).

Metodologia de organizare a proiectului de promovare a lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor informaționale

Notă: După necesitate, poate fi modificat conținutul în formatul prezentat în exemplul de mai jos:

Proiect de promovare a lecturii: CAFENEUA LECTURII		
Implicarea persoanelor dezavantajate cu membrii familiilor	☐ Da	☐ Nu
Activități multilingve	☐ Da	☐ Nu

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Acțiuni speciale pentru grupuri de utilizatori	☐ Fete ☐ Băieți ☐ Ambii
Implicarea părinților în utilizarea TIC	☐ Da ☐ Nu
Obiective	☐ A promova/ argumenta importanța lecturii în viața personală și socială, accesibilitatea lecturii în egală măsură pentru toți membrii comunității; ☐ A antrena participanții în procesul de lectură, prin activități originale, deschise pentru toți membrii comunității.
Vârsta participanților	10-14 ani
Numărul participanților	Nu mai mult de 12 persoane
Durata	Săptămânal – 40 de activități pe an
Spațiul desfășurării activităților	☐ Pregătirea echipamentului (calculator, laptop, proiector); ☐ Pregătirea/ elaborarea materialelor; ☐ Amenajarea spațiului cu mese, scaune confortabile, ☐ Pregătirea consumabilelor necesare; ☐ Asigurarea unei ambianțe plăcute.

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Descrierea evenimentului pas cu pas	☐ Biblioteca amenajează un spațiu asemănător unei cafenele, cu mese acoperite cu fețe de masă (se poate face un colaj din ziare), cu flori, cu ceai, cafea, băuturi răcoritoare, cu desert sau fructe. Și, desigur, pe mese se află și cărți selectate de gazdă. ☐ Participanții ocupă locul în jurul meselor. ☐ Participanții sunt invitați să citească concomitent primul capitol dintr-o carte, care este pe masă, și paralel să servească din deliciae propuse. Acest segment de activitate durează 20 de minute. ☐ Participanții inițiază discuții pe marginea celor lecturate și fac preziceri ce va urma în continuare, ei alcătuiesc sfârșitul poveștii, romanului citit. ☐ Participanții folosesc noile tehnologii informaționale (calculatorul, tableta etc.) pentru a-și face notițe despre ce au citit. ☐ Copii sunt încurajați să citească alte câteva capitole pentru ședințele următoare.
-------------------------------------	---

Note pentru facilitarea lecturii	☐ Numărul de săptămâni va depinde de mărimea sau complexitatea lucrării alese. Inițial lucrarea este aleasă de bibliotecar, dar mai apoi se oferă liberă alegere membrilor grupului în selectarea cărților pentru lectură. ☐ Participanților li se propune să aleagă cartea următoare. ☐ Pentru a trezi curiozitatea băieților este indicat de selectat cărți cu istorii hazlii, beletristică, biografii celebre etc. ☐ Dacă prima experiență este una reușită, participanții vor veni la următoarele ședințe.
Sugestii pentru activitățile viitoare	☐ Dacă numărul doritorilor este mare, pot fi organizate și alte grupuri atât în bibliotecă, cât și în alte spații.
Alte informații	☐

**Fișa de evaluare „BIBLIOTECA CU CEL MAI INGENIOS/
ORIGINAL CONCEPT DE ORGANIZARE A PROGRAMULUI NAȚIONAL LECTURACENTRAL,
EDIȚIA A 2-A, 2019”**

(instituția nominalizată, adresa)

EVALUAREA CANTITATIVĂ

Nr	Criterii de evaluare	Puncte de cuantificare	Volum realizat (date statistice)	Punctaj acumulat
1.	Originalitatea/ unicitatea conceptului de organizare a PNLC, ed. a 2-a, 2019 (punctajul se acordă în baza informației de argumentare, alăturată fișei de evaluare)	până la 10 puncte	x	
2.	Activități culturale de promovare a cărții și lecturii organizate în cadrul PNLC, ed. a 2-a, 2019	2 puncte/ 1 activitate		
3.	Organizarea trainingurilor de dezvoltare a competențelor de lectură pentru bibliotecarii din rețea (prezintă Centrele Biblioteconomice raionale/ orășenești/ regionale/ departamentale)	10 puncte/ 1 activitate		
4.	Activități de formare a competențelor de lectură critică a utilizatorilor	10 puncte/ 1 activitate		

5.	Activități socio-comunitare organizate în cadrul PNLC, ed. a 2-a, 2019 (campanii de sensibilizare/ atragere a membrilor comunității în diverse acțiuni de dezvoltare a comunității)	5 puncte/ 1 activitate		
6.	Implicarea partenerilor în activitățile de promovare a cărții și lecturii, în cadrul PNLC, ed. a 2-a, 2019	2 puncte/ 1 parteneriat		
7.	Materiale promoționale elaborate în cadrul PNLC, ed. a 2-a, 2019	5 puncte/ 1 unitate		
8.	Promovarea PNLC în mass-media: - presa scrisă - Radio - TV	10 puncte/ 1 articol 10 puncte/ 1 informație 30 puncte/ 1 informație		
9.	Promovarea PNLC, ed. a 2-a, 2019 pe rețelele de socializare administrate: • de bibliotecă • de BNRM	1 punct/ 1 publicare		
	PUNCTAJ TOTAL:			

EVALUAREA CALITATIVĂ

▪ Informație succintă despre originalitatea conceptului, forme și metode ingenioase de organizare a Programului Național *LecturaCentral*, ediția a 2-a, 2019. Argumentarea succesului prin prezentarea unor indicatori de performanță: numărul de participanți în medie la activitățile din cadrul programului, rata de atragere a utilizatorilor/ a locuitorilor la activitățile progra-

mului etc (1 - 2 pag.).

- Rezonanță în mediul comunitar (impresii/ comentarii, aprecieri, impact asupra dezvoltării competențelor membrilor comunității etc.).
- Anexe (poze de la activități, alte informații de argumentare a indicatorilor statistici prezentați).

FIȘA 4

Fișa de evaluare „CEL MAI ORIGINAL PROIECT DE PROMOVARE A CĂRȚILOR DIN TOPUL CELOR MAI CITITE 10 CĂRȚI, EDITATE ÎN ANUL 2018 (realizat anual de BNRM)” (lista este anexată)

(denumirea proiectului, instituția nominalizată, adresa)

EVALUAREA CANTITATIVĂ

Nr	Criterii de evaluare	Cuantificarea participării la un proces sau o activitate	Volum realizat (date statistice)	Punctaj acumulat
1	Număr de cărți din top achiziționate de bibliotecă (<i>exemplare</i>)	1 punct/ 1 carte		
2	Număr total de împrumuturi ale cărților din top în anul 2019	1 punct/ 1 împrumut		
3	Activități informaționale organizate în cadrul proiectului de promovare a cărților din top (reviste bibliografice, prezentări de carte etc.)	2 puncte /1 activitate		

Metodologii, algoritmi, tehnologii

4	Activități culturale organizate în cadrul proiectului de promovare a cărților din top (expoziții de carte, recitaluri de poezie, cluburi de lectură, concursuri literare etc.)	3 puncte/ 1 activitate		
5	Activități științifice organizate în cadrul proiectului de promovare a cărților din top (mese rotunde, simpozioane etc.)	10 puncte/ 1 activitate		
6	Întâlniri cu autorii cărților clasate în topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018	30 puncte/ 1 activitate		
7	Procentul de atragere a utilizatorilor activi la activitățile de promovare a cărților din <i>Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018</i> . (Formula de calcul: $A/B \times 100$, unde A = numărul total de participanți la activitățile de promovare a topului, se împarte la: B = numărul de utilizatori activi ai bibliotecii, se înmulțește cu 100. Cifra se rotunjește la un număr întreg de procente)	10 puncte/ până la 30% 20 puncte/ până la 50% 30 puncte/ până la 75%		

Metodologii, algoritmi, tehnologii

8	Materiale promoționale elaborate în cadrul proiectului (inclusiv în format electronic)	5 puncte/ 1 unitate		
9	Promovarea cărților din Top: - presa scrisă - radio - TV - pe rețelele de socializare	10 puncte/ 1 articol 10 puncte/ 1 informație 20 puncte/ 1 informație 1 punct/ 1 publicare		
10	Metodologia organizării și desfășurării proiectului de promovare a topului celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018 (se anexează)	până la 30 de puncte		
PUNCTAJ TOTAL:				

EVALUAREA CALITATIVĂ

- Informație succintă despre originalitatea proiectului de promovare a „Topului celor mai citite cărți, editate în anul 2018” (0,5 - 1 pag.)
- Anexe (poze de la activități de promovare a cărților din top, alte informații de argumentare a indicatorilor statistici prezentați).

LISTA CĂRȚILOR IDENTIFICATE ÎN *TOPUL CELE MAI CITITE 10 CĂRȚI*, EDITATE ÎN ANUL 2018

1. **Butnaru, Val.** Ultimul profet adevărat : [roman] / Val Butnaru ; cop.: Sergiu Stanciu. – [Chișinău] : Prut Internațional, 2018 (Combinatul Poligrafic). – 155 p. – ISBN 978-9975-5437-0-5.

2. **Cheianu, Constantin.** Ultima amantă a lui Cioran : Roman / Constantin Cheianu. – Chișinău : Cartier, 2018. – 152 p. – ISBN 978-9975-79-891-4.

3. **Colesnic, Iurie.** Chișinăul nostru și vraja neuitării / Iurie Colesnic ; ed. îngrijită de Mariana Harjevschi ; coord.: Lidia Kulikovski ; Bibl. Municipală „B. P. Hasdeu”. – Chișinău : S. n., 2018. – 632 p. – ISBN 978-9975-134-32-3.

4. **Druță, Ion.** Căsuța de la Răscruce : Proză memorialistică / Ion Druță. — Chișinău: Cartier, 2018. – 313 p. – ISBN 978-9975-86- 295-6.

5. **Filip, Iulian.** Nici o șansă cu extraterestrii : proză / Iulian Filip. – [Chișinău] : S. n., 2018 (Tipografia Academiei de Științe a Moldovei). – 158 p. – ISBN 978-9975-62-417-6. – Disponibil: <https://lecturacentral.files.wordpress.com/2019/03/iulian-filip-nici-o-c899ansc483-cu-extraterestrii.pdf>

6. **Lungu, Marinela.** Să nu mă lași / Marinela Lungu ; cop.: Vladimir Kravcenko. – [Chișinău] : Prut Internațional, 2018 (Combinatul Poligrafic). – 220 p. – ISBN 978-9975-54-391-0.

7. **Mănăscuță, Vladimir.** Dulce infern : Bazat pe evenimente reale: [roman] / Vladimir Mănăscuță. – Chișinău : S. n., 2018 [Tipogr. „Bons Offices”]. – 198 p. – ISBN 978-9975-87-360-4.

8. **Răileanu, Mariana.** Minte-mă ca-n prima zi : Roman / Mariana Răileanu; cop.: Andrei Dorgan. – Chișinău : Editura pentru Literatură și Artă, 2018 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 243 p. – ISBN 978-9975-32-0.

9. **Țîbuleac, Tatiana.** Grădina de sticlă : Roman / Tatiana Țîbuleac ; cop.: Vitalie Coroban. – [Chișinău] : Cartier, 2018

(Tipogr. „Bons Offices”). – 173 p. – ISBN 978-9975- 86-285-1.

10. **Țîcu, Octavian.** Homo Moldovanus Sovietic : Teorii și practici de construcție identitară în R(A)SSM (1924-1989) / Octavian Țîcu. – [Chișinău] : Arc, 2018 (Tipogr. „Bons Offices”). – 417 p. – ISBN 978-9975-0-0158-8.

Sursa: Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2018: Studiu sociologic / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; director general: Elena Pintilei ; resp. de ed.: Vera Osoianu ; realizatorii sondajului: Angela Drăgănel, Victoria Popa ; alcăt.: Angela Drăgănel. – Chișinău, 2019. – 35 p. – Mod de acces|: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/TP%202018.pdf> (Citat 17. 02. 2020).

FIȘA 5

Fișa de evaluare *CEL MAI BUN ESEU DESPRE LECTURĂ*

(biblioteca, numele persoanei nominalizate, vârsta, ocupația/ funcția)

EVALUAREA CANTITATIVĂ

Nr	Criterii de evaluare	Cuantificare	Volum realizat	Punctaj acumulat
1	Argumente pro lectură: importanța cunoașterii și a lecturii în dezvoltarea omenirii	până la 10 puncte	x	
2	Argumentarea poziției autorului eseului față de lectură: rolul lecturii în dezvoltarea continuă a competențelor personale, dezvoltarea personalității puternice, dezvoltarea persoanei active social etc.	până la 10 puncte	x	
3	Plinătatea reflectării în eseu a dimensiunii culturale și educative a lecturii, a dimensiunii inter-relaționale a lecturii etc.	până la 10 puncte	x	
Criterii complementare				
4	Promovarea lecturii pe rețelele de socializare personale sau administrate de bibliotecă	2 puncte/ 1 publicare		

5	Prezentări de comunicări despre importanța lecturii în cadrul activităților organizate de bibliotecă	10 puncte/ 1 comunicare		
PUNCTAJ TOTAL:				

EVALUAREA CALITATIVĂ

- Informație succintă despre motivele nominalizării eseului la acest concurs (originalitatea ideilor, expunere coerentă, argumente/ impresii personale etc.). Informația este prezentată de directorul bibliotecii care a înaintat eseul la concurs (0,5 pag.)

- Cerințe față de eseul prezentat: să transmită clar mesajul anunțat, să aibă un conținut actual și concis, să aibă o structură logică a ideilor expuse, să nu fie plagiate expuneri din Internet. (1 - 1,5 pag).

Cerințe de prezentare a textului:

- **Titlul:** Times New Roman, 14 pt., bold, centrat;
- **Autor:** prenumele și numele cu majuscule, Times New Roman, 11 pt., post, instituția, adresa e-mail; aliniat dreapta;
- **Textul:** pagini de format A4, font Times New Roman, 12, normal, spațiu 1,5, câmpuri: stânga – 3,0 cm, sus/ jos – 2,0 cm, dreapta – 1,5 cm.

TEXT PENTRU LECTURA CRITICĂ

Lucrare practică

Conceptul de comunitate

(preluat de pe: https://mecc.gov.md/sites/default/files/co_ed_dezv_comunit.pdf)

Există mai multe abordări ale ideii de comunitate. Delimitările conceptuale diferă; definițiile variază odată cu schimbările din societate și tipurile de relații care se constituie la nivelul grupurilor umane.

Din perspectiva sociologiei clasice, o comunitate se bazează pe cultură, tradiție și o morală provenită din obiceiuri și credințe. Între membrii acesteia există raporturi naturale, relații vii și apropiate. Forma ideală de organizare este satul. Orașul, de cele mai multe ori, nu poate cunoaște comunități adevărate, deoarece aici se produce fenomenul de dispersie socială, indivizii eterogeni fiind reușiți în mod arbitrar. Între ei nu există un liant afectiv determinat de legături firești întemeiate pe valori comune.

Din perspectiva relațiilor între grupurile umane, o comunitate adevărată, puternică, cu individualitate este cea în care există relații și legături economice, sociale, politice, culturale fundamentate pe încredere, sprijin reciproc și participare la viața comunitară. În societățile postmoderne se creditează un tip de comunitate apărută pe baza unor interese specifice și afinități intelectuale. Se constată o creștere a fenomenului de socializare naturală a indivizilor. Membrii sunt fluctuanți, uneori dispare ideea de spațiu comun – de exemplu, comunitatea școlară sau comunitatea celor care comunică prin Internet.

Una dintre caracteristicile societății adevărate o constitu-

ie spiritul comunitar definit ca dorință de a ajuta oamenii care conviețuiesc în aceeași comunitate. Este vorba de sentimentul de dragoste pentru locul de trai, care se dezvoltă prin educație și stă la baza participării la viața comunității. Într-o societate cu adevărat democratică autoritățile țin cont de părerile diferitelor grupuri. Să ai spirit comunitar înseamnă să acționezi responsabil în comun, dar fără a neglija aspectele particulare, specifice, respectul pentru diferențele celuilalt.

La noi, într-o societate dispersată de practici nedemocratice de durată, fără valori comune, cu oameni sufocați de mii de probleme, ce nu le permit să considere participarea la viața comunității o prioritate, ideea de comunitate este un deziderat al intelectualilor. Conceptul valoros de voluntariat, care dezvoltă sentimentul de mândrie, dragoste și spirit cetățenesc, nu s-a conturat în niște experiențe utile, firești. De aceea comunitățile actuale din Republica Moldova trebuie să depună eforturi pentru a deveni comunități adevărate, pentru a descoperi spațiul comun în care oamenii trebuie să conlucreze întru identificarea nevoilor specifice și a lucrurilor pe care le prețuiesc cel mai mult.

Într-o comunitate adevărată oamenii se susțin reciproc, au încredere unii în alții, participă la soluționarea problemelor, sunt deci buni locuitori și cetățeni. Cu cât membrii unei comunități sunt mai valoroși ca cetățeni, cu atât comunitatea este mai valoroasă prin modul în care se dezvoltă și se cristalizează.

ANEXA nr. 3 (Modulul 1)

SUPPORT INFORMAȚIONAL PENTRU PREDAREA
MODULULUI 1

**Conceptul de comunitate. Cetățeanul și comunitatea.
Actorii comunitari**

Profesia de bibliotecar este strâns relaționată cu conceptul de dezvoltare a comunității. Pentru a înțelege cum bibliotecarii pot contribui la dezvoltarea comunității trebuie, pentru început, să sesizăm semnificația acestui termen.

Definiția dată din DEX include printre alte interpretări pe cea de „grup de oameni cu interese, credințe sau norme de viață comune; totalitatea locuitorilor unei localități, ai unei țări etc.”

Apelăm des la cuvântul *comunitate*, dar este important să ne întrebăm: ce reflectă acesta?

- comunitatea este o construcție, un model;
- comunitatea nu înseamnă doar oamenii care o compun;
- comunitatea poate lua diferite forme, mărimi, culori și locații și nu există două la fel pe lume;
- comunitate există, de obicei, înainte ca membrii săi să se nască și va continua, probabil, până când toți oamenii ce o alcătuiesc o vor părăsi;
- comunitatea este ceva dincolo de componentele sale, de membrii săi. O comunitate poate avea membri care s-au mutat temporar în altă parte. Aceștia ar putea dori să se întoarcă la un moment dat, dar nu toți o fac;
- comunitate, de multe ori, nu presupune o locație fizică, fiind considerată un grup de oameni cu interese comune;
- colecție de case;
- o comunitate se poate afla în interiorul unor comunități mai mari, cum ar fi: regiuni, grupuri etnice, națiuni sau alte tipuri de

delimitare;

- comunitățile se pot afla în mișcare;
- în biblioteci acest termen se utilizează în sens larg, incluzând pe toți pe care îi servește.

Biblioteca publică reprezintă o parte importantă din comunitate. Viziunea, misiunea și obiectivele unei comunități stau la baza procesului de planificare într-o bibliotecă. Bibliotecile trebuie să ia rolul de promotori ai dezvoltării comunității. Planificarea unei biblioteci trebuie să se bazeze pe cele șase sarcini ale Asociației Bibliotecilor Publice ce au în vizor comunitatea:

- articularea unei viziuni comunitare;
  - scrutarea comunității;
  - identificarea necesităților comunitare;
  - analiză minuțioasă a bibliotecii;
  - determinarea necesităților comunitare care trebuie oferite bibliotecilor;
  - elaborarea unei viziuni de dezvoltare în cadrul bibliotecii.
- Ce este o comunitate puternică?
- membrii comunității nu sunt indiferenți față de problemele cu care se confruntă aceasta;
  - membrii se consideră responsabili pentru viața lor în comun;
  - membrii au încredere și cooperează pentru rezolvarea problemelor existente.

Care este rolul bibliotecii într-o comunitate puternică?

Biblioteca trebuie să-și asume rolul de instituție comunitară principală, de organizație cu inițiative care să conducă la parteneriate și cooperare, care să dinamizeze și să dezvolte societatea.

Pentru a investi în biblioteci, partenerii trebuie să vadă contribuția reală a bibliotecii în dezvoltarea comunității: informare, consolidare, dezvoltare, influențare, comasare, conectare, descoperire, instruire etc.

Cum trebuie să fie biblioteca în comunitate?

- funcțională;

- deschisă;
- accesibilă;
- tehnologizată;
- confortabilă;
- flexibilă.

Care este rolul bibliotecarului în comunitate?

- să ofere acces la cunoștințe și informații comunității;
- să participe și să se implice în cadrul întrunirilor comunitare la dezbaterile diferitelor probleme;
- să prezinte diverse informații cu privire la istoria localității, oportunitățile pe care le oferă comunității anumite proiecte, importanța securității și curățeniei;
- să identifice programele de interes comun și să organizeze întruniri în spațiul bibliotecii;
- să organizeze și să ofere spațiul bibliotecii pentru întruniri ale oficialilor comunității cu cei interesați;
- să mărească nivelul de sensibilizare a părinților și copiilor pentru o implicare mai activă;
- să identifice oportunitățile de obținere a granturilor și să verifice cât de adecvate sunt pentru comunitate etc.

Biblioteca pentru comunitate este un loc de obținere a informației despre demografia și istoria comunității, loc de întruniri și reuniuni, loc pentru amplasarea anunțurilor comunitare, loc pentru obținerea listei tuturor organizațiilor din comunitate, loc unde găsești un bibliotecar pentru referințe, loc de acces la computere publice, loc pentru votare, loc de informare despre granturi și sponsorizări etc.

Cetățeanul – locuitorul unui stat, care se bucură de drepturi civile și politice, care are anumite obligații față de acest stat.

Relația cuprinde:

- cetățeanul și administrația publică locală;
- cetățeanul și actorii comunitari;
- cetățeanul și diverse grupe.

Un cetățean complet integrat în societate este acel care se implică activ în viața comunității din care face parte. O formă foarte răspândită și eficientă a relației cetățean – comunitate sunt întrunirile la care cetățenii discută, își exprimă părerile, ajung la consensuri și găsesc soluții pentru diverse probleme. Administrația publică locală în colaborare cu biblioteca are datoria de a proiecta activități de informare, de educare și de implicare a cetățenilor. Doar astfel este posibilă eficientizarea activității în interes comun.

Actorii comunitari – persoane particulare, organizații, grupe neformale ce locuiesc și activează în comunitatea dată.

Dezvoltarea societății este în relație directă cu identificarea acelor persoane și grupe care pot contribui la luarea diferitelor decizii sau la soluționarea unor probleme. Acestea se numesc factori interesați sau actori comunitari. Din această categorie fac parte:

Grupuri de interes: acestea includ persoane care împărtășesc un interes comun privind o problemă/ situație concretă și sunt dispuse să se angajeze în luarea deciziei corecte, în obținerea rezultatelor scontate (de exemplu: grupurile de protecție a mediului, organizațiile sindicale etc.).

Organizații publice: acestea includ diferite organizații (școala, biserica, agenți economici), organe de resort, administrația publică locală etc.).

Cluburi politice: organizații ce reprezintă diverse partide politice sau coaliții politice în societate.

Asociații de afaceri și profesionale: organizații ale diferitelor firme sau ale oamenilor de afaceri care promovează și sprijină un climat economic adecvat (Camera de comerț, cluburile profesionale și cele de servicii).

Persoane individuale: oamenii care urmăresc un interes personal, posedă cunoștințe de specialitate și doresc să contribuie la soluționarea unor probleme ale comunității.

Grupuri subreprezentate: cuprind persoane care nu sunt dispuse să participe la viața comunității.

Organizații ale comunității: reprezintă persoane care se organizează pentru a promova un interes comun privind un anumit domeniu (asociații de proprietari, de locatari etc.).

Organizații neguvernamentale: sunt organizații non-profit, având diferite domenii de activitate (asistență medicală, psihologică, tehnică) la nivel local, regional, național și internațional.

Care este cheia succesului unei biblioteci publice în comunitate?

Implicarea ei în dezvoltarea comunității prin colaborarea cu alte organizații, prin dezvoltarea competențelor lingvistice, economice, educaționale ale membrilor comunității, drept urmare – participarea activă a acestora în viața comunității.

Comunicarea eficientă în comunitate. Avantaje ale parteneriatului comunitar

Comunicarea eficientă în comunitate presupune:

- Claritatea exprimării. Un schimb reciproc de păreri se poate efectua doar după ce a fost definit exact punctul de plecare al discuției;

- Evitarea neînțelegerilor. Intervenția pe parcursul discuției cu fraze de concretizare, pentru a evita confuzii;

- Adoptarea unei atitudini binevoitoare prin solicitarea interlocutorului să repete enunțul, arătându-i indirect că nu îl neglijează și îi dă ascultare;

- Formularea clară și concisă a întrebărilor într-o comunicare cu partenerii. Tipul de întrebări se alege în dependență de partener și ce informație dorim să aflăm;

- O comunicare poate să se desfășoare optim în cazul în care demonstrăm partenerului că îl acceptăm ca partener de discuție.

Implicarea agenților economici, autorităților locale, organizațiilor neguvernamentale, membrilor comunității în dezvoltarea acesteia presupune crearea unor parteneriate viabile.

Care sunt potențialii parteneri ai bibliotecii?

- administrația publică locală;
- organizațiile nonguvernamentale;
- școala;
- agenții economici;
- biserica;
- punctul medical;
- casa de cultură;
- muzeul;
- centrele multifuncționale etc.

Biblioteca trebuie să învețe cum să identifice categoriile de parteneri din rândul agenților economici interesați și capabili să susțină inițiative de parteneriat; căile de sensibilizare și atragere a agenților economici în parteneriate pentru rezolvarea problemelor comunității; modalitățile de colaborare cu agenții economici; finalitățile comune care pot fi promovate; condițiile de încheiere a parteneriatelor și derularea colaborării; beneficiile comunității prin promovarea parteneriatului; avantajele agenților economici în cadrul unui parteneriat.

Avantajele parteneriatelor:

- contactul permanent dintre diferiți parteneri sociali facilitează rolul bibliotecii în comunitate;

- la nivel de parteneriat pot fi realizate acțiuni importante pentru comunitate;

- pot fi preluate roluri și responsabilități la nivel local;

- se creează condiții pentru integrarea tinerilor în comunitate;

- finalități comune care pot fi promovate;

- organizarea unor activități pe bază de parteneriat;

- colaborarea în domeniul informării comunității;

- programe și acțiuni comune, implicarea altor actori comunitari etc.

Biblioteca construiește parteneriate pentru a soluționa probleme

Parteneriatele trebuie să devină o prioritate, o necesitate, o soluție pentru crearea unor noi posibilități de dezvoltare a comunității.

Șapte pași spre soluționarea problemei în comunitate:

Pasul 1. Identificați, stabiliți și clarificați problema: Include o definiție clară a problemei, determinarea factorilor ce sunt implicați, stabilirea dificultăților, deciderea asupra celor mai importante aspecte ale problemei prin răspunsuri la întrebările: - Care este problema? - De ce este o problemă, care este cauza apariției acesteia? - De ce trebuie rezolvată? - A cui este problema? (folosește și la identificarea factorilor interesați) - Ce s-ar întâmpla dacă problema nu ar fi soluționată?

Pasul 2. Analizați problema: Implică colectarea informației necesare pentru lucrul asupra problemei, cunoașterea tuturor cauzelor posibile și a eșecului în depășirea dificultăților prin interviuri, chestionare, analiza documentelor, observația directă etc. Pentru studierea problemei poate fi folosită și analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități, temeri sau dificultăți), solicitând răspunsuri la următoarele întrebări: Care sunt punctele tari ale acțiunilor ce vi le propuneți? Care sunt punctele slabe? Ce oportunități de care se poate profita în realizarea obiectivelor există sau vor exista? Care sunt temerile, barierele curente și potențiale în realizarea obiectivelor?

Pasul 3. Elaborati soluțiile alternative: Include enumerarea și examinarea tuturor căilor de soluționare a problemei, analiza impactului pozitiv/ negativ al fiecărei soluții alternative.

Pasul 4. Selectați cea mai bună soluție: Această etapă constă într-un proces de selectare a soluțiilor alternative posibile pentru determinarea celei mai bune. La moment alternativa ideală poate fi soluția cea mai bună. Ea este aleasă nu doar pe baza eficienței maxime și unei realizări rapide, dar luându-se în considerare și

alți factori ca: bugetul, timpul, situația economică etc. La această etapă este important de a delimita necesitățile de dorințe.

Pasul 5. Schițați un plan de acțiune: Include definirea scopului; conturarea obiectivelor specifice, sarcinilor, timpului, bugetului, responsabilităților etc.

Pasul 6. Implementați soluția: Aplicați soluția în acțiune și monitorizați progresul ei, concomitent cu urmărirea planului proiectat.

Pasul 7. Evaluați: Acest pas include evaluarea modului în care au fost atinse obiectivele; determinarea efectului soluției, implicațiilor pozitive și negative ale procesului/ fiecărui pas în parte.

Plan de acțiune civică în sprijinul comunității

Acțiunile comunității vor avea succes dacă vor fi bine proiectate. Este foarte important ca obiectivele acțiunilor să fie clar formulate, activitățile – planificate și organizate cu exactitate, responsabilitățile să fie distribuite astfel încât să se inițieze parteneriate comunitare.

Plan-model de acțiune civică în sprijinul comunității:

- Problema identificată;
- Obiectivele acțiunii;
- Participanții;
- Sursele de informare;
- Distribuirea responsabilităților;
- Activitățile planificate;
- Analiza datelor obținute;
- Prezentarea rezultatelor acțiunii;
- Evaluarea acțiunii;
- Reflecții, posibilități de a continua acțiunea.

Recomandări pentru bibliotecari:

▪ implicarea în activitățile comunitare: cu cât un bibliotecar se implică mai mult, cu atât este mai puternică responsabilitatea față de comunitate;

- cunoașterea problemelor comunitare;
- relaționarea – crearea relațiilor de succes cu comunitatea – bibliotecarii percep implicarea comunitară ca generator de noi șanse pentru dezvoltarea noilor servicii și relații prin interacțiunea cu membrii comunității la întrunirile civice, sociale și educaționale;
- oferirea serviciilor inovative și integrarea lor. Serviciile pe care le oferă biblioteca sunt mult mai eficiente dacă sunt integrate în sistemul comunitar;
- oferirea spațiilor democratice în care cetățenii pot lucra împreună pentru a rezolva probleme publice;
- dezvoltarea comunitară ca valoare instituțională – bibliotecarii percepuți ca subiecții necesari pentru îmbunătățirea calității vieții în comunitate (grija pentru oameni, în special pentru copii și vârstnici);
- facilitarea interacțiunii dintre comunitatea locală și oficiali prin rețele sociale, e-mail și alte instrumente online;
- informarea și educarea spiritului civic și inițiativei civice la nivel comunitar.

(preluat cu completări: https://mecc.gov.md/sites/default/files/co_ed_dezv_comunit.pdf)

**Indicatori de performanță/ relaționali privind
evaluarea activităților din cadrul
Programului Național *LecturaCentral***

Denumirea indicatorului și referința la acesta	Definiție	Obiectiv	Metodologia de calcul
Rata de circulație SM ISO 11620:2016 B.2.1.1	Numărul total de împrumuturi din colecție pe parcursul unei perioade determinate, de obicei un an, divizat la numărul total de documente din această colecție	Evaluarea nivelului global de utilizare a unui fond de împrumut. Poate, de asemenea, servi la evaluarea corespunderii mărimii colecției necesităților populației servite.	Rotația colecției este egal cu $\frac{A}{B}$ unde: A – numărul de împrumuturi înregistrate din colecția examinată; B – numărul total de documente din colecția examinată. Se rotunjește la o zecime.
Împrumut pe cap de locuitor SM ISO 11620:2016 B.2.1.2	Numărul total de împrumuturi dintr-un an împărțit la cifra populației pe care o servește biblioteca	Obiectivul este de a stabili rata de utilizare a colecțiilor de bibliotecă de către populația servită de aceasta.	Împrumutul pe cap de locuitor este egal cu: $\frac{A}{B}$ unde: A – numărul total de împrumuturi dintr-un an; B – numărul persoanelor ce alcătuiesc populația servită de bibliotecă. Se rotunjește la un număr întreg sau la o zecimală, dacă numărul este mai mic de 10.

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Numărul de unități de conținut documentar descărcate per persoană SM ISO 11620:2016 B.2.1.4	Numărul de unități de conținut documentar descărcat, în întregime sau parțial, din fiecare resursă electronică, pe parcursul unei perioade date, împărțit la numărul de persoane din populația servită	Evaluarea interesului utilizatorilor față de resursele electronice	Numărul de unități de conținut documentar descărcat per persoană este egal cu: $\frac{A}{B}$ unde: A – numărul de unități de conținut documentar descărcat dintr-o resursă electronică anumită pe o perioadă dată; B – populația servită. Se rotunjește la un număr întreg proxim sau la o zecimală, dacă numărul este mai mic de 10.
Intrări în bibliotecă pe cap de locuitor SM ISO 11620:2016 B.2.2.1	Numărul total de intrări fizice sau virtuale la bibliotecă pe parcursul unui an împărțit la numărul total de persoane ce alcătuiesc populația pe care o servește biblioteca	Evaluarea capacității bibliotecii de a atrage utilizatorii pentru a-i oferi serviciile sale	Indicatorul <i>Intrări în bibliotecă pe cap de locuitor</i> este $\frac{A}{B}$ unde: A – numărul total de vizite fizice și virtuale (contor + vizite virtuale externe) dintr-un an întreg; B – numărul persoanelor ce alcătuiesc populația servită. Se rotunjește la un număr întreg proxim sau la o zecimală, dacă numărul este mai mic de 10.

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Rata de participare la activitățile organizate de bibliotecă (per persoană) SM ISO 11620:2016 B.2.2.4	Numărul total de participări la manifestările organizate de bibliotecă pe parcursul anului pentru 1000 de persoane din populația servită. În contextul acestui indicator sunt incluse manifestările organizate cu subiecte literare, culturale sau educaționale, de ex. vizitele autorilor, comitetelor de lectură, discuțiilor literare, ateliere	Evaluarea interesului manifestat de populația servită față de activitățile organizate de bibliotecă	Rata de prezență la activitățile organizate de bibliotecă per persoană este egală cu $\frac{A}{B}$ unde: A – numărul de persoane prezente la manifestările organizate de bibliotecă; B – numărul de persoane din populația servită. Se rotunjește la un număr întreg proxim.
Numărul de participări la orele de instruire pentru utilizatori per persoană SM ISO 11620:2016 B.2.2.5	Numărul de utilizatori care au urmat un curs de instruire pe parcursul perioadei de referință pentru 1000 de persoane din populația servită	Evaluarea capacității bibliotecii de a ajunge la utilizatori, organizând acțiuni de instruire în utilizarea serviciilor	Numărul de ore de instruire a utilizatorilor per persoană din populația servită este egal cu $A/B \times 1000$ unde: A – numărul de sesiuni de instruire în bibliotecă (+ vizite ghidate, dacă este aplicabil). Numărul de sesiuni în modulul de instruire (interactive) online propuse de bibliotecă; B – populația servită. Se rotunjește la un număr întreg proxim.

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Rata de ocupare a locurilor din bibliotecă SM ISO 11620:2016 B.2.3.1	Procentul de locuri ocupate în momentul investigației	Evaluarea ratei globale de utilizare a locurilor destinate lecturii sau studiilor în bibliotecă prin estimarea procentului de locuri în folosință la un anumit moment dat	Rata de ocupare a locurilor este $\frac{A}{B} \times 100$ unde: A – numărul de locuri de ședere aflate în uz; B – numărul total de locuri asigurate. Se rotunjește rezultatul la nivelul numărului întreg proxim.
Procentul de frecvență de către populația țintă SM ISO 11620:2016 B.2.4. 1	Procentul de populație-țintă ce utilizează biblioteca Un <i>utilizator</i> , în sensul acestui indicator, este o persoană sau o colectivitate (o organizație, instituție sau companie).	Evaluarea reușitei bibliotecii în a contacta și atrage populația-țintă.	Procentul de frecvență a populației-țintă este $\frac{A}{B} \times 100$ unde: A – numărul de împrumutători activi din rândurile populației-țintă; B – numărul total de persoane ce alcătuiesc populația-țintă. Se rotunjește la un număr întreg
Satisfacerea utilizatorilor SM ISO 11620:2016 B.2.4.2	Cotarea medie de către utilizator a serviciilor de bibliotecă în totalitate sau a diferitor servicii prestate de acesta	Determinarea gradului în care utilizatorii sunt satisfăcuți de serviciile asigurate din bibliotecă ca întreg sau izolat	Media satisfacției utilizatorilor pentru fiecare serviciu sau aspect de serviciu este A/B , unde A este suma valorilor pentru fiecare serviciu primit în prezent de către utilizatori; B este numărul de respondenți. Se rotunjește la o zecimală.

Metodologii, algoritmi, tehnologii

Dorința de a reveni la serviciul de informare SM ISO 11620:2016 B.2.4.3	Procentul de tranzacții de referințe după care utilizatorii înțeleg că vor reveni la serviciul de referințe (sau la serviciul de referințe virtuale) cu alte întrebări.	Evaluarea eficienței tranzacțiilor de referințe prin măsurarea dorinței utilizatorilor de a reveni la serviciul de informare (sau la serviciul de referințe virtuale).	Dorința de re a reveni este: $A/B \times 100$ unde A este numărul de persoane care răspund „da”; B este numărul total de persoane care au răspuns. Se rotunjește la un număr întreg proxim.
---	---	--	--

AUTORII ARTICOLELOR

CEBOTARI, Margareta – specialist principal, secția Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, membru al Comitetului Tehnic nr. 1 „Biblioteconomie. Informare. Documentare”

E-mail: mcebotari@bnrm.md

CORGHENCI, Ludmila – șef al Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: lcorghenci@bnrm.md

DMITIRC, Ecaterina – șef secție Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova,

E-mail: dbiblio@bnrm.md

DRĂGĂNEL, Angela – specialist principal, secția Studii și cercetări, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: adraganel@bnrm.md

GHIMPU, Natalia – specialist principal, secția Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: nghimpu@bnrm.md

OSOIANU, Vera – director adjunct, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: bnrmvo2012@gmail.com

POPA, Valentina – șef Centru de Statistică, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: statistica@bnrm.md

POVESTCA, Lilia – specialist principal, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: lpovestca@bnrm.md

UCRAINCIUC, Svetlana – specialist principal, Centrul de Statistică, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: s.ucrainciuc@bnrm.md

VASILICA, Victoria – șef secție Studii și Cercetări, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

E-mail: studiisercetaribnrm@gmail.com